

ALANKARACHANDRODAYAM

OR

SREE MAKHAVRAJA CHARITRA

BY

IMMANENI SARABHALINGAM NAIDU.

PUBLISHED BY

IMMANENI VEERESALINGAM,

THE POET'S SON.

1st EDITION 1000 COPIES.

PRINTED AT

SRI BHAYAVA MACHINE PRESS,

MASULIPATAM.

Registered copyright.

1906.

శ్రీమేధాదక్షిణామూర్తయేనమః

శ్రీ మఖవ్రజ చరిత్రము అనునామాంతరముగల్గ

అలంకారచంద్రోదయము. 107

ఇయ్యది

శ్రీమదమ్మనేని శిరభలింగ కవినరునిచే

రచియింపఁబడి

ఇతానధానులగు చెల్లిపిల్ల వేగట శాస్త్రులవారచే

బరిష్కరింపఁబడి

ప్రకృతికవనరుని పుత్రుఁడగు

ఏనేశలింగముచే

శ్రీ శైరవ సుగ్రామయమున

ముద్రింపించిప్రకటింపఁబడియ

మొదటివూర్పు 1000 కాపీలు.

దీనివెలు రు ౧-6-౦

కాపీరైటు రిజిస్టరు.

19౦6.

ఉపోదాతము.

ఈ గ్రంథము ఇమ్మానేని శరభలింగకవివరుడు తనకు సుమంత్రముప్పది సంవత్సరముల వయస్సున (అనగా నిప్పటికి ముప్పదిమూడు సంవత్సరముల క్రిందట) రచించెను. ఈయన పూర్వలంఘను మంచిమంచి యుద్యోగములు చేసి అశమునాల్లించిన వారు. ఇప్పటికిని ఈయన వంశపువారు సబ్ జస్టి యుద్యోగము మొదలైన గౌరవపదవులనందియున్నవారు. ఈయనయు సాద్యోగమునలననే కుటుంబపోషణము నొనర్చికొనియెను. ఇయ్యనఘుడు చతుర్థులలో నొక కాఖయై వన్నెకెక్కిన (అది) వెలమకొలమునఁబడమినవాడు. ఈయన నిమిత్త మాత్ర శూద్రజన్మఁడని వత్తనమే విశదీకరించును. చిన్నతనమునుండియు విద్యాసక్తి మై బాటువడితుదకు గాళికంజని యచట సంస్కృతభాషఁ జక్కఁగా నభ్యసించుటట్లుండ యోగశాస్త్రమున మిగులఁ గృషిచేసి యయ్యది యనుభవమునకుం గూడఁ దెచ్చికొని తరించిన యాసత్తును ని నెవ్వరేనియుఁ బ్రశంసింపక తప్పదు. ఇతఁడు సంస్కృతాంగ్రములలో నిరాఘాటమైన కవితాధారకలవాడనుటకుఁగల్గవేసాక్షి. కల్పనావిషయములోఁదఱుచునితరకవులననుసరించెను. అందులో మన వసుచరిత్రములయందెక్కుడాపరమని తత్తదనుసరణమునబట్టి యూహింప నయ్యెడిది. ఆ నేనలాకృతిరత్నముల నాధారముగాఁ జేసికొనినవారలు కలరు. వారును మఱియొకరి కృతుల ననుసరించిననారేకదా? ఇట్లు నాదిగాఁగవులందఱికిని బూర్వులయనుసరణమున్నదియె, అందుచేతనే కవికర్త సాయనమున “చం! హృదయగతికా బురాతనకవీశ్వరులే గనిపీధితేదునే! దదనుగతికరచించు కృతితాత్త్వికులకాగరించుకుండునే! మదగజరాజముల్ చనినమార్గమునకాగుదునింపునింపవే! మదగజరాజయానమద మంధరబంధురయానమానముల్” అని చెప్పియున్నాడు. ఇక్కవి ప్రయోగవిషయమునఁ గవిత్రయేతరులగుండ మన్నించెనని నిరుపాధిక నణ ప్రాసమొదలగుకొన్నిప్రయోగములు సూచించుచున్నవి. లేఖనప్రమాదములతప్ప నీపుస్తకమునఁదప్పులులేవు. ఇయ్యనఘుడు బ్రాహ్మణదేవములేకయుండుటట్లుండఁ బైపెచ్చువారలయందపారభక్తిగలవాడనుటకు నీతికలలోనిఁ గనసేసదవ్యము ఆవాసాంతగద్యములును నిదర్శనములు. ఈ గ్రంథమును బ్రకృతకవివరుని ప్రథమపుత్రుఁడగు వీరేశలింగముగారు నాకుఁజూపిరి. నేనామూలాగ్రముగఁ జూచిసంతసించి ముద్రణమునకై పురికొల్పితిని. ఈ కవియప్పటికి 31 సంవత్సరములకుపూర్వము (అనగా క్రీ. శ. 1903 సం. మే నెల 23 వ తేదీ వలకును) జీవించియున్నవాడు. ఇందెక్కడ నేని లోపములున్నచో సంస్కర్త విగానూహించి మన్నింప విద్యదవ్యర్థులు ప్రార్థింపఁబడుచున్నారు.

11-12-06.

మచిలీపట్నము.

ఇట్లు శతావధాని,

చెళ్లపిళ్ల వేంకటశాస్త్రి.

శుద్ధపత్రిక,

పే	ప	త	ఒ
1	8	జ్వల	జ్వల
1	14	చలుగ	చలుగ
3	16	కాశీ	కాశీ
3	28	ముఖులస్తో	ముఖులస్తో
8	27	రజిత	రజిత
9	5	గరుడని	గరుడని
9	26	పురి	పురి
10	1	గానాయోనర్పం	గానోనర్పం
10	1	నలంకార	యలంకార
10	17	తే॥ గీ॥	ఆ॥ వె॥
11	9	పసపాడిగ	పసపాడిగ
11	13	జిలుగు	జిలుగు
13	23	భావుడగు	భావుడగు
13	25	జ్ఞాడె	జ్ఞాడె
15	1	బలుకు	పలుకు
15	7	గ్రామ్మేలుం	గ్రామ్మేలుం
16	10	చుబరి	చుబరి
16	17	బొదలబొదల	బొదలబొదల
16	20	నిలుడ	నిలుడ
17	10	దెలిసి	దెలిసి
21	4	నిర్వస్తు	నిర్వస్తు
22	10	పొందపొంద	పొందబొంద
22	27	భ్రామ్యత్తుకా	భ్రామ్యచ్ఛుకా
23	19	ధరణీకుడ	ధరణీకుడ
25	2	గదనె	కదినె
25	3	కదసి	కదసి
25	7	ప్రపుల్లా	ప్రపుల్లా
27	24	కనుల	గనుల
28	2	మరుం	మలుం
29	24	మందరు	మందలు
30	2	కమనం	గమనం
31	12	గంధపలి	గంధఫలి
33	5	అట్ల...నెడ	అంత

పే	ప	త	ఒ
35	15	ప్రాడయై	ప్రాడయై
36	1	కదసి	కదసి
36	26	దుండున్నుర	డర్దిన్నుర
37	23	నూవె	జూవె
38	19	దీప్య	దీప్య
39	1	స్ఫుర	స్ఫుర
39	15	పున	ఋన
42	26	సాహార్ద్ర	సాహార్ద్ర
48	1	జూచుపలుక	జూచుబలుక
48	1	చిలుక	చిలుక
49	5	నూరు	నూలు
49	11	వెలుగులచె	వెలుగులచె
49	11	దొలిగి	దొలగి
50	7	నులియ	నులియ
50	8	చివురు	జివురు
51	7	మల్లనె	మల్లనె
51	8	గోలి	గోలి
52	15	మఱి	మరలి
52	20	గొల్లమిక	గొల్లమిక
53	18	శౌర్యాగ్ని	శౌర్యాగ్ని
55	11	లబదరి	లబదరి
56	16	భవుడు	భవుడు
57	3	విడియించి	విడియించి
57	12	రందరు	రందలు
57	20	నాగృక	నాగృక
59	9	దెప్పగ	దెప్పగ
61	15	బొల్పుతో	బొల్పుతో
61	17	తేత	తేత
1	25	వోడమ	వోడమ
61	28	నిల్చె	నిల్చి
62	14	వేదంద	వేదంద
62	17	మరీచిసక్రీచీ	మరీచిరుచి
		సద్రుచిరందై	రందై

AUTHOR'S BRIEF AUTOBIOGRAPHY.

ఉ॥ హూణశకంబునందు శశియున్ బయి దిగ్గజ సింధుయామినీ ।
 కాసుల నిల్ప నెన్నఁదగు సంఖ్యగలట్టి * సమంబునల దిమా ।
 నేని కులంబునందున జనించితి మామక చర్యసంగ్రహం ।
 బాని వచించువాడ శరభాఖ్యుడఁ గానఁగదే పరాత్పరా॥

ఉత్పలమాలిక.

పావనమైన యావెలమ వంశమునక జనియించి కాశికన్ ।
 దేవసమానుడైన గురునిక గని సంస్కృతభాష కాస్త్రముల్ ।
 శ్రీవెలయంగఁ దచ్చరణచింతనఁ జేయుచు నెప్పుడింటిపై ।
 భావముఁ జొన్నకాస్త్రమెయిఁబాఁము నేయుచు యోగివర్యులన్ ।
 నేనయొనర్చుచుండ ననుఁ జిన్నట నాట నె వీడియుంటఁగ ।
 న్నో వివిధప్రదేశములకున్ గబురంపుచునున్న బందుగుల్ ।
 తపరమున్ దుదిక దెలసి దానినిజంబు నెఱుంగఁ గొందరన్ ।
 ద్రోవకు సాయముంగొని ననుంగన మామక పత్నితోడఁగా ।
 శివరపత్తనమ్మనకుఁ జెచ్చెరఁ జేరి గురున్ స్వదేశమున్ ।
 బోవఁగఁ జెప్పి పంపుడని పొక్కుచుఁ బ్రార్థననేయ భార్యని ।
 ట్లీవిధి వీడియుంట తగునేయని నాకువచించియింటికిన్ ।
 బోవఁగఁ జేసె నంత పరమున్ గురువర్యని వీడలేక యె ।
 క్లేవిడి కొంతకాలమున కింటికివచ్చితి నంత పాపపుం ।
 ద్రోవకు దార్చు సంసృతినిఁదోగి తదర్థమొకింత హూణవి ।
 ద్యోవిధి సంతరించి జనరానలమార్పుచు సర్వదా మహా ।
 దేవ! త్వదంకితంబులుగఁ దెల్లన సంస్కృతభాషఁ గల్బము ।
 లేవల మోక్షకాంక్షమెయి లీలరచించుచు యోగకాస్త్రపుం ।
 ద్రోవల నభ్యసించుచు జనుకృష్ణముల్ గనినాడ నింతకుం ।
 దైవమ! నన్నిఁకేవిధమునకగడతేర్చుగ నున్నవాడవో॥

సీ॥ తిరిగినాడనుబుణ్యతీర్థమృలందుఁబ్రాజ్ఞతగల్గినట్టిపండితులతోడఁ
రచించినాడమేల్గొంధమ్మలనుబండితులు మెచ్చనట్లు పేర్నిలుచుకొరకుఁ
ధర్మార్థకామములేదనివితీరగఁగంటిఁగొమరులఁగాంచితిఁగులమునిలుపఁ
బదిమందియునుమంచివాఁడీతఁడనమరియూదగాఁగలమ్మనపనయించి
గీ॥ తినినికఁజ్ఞెనలోపమేదియునులేదు॥ వార్ధకంబుబైదేహమస్వస్థపమయ్యెఁ
గలుగఁజేయుము నాకిపుగరుణతోడ॥ మోక్షమనియెడుపురుషార్థమునుమహాత్మ్య॥

ఈచైపద్యములు శ్రీమతండ్రిగారు క్రీ॥ శ॥ 1903 సం॥ మేనెల 23 వ తేదీ సా
యంత్రమికనొకజామనకుఁ దైవల్యప్రాప్తులగుదురనఁగా రచించిరి. వీనిలో వారివర్తన
ము సంగ్రహముగా నుడువఁబడి యున్నది. ఈ ఆలంకారచంద్రోదయము గాక వారి
చే నీనిశీతికలోని 29వ వచనములో నుదహరింపఁబడిన 1 సంపన్న రాజయోగము,
2 శివగీతశశికళ, 3 గీతగారీశము, 4 చిత్రకేతూపాఖ్యానము, 5 ముముక్షుబనాహ్లాదము,
6 కవిజనహృదయము, 7 లక్షణప్రకాశిని, 8 భవరోగభివగ్వరము, 9 మోక్షకామినీస్వ
యంవరములకు సంస్కృతాంధ్ర గ్రంథములు కలవు. కానియిందు నాలవదియగు చిత్ర
కేతూపాఖ్యానము వారు బాపట్లతాలూకాకచ్చేరిలో పనిచేయుచు గారణాంతర
ముచే మఱియొక గ్రామములో నివసించియుండునపుడు శిథిలమైపోయినది. తిరిగి
వారు దానిని వ్రాయుట కందుచేతనో పూనుకొనలేదు. ఇదితప్ప తక్కిన వుస్తుకముల
ను గ్రమముగా ముద్రింపించుచున్నాడను.

20-12-06. }
మచిలీపట్నము. }

ఇట్లు విధేయుఁడు
ఇమ్మానేని వీరేశలింగం.

శ్రీ మేధాదక్షిణామూర్తయేనమః

శ్రీ మఖవ్రజ చరిత్రంబను నామాంతరము గల

అలంకారచంద్రోదయము.

ప్రథమాశ్వాసము.

- తా॥ శ్రీమించంగనశేషలోకములుసృష్టింపఁదగఁ ధాతయై॥
ప్రేమఁ బాలనసేయఁగేశవుఁడునైవిశ్వప్రణాశకీర్తిఁ॥
భీమాకారముఁదాల్చిసర్వమునుసంప్రీతిఁవెసఁదానెయా॥
స్వామిఁమోక్షమయుఁమహామహిముఖాస్వత్సంవిదుఁగొల్పెదఁ॥ ౧॥
- మ॥ చెలువారఁజరఘాతులిచ్చటకునైశ్రీమానిసీరత్నమై॥
తెలియఁవిద్యలకెల్లనున్నియగువాఁడేవీజగన్మాతయై॥
యిలధీపృథ్వికిశక్తియాగిరిజయైయింపొందసర్వంబును॥
జ్వలమూలంబునుదానెయాప్రకృతశశ్వత్ప్రీతిఁగొల్పెదఁ॥ ౨॥
- చ॥ ఒకచెలిఁజేర్చిమైనొడలనొక్కచెలిఁజడలంధరించియం॥
దొకసతిఁగన్మోఱంగిమఱియొక్కతెమక్కువతోడఁగూడుచుం॥
టకుమకుటీకృతాహిపథణాత్ఫటపెంచరచీరగాననం॥
గుకలనఁదేలుశంభుఁడొసఁగుఁబరమేస్వితతత్త్వశీలముఁ॥ ౩॥
- తా॥ శ్రీలోలాక్షిసనుంధరారమణిగాశ్రీవత్సమాహించియా॥
నాలేయందలుఁగఁదవ్వదీయకుచయుగ్మాంఛన్మృగీనాభికా॥
శ్రీలక్ష్మ్యంబిదిజూచితేయనుచులక్ష్మిఁగొఁగిటఁజేర్చునం॥
శీలాత్ముండగువిష్ణుదేవునిమదిఁసేవించిభా'వించెదఁ॥ ౪॥

మ॥ అతులాంగద్యుతికోమలాతపముగానాత్మీయస్థితాంబుజాం!

చిత్రమాకణికపూర్వపర్వతలసచ్చృంగంబుగాఁబడ్డినీ!

సతితోఁబొల్పగుబాలనూర్యుడనభాషాయుక్తుడైయొప్పున!

చ్చతురాస్యుండభిలైకవాంఛితములకై సంధానముకైజేయుతకై॥

౧౯॥

చ॥ చెలువుఁడునామరూపములచేశివుఁడౌటనుదానుసర్వవం!

గళయగుచుకైబియానుగుణగావునఁదద్యపునైక్యమానిత!

ద్వళముననున్నచేదుదొలఁగకైదనచక్కైమోవిపానకం!

బులఁదనియింపుతైలనూత్రబోచుతనన్నునిరంతరంబుగకై॥

౨౦॥

చ॥ మనసిఁగఁగన్నతల్లివరమానిజనావళికల్పనల్లిమే!

ల్లానములపాలవెల్లిసదకుంతయశోజితమల్లియిందిరా!

వనజముఖీమతల్లిశుభవైఖరులకైవిలసిల్లినంతతం!

బునుసునమోక్షులక్ష్యవలెఁబొంగివసించుమదాత్యునెప్పుదుకై॥

౨౧॥

చ॥ కరయుగకంకణఛవసులుకల్పితతాళరవంబులైతగకై!

సురుచిరకణఁదేశనుమహోభితబంధరనాదములైత్రుతి!

స్వరములఁబోలఁబాండుతరపద్యమునందువసించివీణసుం!

దరముగమీటువాణిశుభదాయినిభారతి నెంతునాత్మలోకై॥

౨౨॥

సీ॥ ఘనకటస్థగళత్కలితదానజలాశజరియింపుబంధరఁడవిదిర!

కాకలీనాదంబుకర్ణోత్సవముగాఁగఁబొటకైనడిమించిప్రబలుచుండఁ!

దనకుమైక్కిడిభక్తజనమస్తకోత్కర్షణిడిమోత్కర్షణమైర!

ధావనంబుతాళనాదంబుకైనడినొప్పధరుడైవినువిన్నుచేవుమతీయు॥

గీ॥ నాగధూషణుడయ్యువినాయకుడయ్యిగరిమద్విరదాస్యుడయ్యునేకరదుడగుచు!

మహినివెనకయ్యయ్యుగనుమారపూర్వజన్ముడగులంబగరుభనిసంస్కరింతు॥

౨౩॥

మ॥ పటవృక్షోత్కటమూలవాసుమునిహృద్వాన్ప్రేయకబోధాకరుం!

బటుచిన్మద్రధరుకైబరాత్పరుమహాస్రఖ్యాతిశీలుకైశివుకై!

నిటలాత్తుకైసుభగప్రచారుడగువానికైదక్షిణామూర్తివి!

స్ఫుటమన్మానసవీధిఁగొల్తుసతతంబునాన్వంఛితంబొప్పకగకై॥

౨౪॥

- సీ॥ వైకుంఠమునకుశ్రీవాసుదేవుడనునేతకైలాసమునకుఁదాఁగునుఁడుశివుఁడు।
 సత్యలోకమునకుజలజసంభవుఁడాధ్యుడనురావతికిభర్తహరిహరయుండు।
 భూలోకమునకుఁదాఁభూపతిశాఘండుసాతాళమునకహిపతియుమేటి।
 గృహసంఘములకెల్లగృహపతియధిపుండురాత్రులకెల్లరేరాజురాజు॥
- తే॥ ౧॥ గానివిప్రులులోకసంతానములకుఁ నెల్లరకుఁబూజ్యులధికులునిష్ఠభలు।
 వరతపోధనులత్యంతనిరతశుచులుఁ గానభూసురకోటులఘనతఁగొలుతు॥ ౧౧॥
- చ॥ పరమగురుఁ మహామహిముభాసితతత్త్వవిలోలుసత్పరుఁ।
 వరదునిఋష్యమూకగిరివాసుశివాత్మకయోగధాఁబుఁ।
 జీరతరచిద్విలాసపరచింతనునిర్విషయుఁ నిర్వజనుఁ।
 నిరుపమురామజోగియతినిఁ మతిలోనుతియింతువేష్కతోఁ॥ ౧౨॥
- శా॥ శ్రీపంచాక్షరిబోధఁజేసిసుమతిఁ జిన్మార్గతత్త్వంబుని।
 శ్లోపానందముగాఁజూపినగురుఁ శ్రీముల్గువంశోద్భవుఁ।
 పాపాత్పతవిమోచనుఁ వరదుసుబ్రహ్మణ్యసన్నామునిఁ।
 రూపింపఁ పృథ్వీదయాంబుజంబునమహారూఢింబ్రశంసిం చెదఁ॥ ౧౩॥
- క॥ ఘనసంస్కృతివిద్యాగురుఁ గనదాత్యజ్ఞానపూర్ణగరుణోపేతుఁ।
 వినయితనంత రామాఝ్యునికాశీవాసుయతినినొప్పగఁదలఁతుఁ॥ ౧౪॥
- తే॥ గీ॥ తెనుఁగువిద్యనుజెప్పినఘనునిఁజదలుఁసాకశ్రీవేంకటాచలపతిననతులుఁ।
 బరమఘాదేనకులజునసారపుణ్యుఁగొలుతుఁగంధాదినాజిమగురునిమదిని॥ ౧౫॥
- తే॥ గీ॥ ప్రేమమద్భాల్వమందునఁబ్రియమెలర్పఁదారకంబునుజెల్పినధన్యమాన్యుఁ।
 బాపినేన్యంతవననిధిభవ్యసాముఁ నాదినారాయణునిఁగొల్తునమితభక్తి॥ ౧౬॥
- చ॥ తనరఁబితృవ్యనందనునుదారునివేంకటరంగనామస।
 ధనుసురులక్షణైకవరకాన్యముఁగూర్చినిబాల్యమందుసా।
 ధనముగబోధఁజేసిమనుధన్యునిమాన్యుమహాత్ముశ్రినిధిఁ।
 మనమునఁగొల్తుభక్తిసుకుమారునిధారుణిగారవంబుగఁ॥ ౧౭॥
- శా॥ నీరేజాక్షసమానుఁడైవరతపోనిష్ఠాగరిష్ఠాత్మతఁ।
 స్త్రీరామాయణకావ్యరూపమునవాణిఁ ష్కోణికింబోణిమిం।
 పారంజెచ్చినవామలూరుతనయుఁ వ్యాసుఁ మయూరాహ్వయుఁ।
 జోరుఁ భారవిఁగాలిదాసముఖులంస్తోత్రంబుఁగావించెదఁ॥ ౧౮॥

గీ॥ భారతంబునాంధ్రభాషగనొనరించి వినుతిగనినసత్కుశిత్రయమును।

పెద్దనార్యసాముభీమునిశ్రీనాథుఁగఁక రాఖ్యమదినిసంస్మరింతు॥ ౧౯॥

తే॥ గీ॥ అజ్ఞులనుచునుగకువులననఁగ నేల సెవ్వనికిబూర్వకృతఫలమెంతగలుగు।

నంతవిద్యయెవానికినబ్బుధాత్రిభవునికన్ననుసర్వజ్ఞపతిగలండె॥ ౨౦॥

చ॥ ఘనరసపూరనవ్యపదకల్పితకావ్యముమూర్ఖరాజికి।

స్మృతసుననింపుఁజేయునెఁగుమానవకోటికిఁగాక కామినీ।

ఘనతరయావనాతిశయకాంతివిలాసముబాలుచిత్తము।

న్ననయముమెచ్చుఁజేయునెఁగసాత్మునికిద్దగుఁగాకభూధలికే॥ ౨౧॥

క॥ అనియిట్టదైవనతికవిజనసతియునొనర్చిరసలసద్బంధురవా।

గనుబంధమొకప్రబంధంబనుసంధింపనల్లంబియాసమయమునకే॥ ౨౨॥

ప॥ 'ఇట్లు కృతకృత్యుండనై సహచరులగు కతిపయ పండితోత్తములచే నాక
లంకారకవిత్వంబుఁజేయ సమర్థతావిశేషంబులేదని యప్పుడప్పుడచ్చటచ్చటఁ బ్రశం
సావిధంబులు గలిగిన నే నిరంతర మోక్షాపేక్షకుండనగుటంజేసి భక్తి జ్ఞాన వైరాగ్య
ప్రదర్శనంబగు కవిత్వంబేకవిత్వంబుగాని తదితరంబులు న్యర్థంబులని మానసంబునంద
లంచుచు నారేయి నిశీధనమయంబున విజనస్థలంబున నాసీనుండనై చిత్తత్వప్రబోధ్యం
బగు ప్రజ్ఞానబ్రహ్మవలొకనంబునేయుచుఁజిహ్వాకాశమధ్యంబున వెలింగెడివెలుంగుంజేరి
బయలు బయలంగలపి మనోమారుతంబుల నేకంబుఁగావించి నిశ్చలత్వంబాచరించి కను
చూపుమేరగోచరంబైన హృదయాకాశంబున ధీవిత్కలండనై జీవన్ముక్తి సుఖంబనుభ
వించుచుండ నంత బూర్వరాత్రంబగుటయు నపరరాత్రంబున సుఖనిద్రితుండనై తదా
లాపజనితస్వప్నకలితుండనైన మామకమనోద్వక్తవోక్షంబున నిట్టిదట్టిదని నర్థింప నబవి
గాని త్రిమూర్త్యాత్మకంబగు నొక్క దివ్య కేజంబు గానంబడియె, నది కేవలశివమయంబై
తోచె నెట్లకేలకేనాతేజంబును మానజపనిర్వృత్తిధ్యానంబులుగావింప గంగాజటాజూ
టుండును ద్రినేత్రుండును శశిశేఖరుండును ఖట్వాంగ ఖడ్గ పాశాంకుశ దమరుకత్రి
కూల చాప బాణ భిండివాల గదా శక్తి ముసల తోమర భుశండి ముద్గర పట్రిన పరిగు
శతఘ్ని చక్రాద్యాదుధధరుండును నాగేంద్రహారుండును నాగేంద్రకుండలుండును
నాగచర్మాంబరధరుండును పృషధవాహనుండును విషగళుండును బాంధురచ్చాయా
మండితుండును భస్మ రుద్రాత్మ దామాలంకారుండును బరమతేజోవిరాజమానుండును
యోగపట్టాభిరాముండును నగు శ్రీదక్షిణామూర్తి శివరామబోగి గురువిభుండు తానుత్ర

మూర్త్యాత్మకపరమపురుషుండైనను మదుపాసనా దైవరూపంబున సాక్షాత్కరించిననేఁ
బునఁపునఁప్రణామంబు లాచరించుచు నిట్లనిస్తుతియించితి॥ ౨౩॥

ముక్తపదగ్రస్తము॥ అనేకజన్మాన్యస్థితాకామకర్మోపాసనాసమాసాదితేశ్వర
ప్రసాదలబ్ధదర్శనచరణారవింద, ఆరవిందాసనముఖవినతశివజీవైక్యనిష్ఠాగతిష్ఠ, గరిష్ఠ
పాపభూయిష్టజనాగోచర, గోచరితసకలతత్త్వస్వరూప, స్వరూపసమాలోకితసకలచరా
చరస్పృహిణితిసంహారతిరోధానానుగ్రహ, అనుగ్రహపేక్షవిద్యజ్ఞనమానసాంభోజప్రథమర,
భ్రమరగుహంతర్లక్ష్మ్యమాణ నీలతోయదమధ్యస్థతటిల్లతాభాస్వర సుషుమ్నాంతరావచ్చి
న్నానావృతచిత్రస్వభాకార, ప్రభాకారనిజచిత్త్వభావిదారిభక్తజనాజ్ఞానతామస, తా
మసజనాగోచరచిద్విలాసపరిగృహీతగురుశరీర, శరీరభృచ్చిత్తపాకాభివ్యక్తానావతప్ర
ణవనాదాత్మక, నాదాత్మకానుసంధేయనిష్ఠయోగిజనసులభ, సులభప్రసాద, ప్రసాదితా
శేషమంగళామానస, మానసాశ్వాతభవచ్చరణశీనుదిమ్యనేనిశరభలింగానుగ్రహార్థాసా
దితశ్రీరామజోగిగురుస్వరూప, దక్షిణామూర్తే, నమస్తే, నమస్తే, నమః॥ ౨౪॥

శ్లో॥ శర్వాయముక్తినిలయాయమపేష్విరాయ॥ గౌరీశ్వరాయపరమాయనిరీశ్వరాయ॥
సర్వేశ్వరాయవితతాయవిలక్షణాయ॥ భక్తాంకుకల్పతరవేగురవేనమస్తే॥ ౨౫॥

గణాగోచరసమగీతిసంయంతసర్వలఘుసేవము.

పరవరపురహరగరధరసుఖకరమురహరశరశివపరమపురుష,
సురుచిరమృగధరనరసురవరఖరహరనిజజనదరహరణసతత॥
గుణగణకవిమునిజనజినపశుపతి, స్మరహరగజముఖజనకగిరిశ॥
ఘనభవభయహరధనపతిసఖభవ, స్థిరతరవరపురి, యురగధరణ॥

తే॥ గీ॥ సకలజగదవనవరణసమరసహృద॥ యకరిదనుజహరణక్షణ, నికరకరణ॥

శశిధరణవరదవిశదశమదమముఖ॥ విమలసుగుణసముదయయుతమఘహరణ॥ ౨౬॥

మాణవకవృత్తము॥ ఏణధరామోక్షకరా॥ ప్రాణపదామారహరా॥

బాణసుపర్వాదినుతా॥ శోణజటాజూటయుతా॥

౨౭॥

సీ॥ బ్రహ్మాండములమించిభక్తస్థంబునొనరించిగరళంబుభూమికిఁగదిసినపుడు॥

లోకజాలంబులుచీకాకునొందంగఁద్రిపురరాక్షసులువర్తించినపుడు॥

సకలబృందారకులోసంక్షోభమందంగనలజలంధరుఁడెలవెలసినపుడు॥

నిఖిలస్థుతంబులనిర్మూలముగఁజేయుప్రళయమర్విక్కిఁబర్వప్రబలినపుడు॥

తే॥ గీ॥ ధీరుఁడైద్రావె నెవ్వఁడపారమహిమ! నాశమొనరించె నెవ్వఁడునవ్వుతోడ!

గాలిచె నెవ్వఁడునిత్యుఁడైనిలిచె నెవ్వఁడట్టిసర్వకునినుఁగొల్పనఘనివాశ॥ ౨౫॥

ప॥ అనియివ్విధంబునస్తుతియించిన నాయందంతఃకరుణావిశేషంబుచేదనభక్తపరాధీనత్వంబుప్రకటంబునొందనిజాకారంబుగలింగదేహంబునహృదయలోచనగోచరం డైనిరామయబ్రహ్మజ్ఞానాంశానాహతంబునందుద్భవించిపౌదయాకాశంబునకెక్కి బ్రహ్మాండంబుభేదించుచుఁబ్రణవాకారనాదంబుచదిశలుపిక్కటిల్లనిట్లనియె, నీవునియ్యదైవతవిజ్ఞానపీఠంబుచే నెల్లసమయంబులనుదృష్టించుచుజీవన్ముక్తిసుఖంబనుభవించుచునుండఁబ్రారబ్ధభావసానసమయంబునఁ గుటాకాశంబుమహాకాశంబునందుమిలితంబైనచందంబునదండంబుగ నాయందువిదేహకైవల్యంబునొండెను సందియంబించుకైనలేదిప్పుడునీవువేటపాశంబునుపురంబుననుండుటంజేసి యేతత్పురాధినాథుండనగుమహాకీతంబుగమార్తండేయపురాణోక్తంబైనశ్రీమన్నారాయణాంశసంభవుండగుమఖివ్రహ్మనిచరిత్రంబునలంకారచంద్రోదయంబున నామాంకితంబుగఁబ్రబంధంబొనర్చుమునున్న నీవుసంస్కృతంబునసంఘన్నరాజయోగంబనుయోగశాస్త్రంబును, శివగీతశకశయనుగానకావ్యంబును, గీతగౌరీశంబునుయత్తుగానవిలోదాప్తపదియును, సాంధ్యంబునఁజిత్రకేతూపాఖ్యానంబునుపురాణరత్నాకరంబును, ముముక్షుజనాహ్లాదంబునువేదాంతశాస్త్రంబును, కవిజనహృద్యంబునుబంధకవితాప్రబంధంబును, లక్షణప్రకాశిని యనుఁగదోవిషయవాక్యగ్రంథంబును, గేవలబాల్యంబునభవరోగభిషగ్వరంబునువచనకావ్యంబును, మోక్షకామినిస్వయంవరంబునునాటకంబును, రచించితివివానినేఁబరమాదరణంబునఁగైకొంటినిప్పడిదియునువిష్ణులీలాభివర్ణనంబుగావున॥

౨-॥

కం॥ సంతానసప్తకములోఁజింతితఫలదమయికిర్చి జెలఁగిజగద్వి॥

శ్రాంతమగుఁగానఁగూర్చును నంతచమత్కృలఁగగృహీమదంకితనియితే॥ ౩౦॥

ప॥ అనియివ్విధంబునసెలవొసంగిత్తుణమాత్రింబునకభిలైక్యంబగుస్వపదంబునొందినగొంతతడవునకేనాసిరాసమాధియందుమేల్కనిమదభీష్టార్థంబునిడ్చింపెననిపరమానందకందళితహృదయారవిందుండనై మొదలమద్వంశప్రకారంబభివర్ణించె॥ ౩౧॥

సీ॥ కల్పాదివిష్ణుండుగునపయోనిధిశేషతల్పశయనుఁడైనతఱినిహరికి॥

నాభీకమలమందునలువబుట్టగనతని వెనుకనుదయించిరివరమతులు॥

భద్రపద్మలునాగభద్రయశులువారివంశంబునందునవగుసఁబుట్టె॥

నాదెనపద్మనాఖ్యాదులుపీరిలోఁబ్రథమపుత్రునికులప్రభవమైను॥

గురుతరపువాడగోత్రంబునందునఁబరమేష్ఠునేనందంశవగుఁడునమిత॥

తే॥ గీ॥ దానగుణభాసితుండుసన్మాననీయ॥వైభవోల్లాసశుభకరవర్తనండు॥

గోనసార్యుండుశివభక్తిగురుడనంగ॥యశమునొంచెనజగమందువిశదముగను॥ ౩౨॥

చ॥ అతనికిఁ బాపనాహ్వయమహామహిముండునుదారసత్యవా॥

గ్వృతపవనాత్మజాగ్రజాడవార్యసముదభవశౌర్యసూర్యసం॥

హృతకితవాహితపృతతిహృత్కుహరాంచదఖర్వగర్వగా॥

ధృతమతమస్యమాజాడుదృఢప్రతిభుండుజనించెధీరుడై॥ ౩౩॥

ఉ॥ శ్రీకరుఁడిమ్మనేనికులశేఖరుఁడు౯సుగుణాన్వితుండును॥

శ్లోకుఁడశేషదీనజనసుస్థిరపాలనదత్తుఁడార్యపూ॥

జాకరుఁడీశ్వరార్చనలనన్మతిశాశ్వతిభక్తియుక్తుఁడి॥

చ్ఛాకనదిందిరాలయుఁడుకాంతిభానుండగుబాపనయ్యకు౯॥ ౩౪॥

శా॥ శ్రీవీరేశ్వరలింగసత్పురుషుఁడు౯శ్రీయాదినారాయణా॥

ఖ్యాతిరాభివృఁడుఁగోటిలింగపతియు౯హర్షాత్మలీమూరుతే॥

జోవంతుల్గుగుణాన్వితుల్యతరణాస్తోకప్రసిద్ధుల్గుతుల్॥

శివింగల్గిరిసాధుచిత్తకవిగోష్ఠీప్రీతచేతస్కుఁడై॥ ౩౫॥

ప॥ వెండియువారెట్టివారనందుఁబ్రభమపుత్రుండు॥

౩౬॥

సీ॥ భవునివైఖరిసన్మభవునివైఖరిభవ్యభూతిచేశముషీభాతిచేత॥

చంద్రుకైవడిహరిశ్చంద్రుకైవడికళాయుక్తిచేవరసత్యనూక్తిచేత॥

నింద్రుపోలికభూధరేంద్రుపోలికభోగపూరిచేధైర్యవిమ్మూర్తిచేత॥

మిత్రుచాడునఁజైత్రమిత్రుచాడునభూరిదీప్తిచేలలితరూపాప్తిచేత॥

తే॥ గీ॥ నలరిపొగడొంచెనజహ్నుదయారవింద॥కందలితభక్తినందితనందివాహ॥

నందనుఁడుభూసురా రాధనప్రియుండు॥నమరపీరేశలింగాఖ్యుఁడవనియందు॥ ౩౭॥

ప॥ ద్విత్వీయనందనుండు॥

౩౮॥

సీ॥ శారదాద్రవ్యతారతారకాశరకాండకాండజాసనకాండఘనయశుండు॥

రమణీయనలరాజరాజరాజకుమారమారసన్నిభసుకుమారమూర్తి॥

రమ్యచింతారత్నరత్నకరభమిత్రమిత్రజడ్యోద్రుమామితవత్తిరి॥

జ్వలితదావజ్వాలజాలాంబురుహబంధుబంధుప్రతాపశోభావిభాసి॥

తే॥ గీ॥ జగతిఁబొగడొంచెనగణితసుగుణభగణ॥సదృశహీరలలాటితాసంపరిష్కృ॥

తాభిలాశాంగనాలలాటాభిబుధవి॥ధేయసుభగుండునాదినారాయణుండు॥ ౩౯॥

ప॥ తృతీయాత్మజాండు॥

౪౦॥

సీ॥ తనదానమహిమసంతతమర్థిజనపుత్రపాత్రాన్వయావనప్రాశ్నినెసంగఁ

దనచేత హేతిదృప్తవిపక్షవక్షఃకవాటపాటనపాటవంబు నెఱపఁ

దనధైర్యగరిమమందరధరాధరవరస్థిరవిస్ఫురణతోడఁ జెలిమి నేయఁ

దనవాగ్విలాసంబును సుధారసరూపిపుష్పమధురీసాధురీతి నెసంగఁ॥

గీ॥ దనవిమలసన్నిధానంబుతతమనీషిజనమునకుసన్నిధానమైమనగసకల॥

తీర్థయాత్రాపరిష్కృతదేహయప్తికోటిలింగాఖ్యుడృజ్జ్వలగుణవరుండు॥

౪౧॥

ఆ॥ గీ॥ అందుఁబ్రభమపుత్రుఁడైనట్టివీరేశ॥లింగమహితయశునిరంగదమల॥

భక్తిపరునిదానభాస్వరువరలీల॥తెన్నఁదరమెభువిని నెవర్కికన॥

౪౨॥

ప॥ అదియెట్లన్న॥

౪౩॥

ఉ॥ తత్త్రితయంబునందమితధార్మికతావిభవప్రసిద్ధచా॥

రిత్రుఁడువీరయాఖ్యుడలశ్రీనిధులారెయకోటయాహ్వాయుల్॥

పాత్రతదమ్యులైతనద్విబాహువులున్నలెఁబ్బిమైమనఁ॥

ధాత్రినిగీర్తింబొందెభుభదస్థితీసర్వదిగీశవేద్యుడై॥

౪౪॥

ప॥ మఱియునప్పీరేశలింగమనాయకుండు, సదవనాస్పదదయారసహృదయుం
డును, సుమహితసమస్తార్థిజనకుముదప్రమదకరసకలకుటుంబరనిరంతరవిక్రాంతవిక్రాణ
వహిమకరోదయసముజ్జ్వలభితకుంభద్యశఃకలకాణావనటద్వికాలనుగుణకల్లోలవిలంఘి
తావధికుధరరోధఃప్రఘాణుండును, తనూధృతవినుతనకనత్కనదుకూలాంచలావధీరిత
చంచలావితానుండును, త్రిపుటభేదనభేదనోద్యమసముద్యత్తోపాటోపమహాకాలఘ
లానలాభీలజ్వాలామాలికోపమప్రతాపతపనదారితసమదారిప్రమదాకుచలికుచనిచితచక
చకదుగ్ధచిరముక్తాహరతారకావారకచనిచయరుచితిమిరవదనవిభుస్మితచంద్రికావిలా
సుండును, నిఖిలాశ్రితజనవనవసంతాయమానానూనదానలక్ష్మీనివాసుండునునగునాసద్గుణ
భాసురుండద్దంకికోటచేపరాయపల్లి, గూడూరు, సంగంబు, మొదలుగాఁగలననేకపుర
వరంబులఁదహశీలుదారునామకోద్యోగంబుఁజేసి, యధికసుకృతవంతుండును, దిగంతరా
త్రాంతయశఃపరిపూరితుండును నైపర్తిలెన్లెట్లన్న॥

౪౫॥

సీ॥ తతదివ్యచంద్రికాధవళాంకుకముఁగట్టిగగనగంగాకమచంబుఁదొడిగి

హిమైలరజితశైలములనుపాలిండ్లపైదారకాహరపటలిమెఱయ॥

నమరశాభినుమాలియవతంసముగఁగ్రాలపీఠాశ్రుతినినల్పరాణివాడఁ

గలకాంబునిధితరంగమృదంగనిస్వనఁబలరమహానటుండాటఁగఱప॥

తే॥ గీ॥ ఘనశరద్ధసమనుతిరస్కరణిమించిచంద్రవదనంబునోపలాస్యంబొనర్చుచి
బరగవీరేశలింగధీవరునికీర్తి॥ కాంతబ్రహ్మాండభవనరంగంబునందు॥ ౪౬॥

సీ॥ ఉరమందుఁబూనకచరమాంగమునఁబూనుక మతనాథుని పొందుఁగనఁగనేల
యరుమదోన్మత్తతఁబఱగి మేనెఱుఁగనిదిగ్గజంబుల పొందుదివురుచేల
కుటిలభుజంగుడైచటులవృత్తిఁజరించుగరుడునితోడసఖ్యంబడేఱ
గ్రావపూరితమయిక డుజడత్వంబునఁగదలనిగురులసాంగత్యమేల

తే॥ గీ॥ యనుచుఁగూర్మహరిద్విరదాహినాథపర్యతంబులకూటములోవరుసవిడిచి
సరసవీరేశలింగధీవరుని భుజమునందువసియించెసుఖముగనవని కాంత॥ ౪౭॥

సీ॥ శ్రీక రాచ్యస్తుతాస్తోకధర్మైక శోభాకరుండువిభావిభాకరుండు
చండబాహుర్జితఖండసద్వైభవాఖండలుండుజితారిమండలుండు
శేషాహిభావావిశేషానుకారిసంభాషణుండురుదయాఘాషణుండు
బంధురక్షణకాబంధురప్రతిభాధురంధరుండువిత్తీర్ణకంధరుండు

తే॥ గీ॥ దుష్టరిపుభీతికరవనదుర్గసహితమహితవిలసవరలోపురిమందిరుండు
సుందరుండుమహాధైర్యమంపరుండుదివ్యవీరేశలింగసుధీవరుండు॥ ౪౮॥

తే॥ గీ॥ అట్టివీరేశలింగాయుడాదెమాంబయినెడుసాధ్వినఁ బెండిలియైఘనండు
శరభలింగాఖ్యుననుఁగాంచెసద్గురూపదేశుశివభక్తువరచిదాకాశమతిని॥ ౪౯॥

ప॥ ఇట్టినేను॥ ౫౦॥

షష్ఠ్యంతములు

క०॥ శ్రీరామజోగిసద్గురుధీరసునామునకుదేవదేవునకుభవో
ద్ధారకునకుదారునకు॥ న్నారాయణసఖ్యునకును న్నాయపథునకు॥ ౫౧॥

క०॥ ధీరునకుసకలనిగమాధారునకునిరంతరాత్మ్యదారునకునిరా
కారునకుభక్తజనమం॥ దారునకుననాద్యఖండితశరీరునకు॥ ౫౨॥

క०॥ రంభాకుచకుంభపరీరంభానందద్విపక్షరాఙ్మితశౌర్యా
రంభునకు॥ శుంభజ్జయి॥ సంభాసితనిజభుజాసిసంరంభునకు॥ ౫౩॥

క०॥ నగపతివరచాపునకు॥ నగధరసద్బాణునకునునగజేకునకు॥
మృగచర్మాంబరధరునకు॥ మృగయాపురివద్యునకునుమృగధరణునకు॥ ౫౪॥

వ॥ సమర్థితంబుగా నాయొనర్పంబునిన నలంకారచంద్రోదయంబను మహా
ప్రబంధంబునకుం గథావిధానంబెట్టివనిన మున్నుమార్కంజేయుండు క్రోష్టియనుశిష్యు
నకఱింగించిన తెఱంగునందిరంబుగ జైమిని మహామునికింబత్తుల్లినియె॥ ౫౬॥

కథాప్రారంభము.

- సీ॥ ఏవీట సౌధాగ్రసౌవర్ణకలశంబులజ్జతోశంబులొనమరధునికి।
నేవీట సతులతనూవిలాసంబులుప్రార్థనీయంబులొనచ్చరలకు,
నేవీట మణిదీపికావిభావిభవమభావబొనర్చువిభావరులకు।
నేవీట జంద్రశాలావితానస్థవరములుతానావశ్రీభాంతినొసఁగు॥
- తే॥ గీ॥ తుంగతరలోహణాచలశృంగతులితగురురుచిరత్నశోభితగోపురంబు।
చెలఁగునైశ్వర్యసుషమావిశేషహాసితసురపురంబుప్రతిష్ఠానపురవరంబు॥ ౫౭॥
- చ॥ ధరనోక రాజశేఖరునితానకమైతగు వెండికొండవి।
స్ఫురణమచెంతయంచవధిభూధరరాజమనేక రాజశే।
ఖరులకుమన్నియైబహుళకాంచనసంపదఁదాల్చియప్పురి॥
శిరముగనిల్చెనాఁగనకశృంగసమున్నతనప్రమొప్పుగు॥ ౫౮॥
- క॥ అన్నగరికోటకొమ్మలకెన్నఁగఁగల్యాణసహితపుసుమణివరరా।
గోన్నతిగలుగుటయరుదేసన్నతవిష్ణుపదసేవసతతముదొరక॥ ౫౯॥
- తే॥ గీ॥ కలశభవుఁడుతన్నఁగఁడునల్కవెండియుఁద్రావునేమొయనుచుఁడల్లడిల్లి।
యల్లిభేయమగుచునప్పురిదాగెనొయననగడ్డదనరునచ్చుతముగ॥ ౬౦॥
- క॥ పాతాళభువనపన్నగజాతముత్యేయతోయజాతమృణాళ।
వ్రాతములఁగాంచినకాంతాతనులతలనుచుఁడెనుచుఁడతమోహమున॥ ౬౧॥
- ఉ॥ మేలిపసిండిమువ్వగమిమించుపతాకలుచిత్రరత్నపాం।
చాలికలజ్జరాగకలశద్యుతులుంగలచంద్రశాలికా।
జాలమువొల్చుపట్టణఁపుసంపదఁగన్దొననిల్చునిర్జర।
శ్రీలనభస్మృతచిహ్నభరిదివ్యవిమానవితానమోయన॥ ౬౨॥
- చ॥ అరుణగభస్త్రీమున్నహరహంబునునంబరపీఠినేగఁగాఁ।
బురవరభర్మహర్మ్యచయముల్గమనంబునకడ్డమైనచోఁ।
దురఁగములన్మరల్చిభృతితోనగఁగోత్తరయాత్రపార్శ్వస।
త్సరణులఁదేరనూరుఁడువెనకఁగడపకజనుచుండునెప్పుడు॥ ౬౩॥

కం॥ నెచ్చెలులభంగినిచ్చలు! వచ్చుచుఁబోవుచు నెయుండువాతాయనముల్.

సాచ్చుచుఁదగుణులనఖరుచి! మెచ్చుచుఁదారకలువీటిమేడలతోపఁ

౨౩॥

చ॥ అలగ్రహరాగాతేజమిసుమంతయుఁగన్పడకుండ నెప్పడున్.

గలఁచఁగఁగోరికేతువుపగంగొనివిష్ణుపదంబుముట్రియిం.

పలరననేకరూపములనర్కునిఁగప్పెననంబురంబునం.

దలరుసురత్న సాధశిఖరాశినటత్సుట కేతుజాతముల్.

౨౪॥

కం॥ చందురుడందులమేడల! సందులఁజనుచుండి కావ్యసంగీతకళల్.

సుందరులవలనవినితాఁజెంచెఁగళానిధియన్బ్రసిద్ధిధరిత్రీ॥

౨౫॥

చ॥ లలితజలార్ధయంత్రార్థులంబుసహిడిగఘాపఘామకుం.

తలములఁగేతుమాస్తకలనన్నగరేందరవిప్పిసామ్యులం.

దలియలనుంచెఁబ్రోవులుగనాఁబాలుపానవరత్నరాసుల.

న్వలసిలుకాంచినాంచితవణిగ్విపణీరమణీయహట్టముల్.

౨౬॥

చ॥ జిలుగుకడానివన్నియలఁజెన్నగునున్నతసాధవీథివే.

డ్కులశశికాంతజాలములదగ్గరిసారేకుఁదొంగిచూచుక.

న్నెలముఖలక్ష్మీకిన్ సురధునీవికచాబ్జములొడఁగానినో.

లలివవిదుర్యశంబులికులచ్చలనవహియింపనేటికిన్.

౨౭॥

కం॥ శ్రుతిముఖ్యసకలవిద్యల! గ్రతుసద్వ్రతజపతపఃపరంపరనచటన్.

శతధృతిస్థజియించెనరాక్యతులుగననఁదనరుదురుపురిన్విప్రవరుల్.

౨౮॥

కం॥ మారులునరరూపమునఁగు! మారులుదోశ్యక్తి, ఘాతిమహిమంబునఁగా.

మారులు, దానమునరివికు! మారులు, వణిలుదురురాకుమారులువీటన్.

౨౯॥

కం॥ ఆర్యసతులగుచునచటన! హార్యసమానధనరాసులార్జింపుచున.

య్యాంయపతిహితసములుమ! హార్యులుదనరుదురకుంతిదార్యములన్.

౩౦॥

కం॥ హలరేఖలులక్ష్మీకర! విలసనములుబహులభద్రవిభ్రమగతులుం.

గలిగిహరిచరణసదృశత! నలరుదురలఘుబలమొప్పనప్పరికూడ్రుల్.

౩౧॥

తే॥ గీ॥ బలవదుత్తుంగరూపవైభవమతిస్థి! రాభరణలీలతగండశోభితరుచి.

శ్రితఘనాశినదావనశ్రీయుఁగలిగి! పాలుచుభూభృన్నిభంబులప్పురినిభములు॥ ౩౨॥

చ॥ స్థితర రాజహుళిహిత సేవకులంబున కెల్లంగల్లగా ।

హరిణములాదిదుర్గముల నాయత సత్కరణాప్తి నుండిన ।

త్వరచిత సారయోగగతి నాయుజయంబొనఁగూడవీటిలో ।

నరయనంతవర్ణకములై హుతై బహుతై బ్రవర్తిల్లున్ ॥

23॥

క॥ ఘనచక్రఘటన సంపద దనరి ప్రభాతంబులట్ల ధరణీశులరీ ।

తనివిలసిల్లుఁబురచరంబునఁ గాంచనరత్న దీప్త ములగురధంబుల్ ॥

24॥

సీ॥ సంగీతనృత్యకౌశలము మెచ్చుట బలె గాయన్న టీకైశిక ములునిమిరి ।

దంతతీప్రణయవాదములు దీర్చి బలె వేకువల సౌభగ వాత్సకోటిదూతి ।

స్వసఖి శ్రమంపునీర్వట్టుచే బలె రతిశ్రాంతాంగ నాస్యమృత్యు జలమాని ।

సాంకవమృగ మదచంద్ర సౌరభములు గైకొనంగ బలె నంగ మెలగి ॥

తే॥ గీ॥ పురతురంగ మగ మనచాతురికి నోడి వింతి సిగ్గునఁ దనయొక్కరి తపడగ ।

నడచమినంగ జడచగునడక లడర నందొలయు మండు మలయ మందాని నుండు ॥

25॥

సీ॥ అమితరస ప్రాశ్నినల రెడి సరసుల నెనయుట వలనఁ బచ్చిమలనంగ ।

లలితబంధ విశేషముల మహాభోగులఁ జే నుపుట నలనభోగి మలనంగ ।

ఘనతిరాగములఁ బెంపెన సిపల్లవలాభగరి మఁ గాల్చుటఁ గలకంఠులనంగ ।

తల్లట వినుతంపఁ దగు వెలలందు మమసుట చేసుకుచు మహా లనంగఁ ।

తే॥ గీ॥ బ్రబలిత తమంజులాస్య విభ్రమ సమృద్ధుల లరఁ బ్రీతి భరతరవాస్యముల నుపలఁతు ।

లగుచు రంభాదుల జయించు సాగనునఁ బురిపెలు చుంచు రువారసుండ రులు బలిచె ॥ 26 ॥

సీ॥ రమణియై తులకే మిరతి కల్పచయమిమ్ము వలదందు నడుదు రేచచ్చినపుడ ।

వెలయనీపుష్పాప్తి వేళఁ దెల్పుము తావులంటి చూచినఁ దోచు మడుగ నేలఁ ।

దిలకింపు మెలత మరలదండ నొసఁగుము నెనరొప్పఁ గావలసిన నుగొనుము ।

విలువఁ జేకొని యెదనలరు బంతుల నిమ్ము పెనుబంతులిష్టమొడంఁటి ననుగందు ॥

తే॥ గీ॥ ననుచునక్కొక్త రచనల ననుచు వేడ్కఁ దమ్మునలరమ్ము మేటిచైదమ్ములఁగని ।

నరసతలు చూపు విటులకు సరములిడు మఁ బుష్పలావికలగురు స్వరమునందు ॥ 27 ॥

మ॥ సురసాంచద్ద సపుష్పపూరితములై సాంపాంది దృష్టాండజో ।

త్కర సంచార పటుత్వముల్లిగిరంగ ద్భృంగ సంగీతము ।

లృఘలఁ సారస సౌరభానిల సదాభంగాగ మంబులగన్ ॥

బురినుద్యానములున్ సరోవరములున్ బొల్చున్ సమత్వంబునన్ ॥

28॥

శా॥ ఏతాదృష్ట్యహాసీయసంపదలపుట్టిలైకుభస్మానమై।

త్యూతనీవనవరత్నకీలితవతంసంబైనయాహ్రిలువి।

ఖ్యాతింజెందగ నేలుచుండుగుణరత్నాంభోధిశ స్త్రంజయుం।

దాతందాతతశాత హేతిపవిత్రతారాతిపీరాద్రియై॥

౭౯॥

సీ॥ తనయశోనల్పకల్పనగాటవికిఁబయోభృత్పథంబొక పరభృతముగాఁగఁ।

దనప్రతాపమహాజ్వలనకీలములకర్క బింబంబువిస్ఫులింగంబుగాఁగఁ।

దనజయలక్ష్మీనితంబినికభిలదిగ్వలభులువిహరణస్థలుగాఁగఁగఁ।

దననిరంతరదానధారానదికిసాగరములుగర్భజలాశయములుగాఁగఁ।

తే॥ గీ॥ తనవినిరమ్యలచరితము ధానరొంత 1 రమునకబ్జభవాండభాండములుపుండ।

రీకముకులాళిగాఁగవర్తిలుపునుర్ని ధానమృత్యుంజయుండుశ స్త్రంజయుండు। ౮౦॥

ప॥ మఱియునీసమస్తసశ్రస్త నిష్టులా మేయగుగుణవిస్తారండుగుశ స్త్రంజయుండు
నిభిలాశావిలాసికీర్ణమండితమండనాయమానకుండలీకృతకీర్తిలతా శ్రాంతవిశ్రాణనపల్ల
నసల్లలితోల్లాసనకలహూతచూకుసుమగుళుచ్చుండును, నిరంకుశప్రతిభాప్రభావిభాసి
తుండును, కదనక్షోణీసదనసమదహృదయవైరీవరవారప్రహరకారప్రచారావార్య
ధైర్యశౌర్యవీర్యధున్యుండు సుబ్రచుండాఖండకోదండవిద్యాషండప్రశాండప్రజ్ఞానధురం
ధుండును, ధీరాత్మకునధరాధుండును, నయి తనకప్పృతిపానపురవరంబురాజధాని
గారాజలరాజరాజానుంబోలెదేజోవిరాజమానుండై సకలకువలయంబవక్రవిక్రమంబున
నేకచక్రంబుగఁబరిపాలింపుచుండె॥

౮౧॥

కం॥ ఆరాజశిఖామణికిఁగఁపూరుండుకుమారసవ్యశమానితవీర్యో।

దారుండుమఖవ్రజాఖ్యైత్యూరమణుండలరుచుండుసద్గుణనిధియై॥

౮౨॥

సీ॥ సరిసిజాత్మండువోలెసిరితోడనలరిభర్తనిభంగినార్యానకుటుండుగుచు।

గంధర్వశీతజక్కనిరూపుఁదాల్చియబ్బునిమాడ్కిగురుకళాపూర్ణుండగుచు।

పరమేష్ఠిగణిమంజుభాషాధ్యుడైసరిత్పతిహోల్కనిమ్మస్వభావుండగుచు।

మూర్ధనిపగిదిదేజోమహత్వముఁగాంచిసునికైవడిదానకలితుండగుచు॥

తే॥ గీ॥ నాగమార్గముడైవిధాస్త్రశస్త్ర వేడియైదండనీతిప్రేమిండుగుచు

నమరుసనుధికభోగమహావిధవశచీవిభుండుమఖవ్రజభూవిభుండు॥

౮౩॥

ఉ॥ ఆవిభూతాముసాంపురగనియద్భుతమందుచుక్షీణుడయ్యెదాఁ

జావక నైల్య మొందితగఁజంఁద్రుడుదూరపదంబుఁజెందఁగన్

భావణిఁడింతయున్విసుచుభంగమునొందినమామఁదేర్చవే

భూవరుఁ జేరియందమునఁబోలకనంగతనొందనిదరన్

౧౮॥

ప॥ మఱియునతండునారాయణాంశ సంగూతుండగుటంజేసివివీతుండునసమప్ర
జ్ఞా సమేతుండునుంగావునజనకునస్థుఁడయ్యావరాజ్యాభిషిక్తుండై, నల, వృగ, సగర, భగీ
రథ, దుందుమార, సుహోత్ర, మాంఘాత్ర, శ్రీరామాదులకిరణి ధరణీభరణదత్తుండై,
రీనాలాపంబులుశరణాగతశాత్రవముఖంబులయంద, వక్రభావంబులధిజ్యౌశరాసనంబుల
యంద, దృఢబంధంబులుసురతంబులయంద, కుటిలనటనంబులువేశ్యాజనంబులయంద,
సదాపత్యాప్తిచే మొలవెట్టుటతఁజేమంజీరంబులయంద. మహాంధత్వంబునందిరుగుట
కరింతులయంద, పరుషదండంబువలనఁజక్రిప్రకంసంబులువాడమటకులాలకృత్యంబుల
యంద, సమస్తవస్తుసంపదలందోచుటలీలాదర్పణంబులయంద, పాంసులాత్వంబునని
యంద, చెన్నెందుమండె, దనధర్మంబునకభావంబును, దనదానంబునకప్రమాణతయు, దన
దనక్రోధంబునకస్థితత్వంబును, దనవిక్రమంబునకసహ్యాతియు, దనయశంబునకతివ్యా
సంగవ్యాప్తియు, దనగుణంబులకత్యాశాపప్రవృత్తియు, దనలేమికిలేమియుండవులంజేసి
యఖండసామ్రాజ్యధుర్బుండై, మహావీరుండయ్యునుబరలోకక గౌభీరుండై. కామార్థప
రుండయ్యునువిమలధర్మప్రకాశుండై, యనేక సరిజనపరివృతుండయ్యునునేక ధనుస్సహ
యుండై, భూమండలంబున నెల్లడనిరంతరపయోగా రాసారింబులుజలధరంబులందుంబో
లెధేనువులందును, ననంతకళ్యాణాలంకరణంబులుజనశరీరంబులందునుంబోలెగృహంబు
లయందును, సంపూర్ణఫలవిలాసంబులారామంబులందుంబోలెసస్యంబులందును, నపరి
మితామౌదంబులుసృష్టించునాదులందుంబోలె సకలప్రాణిచయంబునందుంగలిగి విలసిల్లు
ధర్మపరిణీలనంబునంబ్రజాసాలనంబుఁగావింపుచుండ॥

౧౯॥

మత్తకోకిల॥ ఆంతభూరమణీధృతాభినవారణాంశుకరూపసం

క్రాంతపల్లవకాంతిదంతురకాననాంతమనంతమో

హంతరంగవధూనితాంతదృగంతకాంతలతాంతసం

ప్రబాంతిభృంగలతానికాంతముబల్వసంతముభాసిలేన్

౨౦॥

చ॥ శ్రుతిహితవాక్యముల్ బలుకుచున్ ద్విజపాళి మెలంగఁగలిపి ।

రవ్యతకుభ వేదులందుఁ బ్రసవర్తుచి నాత్మవివాహ వేశము ।

న్నతలతి కామహీజమిధునంబుల పైనిత రేతరంబుదా ।

రతనిడుముత్తియంపుతలఁ బౌలనజాలక రాజిరాజి లెక ॥

౧౭॥

చ॥ ఎలయుచుఁ దేటి మొత్తఁపు మొయిల్పయిఁగప్పిరవంబొనర్పఁగో ।

యిలలనువానకోయిలలు హెచ్చఁగనచ్చఁపుఁబూవుఁదే నెనీ ।

నలుగురియన్వ నానిలమునంగొమరొప్పజలింఁచెగొమ్మెఱుం ।

గులగ తిఁదియ్యమావియెలగున్నలఁ గెందలి రాకున్ పముల్ ॥

౧౮॥

మ॥ వన రాశ్యద్గత ఘనముల్ వనరమావజ్రప్రభారమ్యమం ।

జనరొచుల్ మధుసప్రతానమధుపానప్రక్రియా రాప్యసా ।

త్రనికాయంబులు చైత్ర రాత్రిముఖనిర్వత్తారకల్ వల్లికా ।

సనితాంచద్దరహాసముల్ సితసుమ్రాతంబులా ప్పెక వనిక ॥

౧౯॥

చ॥ చివురుఁగటారులక విరులసింగిణులుండలిరాకు బాకులు ।

న్రనవలిశింజినుల్ సుమ సరాగ మున న్మెఱుఁగకక జేసిమా ।

ధవుఁడనుఁగైనమారునకుఁదానొనఁగూర్చినయన్త్ర శాలల ।

ట్ల విరళిలినొప్పెవనినంచితమం నికుంజపుంజముల్ ॥

౨౦॥

చ॥ కొలఁకులఁదేలి తేలితొవగుంపులకంపులసోలిసోలిమా ।

కులపయిఁగ్రాలివ్రాలిసుమగుచ్చుసుగంధముఁగ్రోలికొలితీ ।

నలగమిఁగ్రాలికాలితరుపజ్జులనీడలదాళితాళిమే ।

ల్పిలుకడనీ వెనామనినీతలశీతలవాతపోతముల్ ॥

౨౧॥

క०॥ ఆలినీకుటుంబినులకుక లలినీరంపుబొమ్మరిండ్లలతి కాపాంచా ।

లులనపున్నోద్రమ వే సలనరమ తే నెవింబులను గావించెక ॥

౨౨॥

క०॥ నసుపతితానగుట నునలినసుపతి మైక్రికదదాశనలు తెననవిభా ।

వసుఁడుత్తరంపుఁద్రోనను మసలెకదనమిత్రభావమహిమచలిర్నక ॥

౨౩॥

తే॥ గీ॥ విరహితతివీచదండెత్తుమరునివిజయ । కాహులభంగి మొరసెఁబికవ్రజంబ ।

లమఁగోరక ములుఁగింకుక ములుఁగానననస్థిస్త్రీలకంపులనత్తులనక ॥

౨౪॥

సీ॥ నవరసామోదంబుసవరించె నెయ్యదితరులయందునునునతరులయందు॥

నుమనోవికాసంబుసమకూర్చె నెయ్యదిశ్యామలందునునవశ్యామలందు॥

మధుపరాగసమృద్ధిమననిచ్చె నెయ్యదితమ్ములందునులతాంతమ్ములందు॥

లలితకుంకుమపత్రకలనమెయ్యదినించెగొమ్మలంబలమావికొమ్మలందు॥

తే॥ గీ॥ నట్టిసురభికిసురభివిఖ్యాతిగలుగుట రిదియేసత్ఫలములుద్విజానకులకు॥

బాలగణికలకునవనపల్లవాప్తి॥ లలితబ్రహ్మసయక్తివంధ్యాదులకునోసంగ॥

౯౫॥

లయవిభాతి.

తళతళనిమెఱుంగలరెనలరులనుగలికలనుబలబలనివలదలుగుబలుమధువువాతె॥

గిరికిలనికలికిచిలకలపలుకులులిసెనలబలములలికులములనుగలయంబాలుసా॥

ఫలరసములులిచిలతికలకొనలంబలిచెంగలగలమనుచుబరిణతపుదళములిలంబాలె॥

జెలువులకుజెలులకునువలపుతెదపెలసెంగలకలరుతులంగొలకులనునెలకొనియెనంచల్॥

సీ॥ తరులలోదీనపందిరులలోవిరులమంజులలోమకరందర్పురులుగ్రోలి॥

గములైతనర్చిపూగములపైదగిపరాగములుబైకొనిసురాగములమించి॥

చెలువొందుగ్జుమాపులయందుదలిరుగ్రోవులయందునలతాపులబెనంగి॥

స్ఫుటములైకలితనిష్కృటములైశ్రీతపుష్పపుటములైఘానపసితటములరసి॥

తే॥ గీ॥ తమినిమొగపెంటిపిల్లతండములుంగలసి॥ గలశిరంబులంబూదేనిగప్పికొనంగ॥

గొనగరులువిప్పియపుడుఝమ్మనుచుబావలబావలరొదలిడికొదమతుమ్మెదలుమెదలు॥

మ॥ కలితాశోకలతాంతదీపరుచిరంగత్తంజగేహంబులో॥

గలకంఠీతతిరాగపీక్షణముసోకదార్పణగాదక్షిణా॥

నిలుడల్లలనదాపులంటుకొనునోనీరంధ్రమాధ్వీరస॥

చచ్చలసోద్యోగములైవడంకిరిలవాసంతీలతాబాలికల్॥

౯౬॥

మ॥ నవరంగంబులపైదమాలవృత్తినేపథ్యంబులూప్పంబిక॥

స్వనగీతంబులతోమరున్నటండలూస్యప్రాశినేర్పంజిగు॥

శృంగారేంద్రియదువల్లిపాత్రములగుంపాడన్వసంతప్రభుం॥

డనుకంపామతిమెచ్చియిచ్చెంగునుమస్రాచనృణీగూపలె॥

౯౭॥

లయగ్రాహి.

చందనమహీగుహములందుఁ బెనగొన్నగురువిందనునుదీవియలపందిరులలోఁ బెం.

పొందివిరవాజిపువ్వుగంధపడిలేచిననుమందమలయానిలునిఁ జెందుపెనుతావికా.

గ్రందుకొనిఘమ్మరనుచుందనరుపూబొదలసంగులమెలంగిబలుచందములచేమా.

కందసుమబృందమకరందరసబింపుదులవిందులుగఁగ్రోలేనుమిలిందతెల్లెఁ||౧౦౦||

సీ|| మునుమాపు నులివిచ్చుబొండుమల్లెలుసోగఁగ్రొమ్మడినెరతావిఁగ్రుమ్మరింప.

నునుజగురాకుపామ్మలవిరిసరుపుల నెసఁగునేలకి పొదరిండ్లఁజొచ్చి.

మధురసీధురసాత్తమదమాంద్యమునఁబునఁపునరుసగూహనంబునమిటారి.

నలిచన్నఁగనలురంబున నాటననఁటులకపురంపుఁబొడిఁజమ్మకమ్మతెమ్మె||

తే|| గీ|| రలునితాంతోపరతిపరిశ్రమసముద్ధాకప్రమగల్గెతలస్వేదకణికలార్పఁ.

బతులయెడఁగూర్కొనఁతులలేకడఁదలసి|రలఘునిఘ్నటశుకపికలకలముల||౧౦౧||

వ|| ఇట్లుసకలజగదామోదకరవిలాసభౌసురంబులగునసంతవాసరంబులు జరుగు
చుండనఖండసౌందర్యధురత్రామకరధ్వజాండగుమఖప్రజాండుపుడమింబాలింపుచుండె||

కం|| ఆనిమార్కండేయమహామనిక్రోషికిఁ జెప్పినట్లుముదమునఁబక్షు.

త్వినుపించిననపుడాజైమినియన్వలికఁగనుఁబేర్చిమెయినడుగుటయుఁ||

౧౦౩||

చ|| సురగిరిధీరధీరచిత్రశోభితదన్యకాఽప్రసంగసం.

గరజయశూరనూరిజనకల్పకపదపసాచసావనా.

చరచరమార్థసారిగురుసన్మయచిన్మయసాక్షిభాస్వరా.

స్వరపరిభావభావభవసంహరిసంహితసంహతిస్తుతా||

౧౦౪||

కం|| ప్రేమాస్పదనరకామాకామాంతకయంతకాంతకాకాంతియశో.

ధామాధామవిజితరివుభీమాభీనుబలయోధభీమస్తోమా||

౧౦౫||

పంచుచూమరము.

మలీమసప్రణాశభాసమానితాత్తిధీరసా.

విలాసమానసప్రకాశవిశ్వకృద్దయారసా.

కలాదసత్కళాకలాపకావ్యకంజఖంజనా.

పలాశభంజనప్రతాపభక్తచిత్తరంజనా||

౧౦౬||

మాలినీ.

నిరుపమగుణజాలానిర్మలానందలోలా।
 సుయచిరకుభలీలాశ్లోభితాత్మైకమేలా।
 స్మరహరవరభేలాసంబిదామేయశీలా।
 సురముదిపరిపాలాకూలిపుష్పాద్విమూలా॥

౧౦౭॥

గద్య.

ఇదిశ్రీమదిష్టానేనృన్వయపయఃపారావారరాకాసుధాకరానవరతదేవబ్రాహ్మ
 ణపూజావిగ్నేయదిగంతరాకాంతయశఃపరిపూరితశ్రీబాసనార్యపాత్రపీఠే
 శలింగనాకుకపుత్రశ్రీమద్దోరీరమణచరణారవిందామందమకరంద
 పానతుందిలేందిదిరాయమాణశ్రీదక్షిణామూర్తిరామజోగి
 గురుప్రసాదసమాసాదితసంస్కృతాంధ్రభాషాచతు
 రకవితావితానానూనవైభవబుధజనవిరాజ
 మానశరభలింగాభిధానప్రణీతంచైన
 యలంకారచంద్రోదయంబును
 మహాప్రబంధంబునందు
 బ్రథమాశ్వాసము.

శ్రీ. శ్రీ. శ్రీ.

శ్రీమేధాదక్షిణామూర్తయనమః.

శ్రీ మఖప్రజ చరిత్రంబను నామాంతరము గల

లలంకారచంద్రోదయము.

ద్వితీయాశ్వాసము.

క॥ శ్రీరమ్యగుణాభరణానారాయణబాణవరణనతజనవిస్తా।

రారాధితనిత్యదయాంకూరామృగయాపురీశగురుగుణవేశా॥

౧॥

శ్లో॥ గీ॥ ఆవధరింపుమునుమృకందావృత్తజాండు॥క్రొస్తికటింగించినట్లుసద్దోష్ఠినమరు॥

జైమినికి నెమ్మనముగడుసంతసిల్లఁబక్షిరాజంబులిట్లు చెప్పందొడంగె॥

౨॥

వ॥ అంతనొక్కనాడుమఖప్రజుండుపురోహితామాత్యపంథుమిత్రాదిపరిజనసమేతుండైజనకునన్నిధానంబుననిండోలగంబునఁగొలువైయందుసమయంబున॥

౩॥

సీ॥ ఉదయించురవిమించునదలించుజగిమించునొడలితోముడిచినజడలతోడ॥

సరసీరుహముఁగోరుకరమునమీరుదండంబుతోనూర్ధ్వపుండ్రంబుతోడ॥

బంగారుజిగిసారుపొంగారుకుండలద్యుతులతోశృతివాక్యతతులతోడ॥

దెలిజందెములపొందికలఁజెందునక్షమాలికలతోనరుణశాటికలతోడ॥

తే॥ గీ॥ సలలితామలజలకమండలువుతోడ॥డంబుమీతినకృష్ణజనంబుతోడ॥

దనరనరుదెంచెగాలవమునివరేఖ్యుండశ్వరత్నంబొకటివెంటనగుదేర॥

౪॥

శా॥ ఆరీతింజనుదెంచుయమ్మునివరుండస్తోకచామికర॥

స్ఫూరోదారకవాటగారుడరుచివ్యాక్షిర్ణరాణ్యందెర॥

ద్వారంబున్నతరోహణాద్రికటకోదంచనృహగర్భరా॥

కారంబుద్ధతీనీరముగడచిరాఁగాఁబూర్వభాగంబున॥

౫॥

కం॥ కొండొక వెరవుఁ హింపుచునుండఁగ మఱుకొలి కాంత రోజ్జ్వలహోమా।

ఖండంబగుకుండములొనుండి మహోద్గండ తేజ మొక్క హయంబు॥

౧౪॥

తే॥ గీ॥ యజ్ఞపురుషుండుగొనివచ్చియాతడనియె॥ నోయిమునివర్యయీతురగోత్ర మంబు।

నలమఖవ్రజానకొ సంగుమతఁడునీడు॥ సవమునిర్వఘ్న ముగఁ జేయఁజాలు నెలమి॥

౧౫॥

వ॥ మఱియునీయుత్త మాశ్వం బధిక బలసంపన్నంబేక రాత్రీంబునంజతుస్సముద్ర ముద్రితవసుంధ రావలయంబునం గ్రుమ్మరివచ్చునితరలోక గమనంబును గగనయానంబునుం గలిగియా హవజయంబొనఁగూర్చునిదియునుం గాక గరుడునియంశంబునంబ్రభవించినయీ తురంగరత్నంబునీమఖవ్రజుండువక్కని తరులెక్కంజాలరతండు మున్నెగ్రహశిష్టపరిపాల నార్థంబున కైతజ్జనక తపోమహిమంబునం జేసిశ్రీమన్నారాయణుండేతద్రూపంబునవతరించినమహామహుండును, సర్వసౌతాంత ర్వాస్యత్తుండుఁగావునవాసుదేవుండును, సచ్చిద్రూపుండుఁగావునబ్రహ్మసంధుండును, మఖవ్రజసంరక్షకుండుఁగావునమఖవ్రజనా ముండునై వెలుంగుచున్న వాడమ్మహాత్ముండు భవన్త ఖరత్నణంబుఁగావింపనోపుఁగానన వివిధంబాచరింపుమని యెఱింగించియున్న భట్టారకుండంతర్ని తుండగుటయునవిస్తయ హర్షబుతోనీయశ్వరత్నంబుఁదొడ్కినిభవత్సముఖంబునకరుడెంచితింఁగావున, నశేంద్రా నీనందనుండిక్కార్యనిర్వహణంబు నేయుట కైజన్మించిన శ్రీమన్నారాయణుండు గాని కేవలనరమాత్తుండుగాడన్త దీయమఘరత్నణంబుననద్దివ్య తేజానకులగ్గగుననిపలికిననా శస్త్రంజయభూభుజుండట్ల కాక యనియత్యంత సంతృప్తాంతరంగుడై నిజనందనుంబిలకించి నీవీమునివర్యునియభీప్సితంబుఁదీర్చుటయవశ్యకర్తవ్యంబుగావున॥

౧౬॥

కం॥ మున్నవిశాస్త్రిమిత్రునిజన్మ మురక్షిండురామచంద్రునిగతిని।

జన్మంబుఁగాచిసుజనోద్యన్ను తిఁగైకొనుముశోభితనయా తనయా॥

౧౭॥

ఉ॥ వీరుమహాత్ములార్యులువివేకవరిష్ఠులుసత్తపోనిఘ్న॥

కారుణికోత్తముల్ మునులుఁగావునవీరలయజ్ఞరత్నై॥

ధీరత సేగిదానపులఁదీవ్రశరంబులగెల్పివిక్రమో॥

దారతఁజెందిదీవెనలనందిరయమునరమ్మనాపుడు॥

౧౮॥

కం॥ మునిదొలుతననిచిపిమ్మట జననాయకనందనుండుజనకాజ్ఞనుండై॥

కొనిపల్లెయనియపుడమ్మనియాశ్రమమునకునరుగముదితహృదయుండై॥

౧౯॥

సీ॥ పసంగుల్కుపవీడికొమ్మినిమిపాగధరించిడంబుమీతినకత్తళంబుదొడిగి

కానునజిలుగుచెంగావికానెబిగించికకుబంగరునూరె మొలఘటించి

కురువిందచూడమైకొలుకడముసచ్చసఱుజువాలనుగటిపైనమర్చి

దుగదొనల్ భుజములదగిలించినిగనిగన్నీలంపుసింగిజీకేలఁబూని

తే॥ గీ॥ చరణములగండపెండెరఁపుగుచిగప్పఁగరతలంబునవీరకంకణము మెఱయి

వీరరసమిట్లుమూర్తిభవించెనఁగనమరెగమనోద్యమమునఁదేజముతలిర్ప॥ ౨౦॥

సీ॥ హరుమంజుసనులపక్కరపైనిసాంపారపారసీకఁపుపట్టుపల్లమమర

జిగిపెంపురతనంపుమొగపట్టమెఱుగొప్పగొప్పతళ్ళులపొగగొనబుమీఱ

దుగవంకనకలంకమగునంకవన్నెలుపన్నెలుగుల్కమువ్వసరులెసఁగ

శిరమునఁబీలెకుంచెతురాయిపాలుపొందపొందళ్ళుపాదనూపురముపడెర

తే॥ గీ॥ ఖడ్గఘేటకతూణార్జములనుభయసార్వములనొక్కనాహిణిబన్నియనుప

మునివరానీతధవళాశ్వమునునరేంద్రుఁడెక్కెనుచ్చైశ్రవము నెక్కునిందుప్రగిది॥ ౨౧॥

కం॥ వందిజనంబందందసమందగతిన్మోయరాజమార్గంబుననా

నందముతోముందరఁటబిబ్బందముతసుఁగొలువనగరు మెలువడియంత॥ ౨౨॥

చం॥ ఖీతిపతిమెల్లనదఱుటచేసిననత్తురగోత్తమంబతి

ద్రుతగతియైచలచ్చపలయాపునఁజూపవిముక్తమార్గకా

కృతినుడువీధిఁబరెవడుఖగేంద్రమురీతిమరుత్తరశ్చర

త్పితఘనఖండమట్లుబఱచెఁఖురజోరురజోవృతాధ్వమై॥ ౨౩॥

పంచచామరం॥ ఘంఘఘానమానకంతఘంటికావిరావమై

ఝళంఝళంనినాదపాదసక్తనూపురాద్యమై

ధళధళత్పత్పాటికాగ్రధాతకేసరాఘమై

హళాహళిన్ సహారవేగమత్తురంగమేగఁగె॥ ౨౪॥

కం॥ పుతవల్లితరేచితధోరితకాస్కందితములనెడుప్రభుగతులసమం

చితచతురతనయ్యశ్వమునలిదూరముఁబఱసి నెమ్మిసరుగుచు నెదుటె॥ ౨౫॥

మ॥ ఆచలాధర్మగనెఁమునిప్రకరదత్తానర్ఘదేవార్ఘ్యతో

యచిరానేచనలబ్ధపుణ్యఫలశంకాపాదిశుంభతల్లల

ప్రచురానమృనవామృకప్రవిటపభ్రామ్యత్సుకానీకస

దవ్వచనాశీప్రకటికృతార్థనిగమాంతంబాశ్రమోపాంతము॥ ౨౬॥

కా॥ అంతేవాసికృతాగమాంతపతనంబారభదేవార్చనా।

త్యంతోద్గీర్ణసహస్రనామకమునిత్యాజ్యాదివహోమక్రియా।

సంతుష్టోజ్వలనంబుశీఘ్రుఫలితశ్యామాకనీవారసం।

క్రాంతంబైకనుపట్టైగాలవమునీంద్రసాసమాతీనికీ॥

౨౨॥

మ॥ అలంకారగంజిపురాకుపెన్జెడలతోనాదీర్ఘశాఖాభుజాం।

చలచంచత్కలికాక్షమాలికలతోసారంగగానాగమం।

బులతోబుప్పొడిబూడితోదరునరంబుల్మానిసమాట్లమం।

ఘోషపాధోలవవర్ధితంబులగుటదాద్రూప్యముదాదెన్నా॥

౨౩॥

సి॥ చుంబితశుకశిశుకబిడాంబుతరక్షప్రజోపాలితసారం।

గంబాదృతభుజగమయూరంబగుచుండదాశ్రమంబురాజిలెనరుదై॥

౨౪॥

నీ॥ హరిణశాబముబుజిహ్వపల్లవములచేమునికుమారులపదంబులుస్పృశింపం।

గ్రతుశాలికావినిర్గతహోనుధూమనుభ్రాభ్రాంతిగనిమయూరంబులాడం।

ఘనవాయుసౌఘముల్వనభూతబల్యర్థముక్తాన్నకబళముబూడిగిమోసవం।

స్థండిలవ్యస్తకాపాయంపుమడతలనెఱిదుప్పిల్లలునిదురంజివం।

తే॥ గీ॥ ఫలసమితృశకుసుమాదిభరితమనుపమాంబుపూరితపద్మాకరంబునగుచుం।

దననితగాత్రమముజోచ్యైధరణివిభుడుసంభ్రమాశ్చర్యములుమదిసందడింపం॥ ౩౦॥

క॥ మ్రోలంగసంగొనియెనుజనపాలంండనపాయనియమపరిణతమేధుకం।

పాలితసాధుసుబోధుకం। గాలవమునినాధుసామగానసనాధుకం॥

౩౧॥

చ॥ కనితురగంబుడిగికుతుకంబుననద్ధరణీశుడత్తపాం।

ధనునకుండత్సమిపగతతాపసకోటికిభక్తియుక్తివం।

దనమొనరింపస్వప్తివచనంబులదీనెనలిచ్చియంచితాం।

సనమొసంగకొవసించిలిసద్వివయంబునవారికిట్లనుకం॥

౩౨॥

ఉ॥ మీరునుహోనుభావులరుమీమహిమంబులగణ్యముల్లపం।

పారగులారలోకమతపావనభవ్యచరిత్రులారమిం।

భూరికృపాకటాక్షపరిపూర్ణతగల్గుటనేభవత్పదాం।

భోరుహసన్నిధానమునుబొందితిధన్యుడనైతి నెంతయుకం॥

౩౩॥

ఉ॥ నావుడురాకుమారువచనంబులకమ్మునిసంతసింపుచున్ |

దావచియించెనిమ్మధుడినంబులుసర్వమనుక్రియార్థముల్ |

గావునసర్వతోముఖమఖండఫలప్రదమాచరించెదన్ |

హృదయఃసీవుతత్త్వగుణావృణుమహింసకుండగన్ ||

3౪॥

క॥ అనినియమించినజనవరతనయుండటుగాచియుండెదత్త్వగుణవిధిక |

మృనివరుడుదీక్షగైకొనిఁగునులగుముత్తివజలఁగూడిగావించుతఱిన్ ||

35॥

చ॥ ఒకఁడుమృగేంద్రరూపముననొక్కఁడుబెబ్బులిరూపుఁదాల్చివే |

తొకఁడురుభల్లకంబుగతినిొక్కఁడుభీకరనూకరాకృతిన్ |

బ్రకటమహాస్వనంబులడరంగనరాశకరాశద్భ్రదం |

ప్రీతికలెసఁగదదాశ్రమముఁజేరిరిక్రూరసురాసులొక్కఁటన్ ||

36॥

కా॥ ఆరితిజనుదేరముత్తిజులుకాలాభ్యంతరాగ్నిక్రియా |

ప్రాంతంభంబులుమానిభీతిమెయిఁగంపజొందనధ్వర్యుఁడ |

హారావతిబులానర్పఁగావెలువకుండంచురణోద్యుక్తుడై |

యా రాజనృకుమారుడయ్యెదనవార్యంబైనశౌర్యంబునన్ ||

37॥

చ॥ తురగమునెక్కిచాపమునఁదూపులనేపునఁగూర్చిధైర్యవి |

స్ఫురదురులక్ష్యలాఘవవిఘ్నదులెసంగఁదొలంగకామహా |

సురకుహనావిడంబుమతిమాతృజనమృతనవమృగాగని |

ఘరశరజాలముబుల్బపుచున్ గవిసెన్ గొనయంబుఁమోయఁగన్ ||

38॥

కా॥ త్వేణాఘూర్ణితదిక్పటంబుకుహనాసింహంబుజంభారిదం |

భోలిస్ఫర్థినఖాంకురంబులఁగరంబున్నగుఁగావించుచున్ |

వ్యాలోలద్రసనారుణాగ్రవివృతాస్యంబైమహిజానిపైఁ |

గిలాడించినజంతుమట్టుఁకలంఘించెన్పలదగృతన్ ||

39॥

ఉ॥ కింకదలిర్పనట్లుగమకించినసింగపురక్కసున్మహా |

హంకృతిమీరఁగఁడెముననొడ్డుచుదక్షిణపాణిచేతన |

భ్రంకమధాశ్శరశృరుచిరాజిహరీకృపాణమెత్తియే |

జాంకకులుండతండుదునుమాడెఁబ్రమత్తతదుత్తమాంగమున్ ||

౪౦॥

కం॥ గొబ్బనఁగ్రేభృణుకుచుమెయిగబ్బనకున్ముగదంశగణమెలయంగా ।

నబ్బరపుబొబ్బరింతల బెబ్బలి పొలదిండిదండిభువైగదసెన్ ॥

రం॥

చం॥ కదసినవారువంబుఁ బెడగానుఱికించిమఖప్రజప్రభుం ।

దొదవినరోషవిస్ఫురణనొక్కవడిన్ సెలవింటనిష్ఠుర ।

ప్రదరముఁగూర్చియేసెనుదరంబదరన్ భిదురంబుదాకిన ।

లైదవిదలించిపోభయకృద్భీణమాకపటంపుఁగ్రొల్పిలిన్ ॥

ర౧॥

క౮॥ భల్లూక రాక్షసుఁడునుపగ్రాపుల్లారుణయనుడగుచుభోదనరాగూ ।

వల్లభుఁడొకభల్లమునందొల్లఁటియట్ల నెవినిదైతునిఁగావించెన్ ॥

ర౩॥

మ॥ శరతుంతక్షురికాదిసాధనవిశేషప్రాధినిటానిశా ।

చరదోర్ధ్వమడంచిమానులుసురల్సంతుష్టులైమెచ్చన ।

ధ్వరముస్సాంగముగాఁగఁబ్రోచిముదితస్వాంతంబుతోనుండఘా ।

వసుతోమార్కొనెనూకరాసురుఁడుదుర్వాప్తపారమేపారగన్ ॥

ర౪॥

సీ॥ ఘుర్గురధ్వనలీనఘోషించినటలుబ్బఁగొమ్మలనశ్వంబుఁగ్రుమ్మిక్రమిక్తు ।

వేటూకొలందికివెనందకందినట్లడరివేటొండెడకరిగియరిగి ।

కులఁగటనుండికన్నొలుఁగించివత్సగాఁదొలఁగియొక్కచోటనిలిచినిలిచి ।

బిరబిరఁబరువైత్తిపెనఁగిపైకొనిడాసిబెదరిపెన్నదలతోనొదిగియొదిగి ।

తే॥ గీ॥ గట్టుపుట్టయనకయిట్లట్లుఁద్రిప్పలఁబెట్టిబెట్టివంపుముట్టెచిప్ప ।

మట్టిబిట్టజిమ్మిగుట్టనవృపుపట్టిబట్టిచలముఁబట్టికొటఁదలఁచి ॥

ర౫॥

అయగ్రాహి.

వంచనగతిన్విగులఁజంచలమతిన్ బొదలఁగంచెలనదూఱిసముదంచితరవంబున్ ।

మించియొనరించికడుఁబొంచిమెయిఁబెంచిజడిపించిమలుపించి యలయించిబలుతీవిన్ ।

జించితరుసంచయముఁగుంచితముగాఁగఁబలపించినడలించిపెకలించిబహుదూరం ।

బెంచిమలులించిబురణించికనుపించికితురించికుదియించిగమనించికిటిమించెన్ ॥ ర౬॥

కం॥ దానవదగ్రగుండగుకిటిదానవుఁడుగ్రుండయిజవనిదానవరగతిన్ ।

దానవలీలఁగవిసెడెందానవముమతీధవుండుఁదలఁకకకడకన్ ॥

ర ॥

కం॥ పటుదంష్ట్రానిహతాశ్మచ్ఛటననలకణంబులూలకఁజనుదెంచెడున ।

క్కిటిదైత్యమేనమాపొక్కటిమిక్కుటమగుచుఁబ్రక్కగాడఁగనేసెన్ ॥ ర౭॥

కం॥ ఆయమ్మత్రీప్యగతియై యాయమ్మననాటిపాటితాస్థికమైబ॥

ల్లాయమ్మోనన్చిన్ కాయమ్మననెత్తురొలుక గడువడిబలుచెన్॥

చం॥ బరువడిబర్వదోడ నెన్పుననరుండునుగూడముట్టిభూ॥

ధరవనదుర్గసాగరనదంబులనేకములుత్తరించిత॥

ధ్రురుహయమేసహయముగ దూరమునంజని కాంచెజంబితాం॥

బరశిఖరోల్లసన్మణిసమాజముగోమాణితైలరాజమున్॥

సీ॥ తతశిఖామరకతద్వతులదూర్వాంధ్రరశంకమేయంగ నెలబింగగుర॥

గటక గారుడములంగన్తోనిభీతిమైరవిరథభుజగర్జనానూజార॥

నమితేంద్రనీలగండములకభద్రభాంతిసుమిదరీసుప్తోద్ధహంగుముక॥

భానవజ్రశృంగాటకములుగంగార్పురులనుచుదేవులుమునుగదోడర॥

తే॥ గీ॥ బ్రకటితాధిత్యకాపుష్కరాగములకుసురుచిరాగమునుపరిచ్యుతమరంప॥

బిందుత్పిష్టమిలిందముల్ గంగు దున్ను యన్నగమువిన్నునువు మెచ్చనవనివిభుడు॥

చం॥ పవిధారందగినట్టిచిట్టుపలుపైపైరాయిడింబిందునైం॥

దవబింతామృతిబిందురాజింబునరుత్పన్నంబులైయుత్కట॥

చ్చువులంగార్కొనెనోయనంగగిరిపార్శ్వచ్చన్ననీరంప్రవే॥

బువనంబుల్ శుకపర్ణపర్ణతులందోచెన్ సృష్టాంగులన్॥

ఉ॥ రంగదహర్యశృంగనలరాగీవిభాగలరంగరైవిచు॥

ద్వంగతరంగపంక్తదవుదవ్వలమింటననంతదీప్తియి॥

య్యెంగురుచిత్రలీలగగనేందిరదొల్చినయింగిలీకపున్॥

రంగుతెటంగునంగడుహారంగగుచీరచెరంగులోయనన్॥

సే॥ గీ॥ తరణికిరణోష్మింగరగియిధ్వుములదూరగివజ్రఫలకములంటిజవాద్దివలచు॥

తీవైయిండులుకాననదేవతలి॥ కేళికాశాలికలధంగిరికజెలంగ॥

కం॥ సల్లకపల్లవములుదిన॥ నెల్లెడదండములుసాచునిభములరొదభీ॥

తిల్లుతెలిజల్లిమేకములజల్లులురెల్లుల్లిసిల్లుచాడ్పునదోచెన్॥

సీ॥ వైదట్టముగ్రవాలుపరువంపురంజంపకప్రసవాశులనంగభర్తమయతటులు॥

తటులందువెదురుముత్యములనెత్తిములాడుచెంచుగుబ్బెత్తలదీపించుపొదలు॥

పొదలవైబొదలునంబుదములుగర్జింపదొలిమొల్కలెత్తువైదూర్యమణులు॥

వైదూర్యమణులరేవలకుమ్మిమింటంగట్టనితోరణంబులైచనుశుకములు॥

తే॥గీ॥ శుకములకుబింబికాఫలస్ఫూర్తిచెలుపు। పాలుపుగలవాతెఱలవేలుపుంజెలులును॥

గలిగివలసిల్లునమ్మహాచలముపజ్జిధరణిపతివెంట రాగిటిదానవుండు॥ ౫౬॥

ఉ॥ చీకురువాయిచిమ్మెటలుబిబ్బనిమ్రోయగగబ్బిడాయిపె।

స్తూకలగబ్బులుబ్బముసుముంగిటమర్కటకీటనిర్మితం।

బైకనుపట్టుమగ్గములనంటినపాపపొరల్చలింపగఁ।

జీకువలన్ననోయనుచుజెన్నగునొక్కగుహంతరాళమున్॥ ౫౭॥

ఉ॥ తూకొనినన్ మహీపతియుండోడ నెత్తువాఁడొచ్చిడాయగఁ।

నాకిటిదానవుండునిబిడాంజనపుండుములంబయించువెం।

శీకటిలోనడాగి నెత్తచేతనప్య్యతనొండెల్లిమ్మటన్॥

రాకొమరుండుధైర్యమదరంజనియెన్దవిలోననొంటిగన్॥ ౫౮॥

క॥ క్రొంచవివరంబు వెలుగునంచుగిరిచివన్న హామహాచరమద్యా।

రాంచలమునిజనితాశ్వముపించితగతిగడచినడువనధిపునకెదుటన్॥ ౫౯॥

నీ॥ ఏలాలతాజాలడోలాకిలితకీరబాలాస్ఫూర్తిగాఁగపలాలితంబు।

మందారమాకందబృంగామితిమరందసందోహానందితేందిదరంబు।

ఫిల్లీనుచోల్లిఘల్లిలసద్గుచ్ఛవల్లిమతల్లిప్రవేల్లితంబు।

పొరావలినటన్న యూరాతతికిశోరవారంమితరవోర్గరణంబు॥

తే॥గీ॥ మానితానూనపికి కాకిలీనినాడు। లీనకాననదేవతాగానజాయ।

మాననూనప్రియాభుప్రతానలీనపీనురుచియైనయొక కానకాననయ్యె॥ ౬౦॥

నీ॥ మాతులుంగలవంగమందారనంబీరచంచనపిడుమందసాలతాల।

కురునకభల్లూతకోవిదారకపింబకరవీరఖర్జూరకనకపనస।

బురీసకునాగభంకరాకిపున్నగికిపల్లిప్రియాభుమాకందకుండు।

మాధవీతక్కిలమనుపకహింతాలవంజుశింశుసేవటమఘాక।

తే॥గీ॥ కుటజమోరటభండీలకులకిలిమి। కాంచనావ్వాయికాండేక్షుకారవల్లి।

నారికేళాదిగౌరుహవారములనుకనులపండువనొండెడికాననంబు॥ ౬౧॥

స॥ అట్లు పొడచూపిననవ్వనప్రాంతంబవనీకాంతుండుడాయనచ్చెంతలనంతహ
సంతికావాసంతికాక్రాంతవకులతర్వంతరనిరంతరదంతురలతాంతనిష్కాంతఘమఘ
మాయమానసుగంధభంగురగంధవాహకిశోరవిహారంబులును, హారమాక్తికవ్రాతంబుల

చెన్నునఁజెన్నలరు త్రొన్నిగ్గు మొగ్గుల నెలకొన్న పొన్నగున్నలమిన్న లము త్రొన్ననలసన్నపు
 పొడులయొప్పునఁగుప్ప తెప్పలైయనఁటి పొరలనుప్పతిల్లు కప్పురంపుదుమారమ్మలమరుం
 గుపడునీరంబులును, నీరంద్రతమతమాలద్రుమసముదయత మోవిమోచనసమర్థద్యుమణికి
 రణాయమానంబులగునశోకానోక హకుసుమగుచ్చంబులవలనజలజలనఁజలుకునలరుబలుదే
 నెసోనలకు వానకోయిలల చెలువునఁగలయ మెలఁగునలికులంబుల కలర్పుంకారంబులకును
 సారంబులగుసమీరపూరిత వేణురంధ్రనిర్గతనిస్వనంబులునుంగలిగివివిధతరులతాజాలంబు
 నకాలవాలంబును. మధురఫలసముదయంబునకుదయంబును, సుగంధకుసుమప్రకరంబు
 నకాకరంబును, శృంగారలతాభవనంబులకుఁగులభవనంబును, శుకపికప్రముఖసకలభవంత
 వారంబునకాధారంబును, గెంపుసాంపులనింపారుచివురుజొంపంపుఁబట్టులకువిడిమట్టు
 ను, గంబురాపచ్చికస్తురిట్టుపునుంగులతావులకుఁదావును, చలువ నెలరాల చెలువులకు
 నెలవును, మావిమోకలతీవికిదీవియు, తలిరాకుల తేటకుమూటయునైనీటిలరి, ముగు
 దపగిదినవవయోవిలాసంబునంజెలఁగి, బుటుసాన్నతరీతి నాతతహరిద్రాంకంబులందనరి, బా
 లింతపోలికలాలితప్రసవసంపదంబొనరి, యింద్రజాలంబుచందంబునవిచ్చు మొగ్గుల నె
 సఁగి, శుభవస్తుప్రభవవిభవాభిరామంబగునయ్యారామంబారామపట్టాభిషేకసమయం
 బునుంబోలెఁబ్రహ్మోభితభూమిజాశేషశాఖామృగకాండంబై, కాండంబునుంబోలెనూ
 త్నప్రతసుందరంబై, దరంబునుంబోలెబహులార్జునప్రభామహిమంబై, హిమంబునుం
 బోలెనసహమానశుగరాజోదయంబై, రాజోదయంబునుంబోలెసంభరితసారంగంబై, సా
 రంగంబునుంబోలెనధిగతమహిభృత్సన్నిధానంబై, నిధానంబునుంబోలెగనకరత్నాగ్ర
 జన్మంబై, యగ్రజన్మసముదాయంబునుంబోలెగాయత్రీజపాసక్తాలోకంబై, లోకంబునుం
 బోలెవర్ధమానసకలప్రాణిచయానందకంబై, నందకంబునుంబోలెమాధవాలంకృతంబై,
 మన్మథావేష్ఠితంబయ్యునునీలకంఠసమన్వితంబై, దేవవల్లభవిరాజితంబయ్యునుబహుళ
 పలాశోదంచితంబై, వితతకీచక సంవృతంబయ్యునుసంతతానిలడింభకసంచారంబై, పూత
 నారమ్యంబయ్యునుఁగృష్ణసారప్రకాశమానంబై, కుంభజాతస్ఫురితంబయ్యునువిజృంభి
 తమహావీరద్రుపదంబై, గంధర్వసేవితంబయ్యునుగంధర్వసేవితంబై, లలితోత్కలికాకలి
 తదివ్యమహిళాగణంబయ్యును లలితోత్కలికాకలితదివ్యమహిళాగణంబై, సుమధురసా
 లాన్వితంబయ్యును సుమధురసాలాన్వితంబై, వానప్రస్థనివాసంబయ్యునువానప్రస్థని
 వాసంబై, ప్రకాశింపుచుండఁదదీయమధ్యప్రదేశంబునందురగంబునడుపుచుంజనుచుం
 డెనాసమయంబున॥

సీ॥ పూచిననునుజిన్ని పొన్నగున్నలచేతవిరిసినమొల్లపందిరులచేత।

పండితేనియలొల్కుపనసప్రమాకులచేతననిచినసంపంగిశొనలచేత।

మకరందములుజందువకులపంక్తులచేతభగభగవలచుపుష్పాదులచేత।

పొరలంగప్పరములొప్పననంటిగమిచేతపన్నీటివణదతుంపరలచేత॥

తే॥ గీ॥ మించునొకకేళివగమృతమైరలువీవసురుచిరానంతరత్నమందిరముచెంత।

సంతసముగూడఁబుష్పవృక్షములనీడనకులుప్రతులీనననుగునెచ్చెలులలోన॥ ౬౩॥

సీ॥ చన్నిచ్చుహరిబలసగముగ్రోలుకిశోరనివహంబులునుజెంతనిదురఁబోవ।

నలఘుమూర్ఛనలచొప్పొలింపుచునగుచిత్తములుచిత్తరులయందంబునొంద।

తానున్నచంద్రకాంతపువేదిగరంగిపాదాలక్ష్మములంటిజాలువార।

రాగసంగతిఁజొక్కుసోఁగకన్దవనీటులరమోద్భువమ్ములతెఱగుఁజూప॥

తే॥ గీ॥ మించుచెలువూనివీణవాయింపుదానిదానికెలలోనిచెలులెనరానిదాని।

దానినడకలదానిఁగదానిబొమ్మివోనియొకమానినినిధరాజానిగనియె॥ ౬౪॥

కం॥ అతఁడటుగనితతశంసా।లతయోధృతజీవకనకలతయోవనదే।

వతయోయనియరుదందుచు।లతికావృత్తిమాటునకుదొలగిమదిలోన॥ ౬౫॥

న॥ తానువిష్ణ్వంశసంభవుండగుటంజేసియిట్లనివితర్కించె॥ ౬౬॥

సీ॥ ఈపద్మపాణిఁజేదఁగూర్చుజాలినపురుషోత్తమనిదెనూభోగగరిమ।

యాయార్యనెమ్మేననెసినరాజశేఖరునిదెనూవెభాసురవిభూతి।

యీహంసయానతోనెసెగుసృజాధినాయకునిదెనూచిరసుకృతమహిమ।

యీనవపద్మనితోనసురక్తి నొందినయిమనిదెనూవెసుతపంబు॥

తే॥ గీ॥ గనివినియెఱుంగమిమ్ముజగములనున్ననరగరుడసిద్ధసాధ్యకిన్నరసురాహి।

రాజకన్యకలందునీరాజపవన।కెనయగుమిటారినిదియెమారునికటారి॥ ౬౭॥

ఉ॥ మించులమించులన్మత్రియుమేల్మిపసిండియుఁజంద్రుసారమ।

బ్రాంచితసౌరభంబునివియన్నియనొక్కటమేళవించియి।

క్కాంచనగర్భుఁడాత్మమలికాశలమందరుమెచ్చదీనిని।

ర్శించెనొకాకయిట్లునెఱిమించునెయిమెయిచాయయేయెడ॥ ౬౮॥

కం॥ ఈరమణిచరణసంగతిఁగోరిపునర్భవతఁగాంచిగోయలనఁగఁబెం।

పొనెనటుఁగాకయుండినఁదారకలేరీతిసత్పదస్థితనమరు॥ ౬౯॥

కం॥ తదుపరిపదవిజితమగుట | నొదిగ్గంపగువారిఁ జేరియును దాఁజేతై |

యదియన్మృత మేనిక మతంబదిముడుచుట యేలభీతినఖిలాంగంబుల్ || 20 ||

కం॥ కలమోదరిములుఘన నేతులసత్ శ్రేత్రమునఁదపముఁదొలిఁ జేసిగదా |

చెలిజంఘలకెనవోలెను | ఫలసిద్ధిచెలంగకున్నెవరకాలులకున్ || 21 ||

తే॥ గీ॥ కరికరంబులమానంబుకదలిజగియు | కరభముల సౌకుమార్యమికలికితొడలు |

గ్రోనఁగమలినతయద్భుతినతయును | జిన్నతనమునునవియోజఁజెందుచుండె ||

ఉ॥ ఆకమలాసనుండుదనుజాపహృతంబగు నేమొవెండియున్ |

శ్రీకమనీయమైనధరణీవలయంబునతన్ని జాంకమీ |

స్త్రీకటిచక్రసీమగస్సృజించిమఱుంగున డాచెఁగాకర |

త్నాకరమేఘలాంకవిపులక్యతియైయదియేల పొల్పుకన్ || 22 ||

కం॥ ఉన్నదియొలేదొయనఁదగు | కన్నియ నెన్నడుమువిన్నుగాఁబోలునుగా |

కున్ననురోమావళిరా | హూన్నతనీలరుచులచటనుండఁగ నేలా || 23 ||

చం॥ తృణమగువిల్లిదేటికనియిక్షుశరాసముడించి వేణికా |

గుణయుతమైనయీకుసుమకోమలికోమలగాత్రవల్లినిం |

గిణిగనొనర్చికొన్మరుఁడుకేలనుఁబట్టఁదదంగులీనిక |

ర్షణభవరేఖిలాప్సేననరాజులుబిత్తరమైనముత్తగుల్ || 24 ||

కం॥ ఘనజఘనంబనుపులిసం | బునఁబొడమిన పొన్నగున్న పూవనఁదగుమా |

నినినాభియారతద్వాసనకైయరు దెంచునకులచాల్గారున్నే || 25 ||

సీ॥ నాభీనదమునుండినడుసుమింటిపైఁగవగూడియెగయుచక్రంబులేమొ |

స్ఫురదురోలావణ్యసరసిజనించినమొనచూపు పొందమ్యమొగడలేమొ |

నవవయోలక్ష్మీయాయువిద పొందూనికానుకయిడ్డరత్నకందుకములేమొ |

వరతనూశృంగారవనములోవిహరించుమనసిజకుంభికుంభంబులేమొ ||

తే॥ గీ॥ ప్రకటరోమావలీలతాగ్రప్రభూత | సరసవిలసితసుగుగుళుచప్పంబులేమొ |

తిన్ననయిసిద్ధ్యెములనన్నెఁజెన్నమిగిలియెన్దగియున్నచెలిగబ్బిచన్నులేమొ ||

మ॥ తతముత్తామణిహరనిర్ఘృతపయోధారల్ స్రవస్వర్ణప |

ర్వతభాగంబులఁబుట్టికాంచనరుచినావ్యపించిపెన్నోగలా |

లతతానీలతమానచొక్కమగుకేల్లావేనిబాలాంగులీ |

గతచంచన్నఖపుంజపుంజపురు మొగ్గల్పుట్టనందేటికిన్ || 26 ||

కం॥ కుండనఁపుండభుకండము॥ క్రిందుపడందనరుసుందరికంధరమా॥

చందనఁపుండలు జాందుచు॥ జిందము పొందూనుజర్చనేయందరమే॥

౭౯॥

సీ॥ తమలో శ్రవణభూషణములుదోచుటఁగపోలములు॥ క్రొమ్మించుటద్దములుగావె॥

ఘమ్మనినెఱతావిఁగ్రుమ్మరించుట॥ మోమునవ్యపుల్లారవిందంబుగావె॥

లలిసువర్ణంపుఁగల్గులసాంపుఁగనుటచేఁగల్గముల్ శ్రీవర్ణకములుగావె॥

మొనచూపుచూపుతూపులఁజిమ్ముచుంటవంగిచెలంగబూమలుసింగిణులుగావె॥

తే॥ గీ॥ విబుధసంవేద్యమపి॥ మమైవెలయుచుంట॥ లలనమ్మదువాక్రప్తతీసుధాలహరిగావె॥

యాజగన్తోహినినిస్సజియించినపుడు॥ గృహిదరలకున్నెమతిశతభృతికినైన॥

౮౦॥

తే॥ గీ॥ వదనముకురంపుబరణిలోమదనుడనుప॥ పల్లవమువోలెవెలికిఁగన్నట్టుచున్న॥

రదనవరహీరమాలికతుదఁదనర్చు॥ నాయకంబనఁగెమ్మ్రావిసారికొనరు॥

౮౧॥

కం॥ నలినమనుశంకనభులీ॥ లలనావదనంబుఁగ్రమ్మిలావణ్యరసా॥

వలిఁగ్రోలకుండుటకున్నె॥ నలువటగంధపలినిలిపెనానాసదగుణ॥

౮౨॥

కం॥ దరహాసచంద్రికాభ్రమఁదగుణీమణివిమలముఖసుధాకరభింబాం॥

తరమునవ్రాలుచకోరక॥ వరయుగమనఁగన్నదోయివలనొప్పారుణ॥

౮౩॥

ఉ॥ మంగళశలీలఫాలతటమండితమండననీలరత్నరా॥

జిగికురించివక్త్రసరసి॥ సహసారభపీచికాచర॥

దభృంగములోయనంగవినుతింగొనుచుంగొనజామెఱుంగులం॥

బొంగిచెలంగునుంగరఁపుముంగురులంగనకుంగనుంగొనె॥

౮౪॥

తే॥ గీ॥ మాళిమాణిక్యరుచితటినంజాలంబు॥ రుచిరనవరత్నసీమంతరోహితంబు॥

నైనయామోహనాంగిసోయగఁపునీలక॥ చముఘనవిభ్రమహ్మార్చిగాంచుటరుదె॥

సీ॥ ఉరుకచ్చపవిలాసముపరిపాడుములందువరనీలరుచిక॥ చస్ఫురణయందు॥

పద్మరేఖాస్ఫూర్తివాణులందునుమహాపద్మసారూప్యంబువదనమందు॥

శింఖవైభవమురాజత్కంఠతియందుమకరివిభ్రమముజంఘికలయందు॥

గురుసుకుందాసక్తిసరసచిత్రమునందు॥ దగుకుందలీలదంతములయందు॥

గీ॥ గలిగివిలసిల్లునట్లుగాఁగమలభవుఁడు॥ నవనిఘలనొక్కయెడఁగూర్చియువిదరూప॥

ముగస్యజించెనయా॥ రెయిముద్దుగుమ్మ॥ మనసుఁగొనువానిరాజరాజనఁగవలదె॥

౮౫॥

కం॥ అనియిట్లుమదినివిస్తయ॥ మెనయఁగనయ్యెన్నమిన్న॥ నెన్నుచుదరియం॥

జనితద్రూపాతిశయం॥ బునకానందాభి॥ దేలిమునుగుచునుండె॥

౮౬॥

కం॥ అనిమార్కం జేయమహా! మునిక్రోష్టికిఁ జెప్పినట్లుముదమునఁ బట్టు!

ల్వనుపించినవపుడాతై! మినియవ్వలికధనుఁ జేర్చి మెయినడుగుటయున్॥ ౧౮॥

చం॥ పరమపవిత్రగాత్రపురభంజనకుంజరకోణసాంతకా!

గరళగళాకళానిధిసుకల్పితగోళకమాళిపాలిన!

త్కరకరుణాలవాలగిరికార్ముకధార్మికమానవాపనా!

నిరుపమసత్యనిత్యవరనిశ్చలతామహితప్రవర్తితా॥ ౧౯॥

కం॥ బ్రహ్మజ్జవమ్మిలోచన! ఋగ్నప్రజ్ఞాననిపుణఋగ్ధేశసఖా!

గృధ్రామరరక్షయహి! దృఢజగత్సప్తవృక్షబుద్ధసులక్ష్యా॥ ౨౦॥

కందగర్భితమణిగణనికరవృత్తము॥

సురనరవరళివసురుచిర, వరణా! వరగుణహరిశరవసుసతిశరణా!

స్తరహరభవహరసమరస, నిరతా! నిరుపమపురహరనిజసుఖమహితా॥ ౨౧॥

పృథ్వీవృత్తము॥ ముదాకరసదామరప్రకరమోక్షకల్పక్షణా!

సదాశివహృదంతరప్రవణసచ్చిదామోదాదా!

విదారణసుదారుణప్రతిభవిక్రమాశుక్రమా!

నదీపతిసుదీపితప్రధితనందితానారతా॥ ౨౨॥

మాలిని॥

సకలసుగుణజాలాసంవిదామేయలీలా! ప్రకటనిరతమేలాసారవృత్తిచిత్తలాలా!

సుకరసుజనపాలాళోభితాత్మైకభేలా! నికటభజనశాలానిర్మలామోదశీలా॥ ౨౩॥

గద్య.

ఇదిక్రిమిదిమ్మా నేన్యన్వయపయఃపారావారరాకాసుధాకరానవరతదేవబ్రాహ్మ

ణపూజావిధేయదిగంతరాకాంతయశశపరిపూరితశ్రీబాపనార్యపాత్రపీఠే

శలింగనాకుకపుత్రశ్రీమద్గోరీరమణచరణారవిందామందమకరంద

సానతుందిలేందిదిరాయమాణశ్రీదక్షిణామూర్తిరామజోగి

గురుప్రసాదసమాసాదితసంస్కృతాంధ్రభాషాచతు

రకవితావితానానూనవైభవబుధజనవిరాజ

మానళరభలింగాభిధానప్రణీతంబైన

యలంకారచంద్రోదయంబును

మహాప్రబంధంబునందు

ద్వితీయాశ్వాసము.

శ్రీ. శ్రీ. శ్రీ.

శ్రీమేధాదక్షిణామూర్తయేనమః.

ప్రేమప్రజ చరిత్రంబను నామాంతరము గల

అలంకారచంద్రోదయము.

తృతీయాశ్వాసము.

కం॥ శ్రీరంజితసచ్చిత్సుఖికారణసత్కరణవరణకరుణారసహృదౌ

త్వారణవారణకోణపఃపారణమృగయాపురీశమంజులకోశా॥

౧॥

తే॥ గీ॥ ఆనందరింపుమునుమృగకండావృత్తజుండుకొప్పి కఠింగించినట్లునద్దోషినమరు

జైమినిక నెమ్మనముక దుసంతసిల్పఁబక్షిరాజంబులిట్లుచెప్పందోడంగ॥

౨॥

న॥ అట్లమృఖనిజభాభుజుండాసుందరీలకంబుఁదిలకించునెడ॥

౩॥

చం॥ పవనులవానియూరువులఁబాటినతింబమునాటి నాభికి॥

బొదలివల్లిత్రయం దెనసిముద్దడినిద్దపుటానువట్టిపై॥

నదుటుగి నన్నయన్నత్రపయోధరయ్యగమునాక్రమించెన॥

మృదవఁజూచునోన్మృదుమారునిమోహనస్పృష్టిజాలముల్॥

౪॥

న॥ ఇవ్విధంగునబన్వసులగుడుమనివ్వటిలునవ్వరిజాక్షి నీక్షించుచు జలధరతిర
స్కరణి నెలువడునిండుచందునిచందంబునలతెనరణంగుఁగఁచెయిక్కందర్పశతసుంద
రుండాసుందరీబృందంబుముండు నెలుచునవసరింబున॥

౫॥

సీ॥ పృకిటాస్యపరిద్రవంధ్రకవోలె మొలకనవ్వులుకువానిముదంబుఁగులుకువాని॥

బలుసోయగమునగల్వలఁతేనివలఁతేనిమించువానికి డానిమించువాని॥

హరీశసీలాభులరారుమీసంపులీలవానినిసింఁడేదేలవాని॥

నరవిందములకువిందగుకన్నగనతళ్ళు లాలయవానిసుకాంతి వేలయవాని॥

తే॥ గీ॥ హరకేయురకటకకోటిఁకుండులాగ్రిమాణిక్యధాగధగ్యములవాని॥

నప్పుడమితేనిపండ్లలాంఠెరంగిలగుచుఁగనితేచునిలిచిరయ్యబ్రహ్మలు॥

౬॥

కం॥ కలయవెలుగొందురుచిఁజాక్కిలమధ్యమునందునిండుకళవోలెమరు॥

ల్లలనారత్నంబనుఁగుంజెలువలలోనుండివింతచెలువముదోఁపన్॥

౧॥

చం॥ తమకమునబ్బురంబునుముదంబునెదన్ గదియంగ నేత్రప॥

దృములుప్రపుల్లముల్ సలలితంబులునైచలదృశ్యశిందసం॥

ఘములనుగ్రుమ్మరింపఁగుచకందుకముల్ బులకింపఁగాంచెదే॥

మమలరనద్ధరావరకుమారునినవ్యరమాకుమారునిన్॥

౨॥

మ॥ తొలుకార్కించులసంచుదైకువలయస్తోమైకదామంబులై॥

దెగుకుంచేడిసమీలలీలయిదీప్తిన్ ఖంజనాప్తంబులై॥

తెలిసెత్తములతమ్ములైతగుతులెదీన్యచ్చకోరాళికా॥

శులునైయొప్పగఁగప్పెనప్పడునృపాలుంబాలికాపృక్తతుల్॥

౩॥

ఉ॥ వేలుపువాలుగంటిబొమవింటివిలోలదృగాశుగాళిభూ॥

పాలువిశాలవక్షుమునఁబరవ్వఁగనయ్యదనెంచియించువి॥

ల్లాలుపుదంటవింటఁబదిలంబుగఁదుమ్రొవసారిమ్రోయప్రో॥

యానిపయింగడంగికుసుమాస్త్రములేయదోడంగెనేపునన్॥

౪॥

ఉ॥ కోరికలూరునెమ్మెయిగగువొడుచున్ గడకంటఁగారకల్॥

చేరిపరిభ్రమించునుఁజెక్కులఁజెమ్మటగ్రమ్మనెమ్మిన్॥

య్యారపుఁజూపులజ్జదెరయన్మగుడున్ వలపూనిక్రమ్మల్॥

స్సారెకువెల్వడున్ నృపతి నందనుఁజూచునెడన్బడఁగికిన్॥

౫॥

కం॥ ఈరీతిఁగాంచిదివిష॥న్నారీతిలకంబురాజనందనునవశృం॥

గారాకారమునకునింపారఁగడునైచ్చిచొక్కెయ్యాత్మగతమునన్॥

౬॥

సీ॥ తనకాంతిదరహాసముననిల్పిభూనరుండగుచువర్తింపునుధాంశుండొక్కొ॥

తనదుపద్యాంబకత్వమునుగన్నులఁదాల్చిసాంగుడై మొనయుననంగుండొక్కొ॥

తనసౌరభమునక్రమమునంచినజవిలాసముఁజూపవచ్చునంతండొక్కొ॥

తనహరిడింభకత్వముమధ్యమునఁబూనియవనికిదిగినజయంతుండొక్కొ॥

తే॥ గీ॥ గాకయుండిననీభువనైకమోహం॥నాకృతీయునీశుభాంగకసౌకుమార్య॥

మీయతులదివ్యతేజమిప్పుదులశీల॥మొనరుచుండునెయిందునింకొకనియందు॥౧౩॥

చం॥ నరసురసిద్ధచారణఫణాధరభేదరయక్షసాగ్యకి ।

న్ దులకుమారులక్షజగమునన్బొడగానమేవీనిమేనివి ।

స్ఫురణములోశతాంశమునుబోలంగజాలుదులేనుగుండుము ।

త్పరిచరుడైమెలంగడెయితండకటాననుచెట్టవట్టివత్తు॥

౧౪॥

ను॥ కరితుండంబులు బాహుదండములుశ్రీకారంబులొకర్ణముల్ ।

కురువిందాకృతిమోవిరీవినునుజెక్కుల్పుండ్రఖండంబులత్ ।

నిరసించుత్ హరినీలముల్ నెటికురుల్ నెమ్మేనుమేల్పైడియి ।

ద్విరయ్యాతీనినరింపంగల్గుననానేనుమ్మభాగ్యంబిలత్ ॥

౧౫॥

నీ॥ ఆనిమిషత్వంబుధవ్యతనొందగావీనినెలువంబుగోరివీక్షింపవలదె ।

విమలగాంధర్వంబువినుతికెక్కిగవీనిపైనిగీతంబులుపాడవలదె ।

కులుకుగుబ్బలసారగునబుమీరంగవీనిదృఢపరీరంభమర్థింపవలదె ।

కమ్మకమ్మోవిచొక్కఘటజవుల్లగివీనినునుజెక్కుగవముద్దుగొనంగవలదె

కే॥ గీ॥ విలువఁ నెలుపఁగ రానియీతలిరుఁబ్రాయమొలసిఫలమందవీనితోఁగలసిమెలసి ।

వలచినలపించితమీఁదెంచితలిరువిలుతుఁకేళికలఁదేలినుఖలీలఁగ్రాలవలదె ॥

౧౬॥

కి॥ ఆనియిటులూహింపఁగఁడనయనుగుంజెలులందుప్రోడయైతగుకలవా ।

ణినయమధఃరభాపలనిట్లనియెన్నతుఁతదలిర్పనవనీపతితోత్ ॥

౧౭॥

ఈ॥ ఆయ్యమరేంద్రనందనునియండమునందగునీవునీదువే ।

రెయ్యదిమన్నియైనపురమెయ్యదియెవ్వరివాడవన్వయం ।

రెయ్యదియిప్పుడెచ్చటికి నెగుచునిచ్చటికేగుడెంచితో ।

చయ్యనఁడెల్లుమింద్రపాయసన్నిభవంహనిలోకిమోహనా ॥

౧౮॥

న॥ ఆనియడిగకలవాణినిజనయస్యానుమతంబునరత్నపీఠంబొసంగినందునుఖానీనుండెన్న

పనూనుండిట్లనియె ॥

౧౯॥

ఈ॥ ఏనుమఖప్రజాధపుండనిందుకులుండగుశస్త్రజన్మహీ ।

జానినుతుండనొక్కమునిజన్మముఁగావడలంచుమత్పతి ।

స్థానపురంబువెల్పడివెసన్దనుడెంచితదంతరాయకృ ।

ద్దానపులన్వధించినబదంపడియందొకరుండుఘోషియై ॥

౨౦॥

కం॥ కదసిమదీయనికాత|ప్రదరాహుతికురికియిట్లకుఁబఱ తెంచిగిరిం|

ద్రదరిన్గను మొఱగిననే| వెదకుచునిటుపచ్చినాడవినుమజ్జముఖి॥

౨౦॥

ప॥ అనిమతియునద్దివిజకాంతారత్నంబును ద్వేషించియిట్లనియె॥

౨౧॥

శా॥ శ్రీవాణీగిరిజాశచీరతులధాత్రినివ్వందుమబోటుల|

నీవామాక్షియొక్కర్తుగామదికి నెంతేసందియంబయ్యెడు|

నాభవంభేర్పడనాకుఁదెల్పుముశరత్వరేవ్వందుబింబాననా|

యావిద్యుల్లసితాంగిజన్మకథనంబీబాలికానామముక॥

౨౩॥

కం॥ అనవుడురాకొమరునకిట్లనియెన్గలవాణికాననగునిదెమత్త|

త్తనముకమలావిలాసంబనువేరనశేషసంపదావాసంబై॥

౨౪॥

సీ॥ ఏవంకగనుగొనహేమమయోద్ధిప్తసుందరతరముతామందిరములె

యేదారివీక్షించిభవంభమాక్తకతోరజాళిప్రభాపూరితములె|

యేచాయఁజూచిననమండలాపుత్రధ్వజచామరచ్చత్రవిరణతతులె|

యేమూలఁబొడంగన్నప్రీతిమంబుదీర్చికాప్రాకారగోపురప్రాంగణములె|

తే॥ గీ॥ యెందుఁచురికింపనందితానందవనము| బెటులఁదిలకంబనుభుతిభటనికాయు|

మేమిచెప్పదుఁగమలాఖ్యసెనెగునట్టిపురమునందుననింబునిపురముఁబోలి॥ ౨౫॥

ప॥ మతియును॥

౨౬॥

సీ॥ అచటిభూసురకోటియిలవిద్యాధాటిఁగమలను మెచ్చనివిమలమతులు|

నచటిక్షత్రియజాతీయతశౌర్యవిఖ్యాతీబరిశురామునిసైవసరకునేయు|

దచటికోమల్లటలకాధినాథునకైనధనరాసులిచ్చెడిధన్యతములు|

నచటినాలవహరునుచరిత్రగుణభూతిబ్రాహ్మణభక్తచేరిగలవాగు॥

తే॥ గీ॥ నచటివేశ్యాంగనల్కించునట్టినాట్య| మందురంభదులనురీవినింపఁజేతు|

రచటిచాలములుసస్యన్నతాప్తిజెలఁగునచటిసకలపన్నులునన్గమణులు॥ ౨౭॥

మ॥ కలఁడేతత్పురశేతయాతతసమాఖ్యాబాలికాకేళిక॥

నిలయాభూతజగత్రయుండభిలవజ్జేత్రస్తుతాత్మీయం॥

జ్యలసచ్చినిధివారితారిహిమతేజోఖండమార్తాండమం॥

డలుడుండునురజత్సమాహ్వయఁడుగంధర్వాధినాథుండిలక॥

౨౮॥

చం॥ అతఁడుశుభాంగినాఁబరగునాత్మసఖీమణితోడఁ బేర్చిమై.

నతులితభోగవైభవమునందుచుమున్నొకనాఁడుకేళికాం॥

చితవసులన్నదీపులినసీమలసత్కృతకాద్రికందరా॥

యతనములస్మదంబునవిపరముసల్పుచు నేగదవ్యుల॥

౨౯॥

సీ॥ లేమిఁ బాపఁగనోపు లేమపుట్టినయిల్లుపాఁసపానుపుఁకొనిసడకటిల్లు॥

బేసిఁబ్రాకులనీసుపేరైనయెలదోటమైనాకుఁగాచినమగువుకోట॥

వెలలేనిచూనికంబులపెన్ని ధానంబుబహుసుధాహాగులపానసంబు॥

హరిదిభంబులకేళికలకుకేళాకూళిజలధరావళిపానసదనపాళి॥

తే॥ గీ॥ పంటకలువకంటిగంటలయొడ్డాణి॥నుమిలమకరమత్స్యకమతకర్క॥

టాదివాశ్చరములకాన్పదమగుచోటు॥కలశజలధియెదుటఁగాననయ్యె॥

౩౦॥

కం॥ పాడఁగనితత్తీరంబునఁబుడమిపడంతుకపిఱుందుపోలికఁగన్న॥

త్రైదునొకయున్నతపులినము॥కడనిలిచియతండుదెలిపెఁగామినికెలమి॥

౩౧॥

మ॥ అమరశ్రేణులకోగిరంబునిజకన్యారత్నమున్సౌరిక॥

య్యమరాధీశునకున్నితాశ్వగజముఖ్యంబుల్పుయోదాళికు॥

త్తమమాజీవనమిట్లొసంగుటఁజూమిదాల్చెన్యశంబీసము॥

ద్రుమువిప్లవకల్పదూర్మికానికరనిర్యతేనదంభంబున॥

౩౨॥

మ॥ చటులాంతర్జ్వలదౌర్వక్షిలములవెచ్చుఁగాఁగిహాలంకపో॥

త్కటదుగ్ధంబుగఁబొంగనాగగనవాతక్షిప్తకల్లోలవి॥

స్ఫుటవేగంబుననీపయోంబునిధిసుబ్బున్మృగదల్మింటిచ॥

క్కటికిన్విడైఱిఁగించువాసనలతోఁగంఠేమరంగేక్షణా॥

౩౩॥

సీ॥ మధనవేళాభ్రమన్మందరత్వరఁబూనితెరలకున్నవివోలెదిరుగుసుళ్లు॥

వైసున్నహరితల్పఫణిమేనిమడతలవడుపుననిడుదలయ్యెడుకరుళ్లు॥

ప్రభవించుతెనెచ్చరలవిలోకనలోలతలనభ్యసించెనాదెకుసుమిలు॥

తారలపొందుఁబొందఁగఁబోలేమిన్నందుకల్లోలధుతపయఃకణచయంబు॥

తే॥ గీ॥ దనరతావకముఖచంద్రదర్శనప్రభూతకాతూహలంబునఁబోలెనతివ॥

తెరలియుప్పొంగరవమునఁదేజరిల్లి॥పొందుచురెల్లకడఁజల్లిపాలవెల్లి॥

౩౪॥

కం॥ తమముడిపికువలయానం॥దముసంధిలఁజేసిసత్పథక్రమణవిలా॥

సముఁగనిసర్వజ్ఞవతం॥సమయినరాజిందునూవెజనియించెఁజేలి॥

౩౫॥

ప॥ అనిప్రియాంగన కఠింగిం చుచునగ్గంధర్వవిభుండనశిమాచంబున॥ 3 - 11

శా॥ ఆనందంబునంగంతదేశవినిబధాన్యోన్యహస్తాబ్జలై॥

నానారత్నవిభూషణప్రభలుసంధ్యారక్తిమంబూన్వనె॥

మేనిగ్గుల్పుపలాసితాంబుదములస్త్రేలంబులాడంగల॥

క్షీనారాయణులిరువురున్విహరణక్రీడాచినోదంబునక॥ 3 - 12

తే॥ గీ॥ మెలగుచుండెగనబ్బురంబలరజ్జాచి॥తానుదనకూర్మిబోటియుండత్పదాబ్జ॥

ములకుఁబ్రణమిల్లిభక్తి సంజలులు ఘోరతములనుటిచివినుసించిరెలమినిట్లు॥ 3 - 13

భుజంగప్రయాతము॥ సమస్సర్వలోకైకమాతాపితృభ్యాం॥

సమశ్చంపకేందీవరాభాంగకాభ్యాం॥

సమోదేవదేవాదిసంసేవితాభ్యాం॥

సమోదివ్యరుగ్భ్యాంసమశ్రీహరిభ్యాం॥ 3 - 14

ప॥ అనిమతియునయాద్రిసారాయణుడదేశించియుట్లనిర॥ 3 - 15

నండనం॥

శ్రీమద్రామాయణాక్షిణీతూర్వాధీతూసమంబత్కూటాత్ సప్తపతామరక్షేమకృత్తా
ర్యదత్తా విపత్నోరురత్నోగణత్నోభకృద్విక్రమానీహజేంద్రక్రిమా యిందిరాసుందరీహృన్న
లేందిందిరా మానిభాస్వన్మనోమందిరా బాహుసేరాంగ రామందరత్నీభవన్మందరాసుంద
రాకార గోవింద దామోదరా చారుమందస్మితోద్యన్మందాపుతాస్యారవిందా ముకుం
దా శతానందసంగ్రంధనాద్యర్చితాంఘ్రిద్యయా భక్తరాజీవరాజీవబంధూవయా మం
దితాఖండలోద్దండవేపండసుండాభదోర్దండదీప్యద్దదాశంఖచక్రాని శార్ంగాస్రభాహరి
శౌరీ మురారీ హరీ మత్స్యకూర్మద్యనంతావతారా శతారాబ్జతారా సుధారశ్మిమందర
డిండిరహీరాదిరాజద్యశఃపూరికర్పూర కాండప్రపూర్ణత్రిలోకీకరండా మహాఖండవే
గ్గోండభాండప్రకాండాధివాసత్పిచండా ప్రచండోష్ణరుబ్ధృండలీమధ్యవర్తి హృషీకేశ
సర్వేశ దేవేశ చిత్కోశ విశ్వేశ శశ్వత్సృభా శాశ్వతా మేయ విశ్వంభరా నీమ
హత్త్వంబచిత్వం బవద్యం బఖండం బభేద్యంబసంగం బజోద్యంబబాధ్యంబువాఙ్మన
సాగోచరంబవ్యయా భవ్యసేవ్యాగుణాతీత సర్వాత్మకా నీకచంబుల్మహామేఘముల్లంక
నాధా సుధాభాసుభామల్ భవన్నేత్రముల్ శేషదృక్పర్ణతల్పాకమభ్యాగముల్నీకుంగర్ణం
బులంభోజనాభాకృశానుండునీమోమునారాయణాకారదాదేవినీజిహ్వ సౌవర్ణకాశేయ

ధారీ భవత్ప్రిణమెన్నంజగత్ప్రిణమస్తాకవక్షస్సురత్కౌస్తుభా సాగరంబుల్లవద్గర్భ
గోళంబులం భోజనత్రేక్షణా యంతరిక్షంబునీ నాభికాక్రోడమీశా త్వదీయోరుపాచం
బులీభూతలంబమ్యతా నీశరీరంబువిశ్వంబు భూతాంతరాత్మా సముద్రంబునందూర్మ
కాబుద్బుదశ్రేణిచందంబునం దేవతీర్యస్మిరందిపుసంచంబు నీయందసర్గప్రవృద్ధ్యంతము
ల్లంచుచుండు స్తగన్నాటకప్రక్రియానూత్రధారీశిఖావంతుఁడెగ్గంబులందున్నమాడ్కి న్న
నోబుద్ధిదేహేంద్రియాద్వైకసంద్రప్రవైచాబులం దెల్లెడన్దీపసంస్థానృప్తివర్తింతువీవేకదా స
చ్చిదానందరూపా జితక్రోధమాహుల్లసస్థాగమారజ్జలధ్యాత్మనిత్యు ల్వివిక్తస్థలానీసు
లాచారవంతు ల్మునుల్నిన్నువీక్షింతు రాదిత్యచంద్రాగ్ని తారాతటిత్వజ్జులెన్నోటఁదేజం
బువాటింప గాఁజాల వెద్దాని ధీరుల్పువేకదిసూయోభవప్రాప్తి లేకుందు రచోచ్ఛటునీది
వ్యధామంబు నీతత్త్వమెవ్వారికైనం నిరూపింపశక్యంబుగాకుండు మేమేమివర్ణింపఁగానే
ర్దుముద్వద్వయాదృష్టివీక్షించి రక్షింపు మాభక్త చింతామణీ! దైవచూడామణి! వాసుదేవా
నమస్తే నమస్తే నమః॥

౪౦॥

సీ॥ అగ్నియిట్లులక్ష్మీసమన్వితుఁడగు నాదినారాయణునిజగన్మావ్యచరితు॥

నమరుగద్గదికతోహ్వారాశ్రుపూరితనేత్రులైపులకితగాత్రులగుచు॥

బ్రహ్మతీంపుచుపునర్వందనంబులూనగునతులగంధర్వదంపతులభక్తి॥

పారవశ్యమునకపారకృపాస్వాంతుఁడైహరిభవదీప్సితార్థమెద్ది॥

తే॥ గీ॥ యనినవారలురమఁబోలునట్టిపుత్రినంగభవుఁబోలుపుత్రునిమ్మనుచువేడ॥

నట్లయగుననివరమిచ్చియంబుజాక్షుఁడపృథ్వీతర్హితుఁడయ్యెనతివతోడ॥ ౪౧॥

ప॥ ఆనంతరంబాపురజైతుండునుందనయింతియనత్యంతసంతోషితస్వాంతంబు
లతోమగుడనిజపురంబుంబ్రబవేశించిసుఖంబుండిరంత॥ ౪౨॥

కం॥ జానగుతమినయ్యిరువురు॥ నానావిధమదనతంత్రనవ్యసుఖశ్రీ॥

తోనిరహించుచునుండం॥ గానవేల్పువెలందిగర్భముఁదాల్చె॥ ౪౩॥

కం॥ నెలపప్పివంతచిన్నెల॥ నెలవగునెలఁతుకకునిండునెలవెన్నెలప॥

న్నెలగెలుచుడెలుపుచెక్కుల॥ నెలకొననవిచంద్రశకలనియతిన్దనరె॥ ౪౪॥

మ॥ నవగర్భోదయవేళియన్తోలుకరిన్మందంబులైహంసయా॥

నవిశేషంబులుడిందనూర్పుగములన్వ్యాజంబునందూర్పుగా॥

ద్భువెసనీయెచెబయోధరంబులూగినుప్పొంగెన్నినీలంబులై॥

నవకంఠేర్పడెమించెజిట్టుములుసోనల్లాగురంగాక్షికి॥ ౪౫॥

౪౫॥

కం॥ వశులవశేషితశేఖావశులయ్యెన్మెఱుంగుటాదుప్రకటంబయ్యె॥

స్తలమయ్యెనుదరమింతికినలసటయునునిదురయచియధికములయ్యెన్॥ ౪౭॥

తే॥ గీ॥ మున్నుకటికోడినూత్తుమెయ్యన్నకలికికొనుచూలింతనమురాఘనతఁగాంచి॥

దానినెదురించెఁజిత్తుడైనహీనబలుఁడుబలముసమకూడుతట్టివైరిగెలుదుఁగానె॥

చం॥ చల్లనితమ్మితూండక్రియఁజల్పవహించినచేతులన్విభు॥

స్తైలనఁగొంగలించు మనుమ్రుంగినకప్పునినోరమోవిన॥

ల్లలనానుఁగాంక్షితరతాదులకుఁమదిఁగొంకిసార్ధనా॥

భ్యుల్లసదుక్తియైయుబునువుచ్చుఁబ్రియున్జెలియత్తుగ్రీడలన్॥ ౪౮॥

చం॥ నెలలాగినిట్లుఁదొమ్మిదియునిండఁగ నెప్పుదిఁబుణ్యభామిన॥

ల్బుముదమొందనొక్కశుభలగ్నమునన్దరలాక్షిగాంచెన॥

క్కలువలఁతీనినిందిరనుగాంచినదుగ్ధపయోధిపీచికా॥

తిలకమురీతివేల్పులునుతింపఁగుమారుఁగుమారికామణిన్॥ ౪౯॥

మ॥ వెలుఁగొండెన్దివిఁదారకాగ్రహములవ్వేళ్ళన్మరద్యైశ్వరం॥

బలెసాంద్రంబుగదేవదుందుభిరవవ్యాజైకగర్హాసము॥

జ్వలకల్పప్రసవప్రవర్షమొదవెఁసారభ్యయజ్ఞాదుతిం॥

బులువీచెన్నటియిం చెనచ్చరలగుంపుల్సొంపుదీపింపఁగన్॥ ౫౦॥

తే॥ గీ॥ అపుడుపురజైత్రుఁడమితహ్వానంబురాశిఁదేలిపుత్రోత్సవమొనర్చిద్విజతితులకు॥

రత్నకాంచనఘాషాంబరములనొసఁగెనుంగళాశీర్వవోవిభ్రమంబులలర॥ ౫౧॥

తే॥ గీ॥ అభిలజగదీశుఁడైనపద్మాయతాక్షువలమహిమచేజనించుటవలననక్కు॥

మారునకుధీరతనునలంకారచంద్రుఁడనుచుఁబేరిఁడెనతఁడతిహర్షమొసఁగె॥ ౫౨॥

కం॥ కళలభ్యసించిచందుర్నికశభంగిమనోజ్వరాపకాంతిస్ఫురణ॥

స్వెలయునిదియనుచుజనకుఁడుకళావతియటంచుఁబేరుకన్త్రియకొసఁగెన్॥ ౫౩॥

మ॥ పాలుపొందెన్జలకంబులార్చిజిలుఁగునొత్తిశ్శలోఁజేరివ్రత॥

శ్శులరాగిల్లుపసిండిగిన్నియలనుగ్గులొప్పికిన్తోయిఁగ॥

జలమునన్దురిఘాలమందునిడుచున్దన్నిచ్చియమ్మదుపి॥

ల్లలమేల్పంగరుతొట్టెలందునిచిజోలవాడిరాశీమణుల్॥ ౫౪॥

కం॥ ఇంతులిటులూడిగములక్రాంతంబునొనర్పరూపసంపన్నతచే॥

నెంతయుబాలామణియంతంతన్బాశేందుశేఖయట్లుగనెగఁడెన్॥ ౫౫॥

కం॥ యేన లమంజలహసాం గుళులూతగ బాంశేలగోన చనుజితిము।

వ్యులరతనపుడగడియములు। ధృగ్గోననదాగులిశుచుగన్నియ మెలగున్॥ ౧౧॥

తే॥ గీ॥ యదత మేడలదాగుడుమాత్రండు। వేదనంబలిగ్న పాంచాలంబుగ।

ద నొకటియై నెలంగనత్తు డణినచట। నవకొనకోక చిన్నబోవుదునిచెలులు॥ ౧౨॥

౧౩॥ పలుకతనాలిన్నయల బాలిక భేలనల్లిబామకి।

ల్నిలిపిమిమలబులొచవు ననిడినగుడనకూంపింపుం॥

బొలుగువేడ్కతోనో నగింపులపెం ప్తయొనక్కిమియ్యము।

తెల్వలచులతోనెనందునొక వేళకుభావ మాలింపగలెయి॥ ౧౪॥

సీ॥ గృతమనోరగబుంబుందాచక మరాగననునలనం పయానమును నేర్ప॥

విలుధేచులిమివల్లవి గొధునకుగాన సాధర్యాహితీబోధ మెనగ॥

గానజగ న్నోచన గాంధర్వ గాంధర్వ కామినుల్పంగిరెక బుగలుచ॥

ధివర్గతిర్లనుభావ న ప్రభా వాంఘ్రిస్వయం టనవిభ్రముముగూర్చ॥

తే॥ గీ॥ చునిపురంధ్ర చునిగవార్థముఖ్యని మనుముల నెరింగించనన్నింటనలఁతియగుచు॥

చలుకుముద్దునుమద్దులు చెలయు మండు॥ బొలుకెత్త నునకొలు తెన్నెలెలమిన్న॥

తే॥ గీ॥ బాలయానవ పే విరాగినిహియు నేచుండులెన బుటికపుడె నెలిమి॥

బాలము నేయు నాట టెల్లబర్తి కుక భారకలమ నేర్పడగఁడెలుపు॥ ౧౫॥

కం॥ చుచికెడుచూపులనమృతముచలి నునచములుమినిమిలెందిమొలకలై॥

కులికెడుతేడ న్నులసినిత్రాలికెయి నెలఁబ్రాయము న్నమివినిసిదొంకె॥ ౧౬॥

౧౭॥ పొడవ దాగున పల్లనంబులరక్త పెను పొందగలకంఠినవమెనగె॥

దొరింపు మెలుంగులదొర్లతల్కా సాగెనభినవోత్కలిక నోయ్యనడనచ్చె॥

సరసంపు నెలిగుబ్బవిరుగుత్తు లిడదొండుమందొత్తివృత్తంబులప్రబలె॥

చరహాస నచిమరంధపుసోనజిలుకంగ్రహింపకంబులునువిచ్చి మముఁగాల్చె॥

తే॥ గీ॥ నృదులశుకవాగ్విలాసంబుమోదలతను॥ భాసుంబంబక ములుచలత్రిభుల నెఱపె॥

నతివత్తునువసుమనసిజోద్యానవనము॥ నందున వ్యవయోనసంలౌగమమున॥ ౧౭॥

న॥ ఇట్లధగత గణ్యరాసుణ్యలానణ్యదీపితరూపకలాకాశంబులతోనొక్కనాడి క్కన్నియ సిద్ధ విద్యాధరప్రముఖసభికాకీర్ణ సానర్ణసభాభననరత్న పీతంబున నాసీనుం డగు జనసునిసన్నిధానంబున సహజస్వరూపగునలంకారచంద్రసహితంబుగ నున్నయవస

రంబునం దివినుండిదివిజగురుండచటికరుజెంచిన నతనిసముచితసత్కారంబుల నారాధించి
నుభోపవిష్టంగావింചిపురజైతుండగురుచరణంబులకుఁదనముద్దుబిడ్డలఁజేయవట్టిమొ
క్కించుచున్నయిశేయేలక్షణంబులుగలవరుండులభించునీయలంకారచంద్రుండైప్ర
భావంబుగలవాడగుననియడిగిన నాశుభప్రశ్నంబులకుంగొండొకతడవూహించినమంచిత
మనీషావాక్పతియగు నవాక్పతి గంధర్వపతికిట్లనియె॥

౬౪౧

మ॥ వనజాతాక్షువరప్రభావముననివాహమాక్షిజన్మించెగా॥

పునఃసమండలభరత్యైసిరులకున్నృతైగుణాంబోధియై॥

దనుజార్యశౌండైసువిక్రమయశోధాతేయుఁడొనొక్కచ॥

క్కనిమత్త్యైంద్రుఁడునీనిస్విభుఁడగునందగర్వరాజోత్తమా॥

౬౪౨

ప॥ మఱియు లక్ష్మ్యంశసంభవయగు నిక్కశావతీసతీమతల్లికిసహజన్మఁడగు నీ
యలంకారచంద్రుండు ప్రథమభవంబున దేవదానపు లమృతంబునకైతీరసాగరంబుమం
డరధరాధరంబున నమందగతిమధించుతతీయందజ్జాలయయగు నిందిరాదేవికిందోబుట్టు
వై యబ్బండను నామంబుననుద్భవిల్లి రోహిణీసతీయనవిశ్రుతింబొంది నిశాధిసాధుండైవ
ర్తితై ద్విత్వీయభవంబున నతీయసుమహర్షికి నననూయాదేవియందు హరిహరులయంశం
బులంబుభవించిన దూర్వాస దత్తాత్రేయులతోబుట్టువై బ్రహ్మాంశంబునఁజన్మిండుండ
నుపేర జనియించి నావలనసకలశాస్త్రంబులభ్యసించి యిందియలోలత్వంబునబాల్యన
శంబునంజేసి నాకపకారంబుఁగావించితారాప్రియుండైయుడువతియనంబ్రసిద్ధివహించె.
నీతృతీయజన్మంబునవిశ్వరూపుఁడగు శ్రీమన్నారాయణువరదానంబునంజేసి తత్సంకల్పవ
శంబున “చంద్రమాహృదయేజాత” యనువాక్యానుసారంబుగనీకశావతీసతికిననుజన్మం
డైవీమంజున్మించె నీగంధర్వలోకంబునత్పథాధిపతిఁబెగావునగగచరుండైకువలయాధినా
ధుండనంబ్రఖ్యాతింబొందుమఱియును॥

౬౬౧

సీ॥ కవిచకోరకదంబకంబులానందించువిమతాననాబ్జపాళిముకుళించు॥

లలిమిత్రకువలయంబులువికాసమునొందుఖిలజనచక్రవాకములుగుందు॥

బంధుబృందానందసింధువులుజొప్పంగుఁగనదధర్మధ్వాంతగతులడంగు॥

సత్సంతులక భీష్టార్థంబులిరవొందుఁగుమతిచోరప్రచారములుడిందు॥

గీ॥నవనిజాగడొందుఁబరమసౌహార్దవృద్ధయృండమితదరహాసచంద్రికావిముఁడాత్త॥

భూరికరుణానుధారసప్తార్జుఁడగుచు॥సత్పథాస్తి నలంకారచంద్రుఁడలరు॥

౬౬౨

చ॥ అనివాచస్పతిమున్న భావిశుభవాక్యాభివాక్చిచ్ఛయా।

త్తనివాసంబున కేగనప్పలుకులత్వంతప్రమోదంబున
న్వినియక్తన్నియనాటఁగోలెసురలన్వీక్షింపదయ్యత్వనం।
దనులంగోరదుమానసంబిడదుగంధర్వాదులందున్దమిన్॥

౯౩॥

క॥ జననాధాగ్రణియైసజ్జనవినుతచరిత్రుడైనచక్కనినరపా।

లునివెరియించెదనని నెమ్మనమునననయముడలంచుమానిని నెమ్మిన్॥

౯౪॥

శా॥ ఆగంధర్వకుమారియీచెలివయస్యవీరలిన్పటహె।

ఛైచ్చగన్వపైడురత్న సౌధములుశుద్ధాంతప్రదేశంబులీ।
శ్రీగంధామ్రమధూకకల్పసుమనోరింఘోలికాసంగిభృం।
గీగానోపవనీనికుంజచయముల్క్రీడావిహారస్థులల్॥

౯౫॥

క॥ అనుచుఁగలవాణికన్యాజననాగతియుం వదీయసద్వాంఛితము।

న్వినయమునఁ బలుపఁబురజిత్రనయామణినధిపుఁడాత్మధనముగఁదలఁచెన్॥

౯౬॥

చ॥ తలఁచినరేంద్రుడప్పడుముదంబుననచ్చెలితోడవెండియుం।

బలుకుభవాదృశత్రుదశభామినులందిలకించిమాకు।
మీకలితవిపంచికామధురగానసుధారసధారపీనుల
న్నెలకొనముచ్చటింఁచుటలునేఁడుగదాగలిగెన్దలొదరీ।

౯౭॥

తే॥ గీ॥ అనిననవ్విభుహృదయమావనజనయనభావము నెఱింగికలవాణిపలికెనిట్లు।

లోకనాయకనీదగురాకవలననధిగతాభీష్టయయ్యెమాహంసయాన॥

౯౮॥

క॥ పురుషోత్తమనీసన్నిధిపరిపూర్ణములుగమదీయభాగ్యములెల్ల।

న్వయసఫలింపనొనర్చెన్వరళోభమదీయపద్మపాణికిఁగూర్చెన్॥

౯౯॥

క॥ కాపునమునుదేవగురుంజేవెరవుననానచ్చెనిపుడదిసఫలం।

బైవెలయుకుభముతతీరాదైవంబసుకూలుడగుచుఁదానెఱుఁటించున్॥

౧౦౦॥

చ॥ ధరణిన్యపాలకోటికవతంసమవీపు నెలంతలందుభా।

స్వరగుణరూపశీలములవన్నియకెక్కిత్రిలోకసన్నత।
స్ఫురితకళావిశేషములఁబొల్పుగునీపురజిత్కుమారిమీ।
యరుపురఁగూర్చుఁడేనివిధి నెంతురెవేల్పులువేల్పుపెద్దఁగన్॥

౧౦౧॥

మ॥ ఆనినన్నిగ్గునమోమునంచియపుడయ్యబ్బాక్షి వస్త్రోయివేరె
గునలేగౌనసియాడనిస్తులతులూకోటిస్వనాకృష్ణకా।
సనమాయూరమరాళియైకటితటీనాట్యోల్లసద్వేణియై।
జననాధుంగనుగొంచునే నెజననిసాధాంతరక్షోణికిన్॥

21

న॥ ఇట్లున్యసందనసందర్శనసందీపితానందమోహపరవశయయ్య నయ్యింనున
దననవోధగావునసఖీపరిహాసజనితలజ్జానరంబున జనయివృత్తికడకిగినం దోటిబోలులును
నంకూరితి స్నేరముఖారవింపలైవెను వెంటననుటయు నిప్పుతుకలవాణిరాజనందనా? సంది
యంబువలదిపైఠానీదిగిగునీయేద్యోనసీనునుండుమేనుభవదాగమనంబుమారాజునకై
గించెదననియతనిపీడ్చినియేగి సభాంతరంబునగొలుపున్న పురజైత్రునింగనికృతాంబలి
యైయిట్లనియె॥

22

ఉ॥ రంజితసర్వలోకుడొక రాకొమగుండుమపుప్రజాంబునా।
రంజిలునవ్యరూపమకరధ్వజుడిందుకుఁగూర్చుండెనతః।
స్త్రంజయుపుత్రుడొజనొకరక్కసుండిమ్మగఁబాటె।
దజ్జయెచ్చెన్మనఁదెంచెనేడమనసాంద్రతకోపననాళిలోనికిన్॥

23

చ॥ ఆని నెలివిన్న విందుటయునప్పురజైత్రుడొనంత నీతుం॥
బునశిఖిపింఛవర్ణనాయసూపితదివ్యరూఢరూఢుడై।
కినకికలాపములైఱయఁగాఖచింనుచి గొలిగొల్వన।
జ్జనపత్రిజూడవచ్చెవిలనన్నిటః శివనంబులోనికిన్॥

24

ఉ॥ వచ్చిమపుప్రజాధిపునవారణఁగాంచుహుప్రియంబునన్॥
గ్రుచ్చికివుంగలింఱియనుకూలతనప్పురజైత్రుడొట్టునా।
గ్రుచ్చెనుమానుకపియసఖుండుభవజ్జనకుండులెస్సయే।
గ్రచ్చలుగల్గిబాంధవులురాష్ట్రజనుల్ విలసిల్లుచుందురే॥

25

క॥ నీవిక్రమగుణరూపములేవేళన్మనులుడెలుప నెఱిగిగనుగొన।
నాభివంతునేడయత్తము। గావంధితముల్ఫలించెగ మాకున్య॥

26

తే॥ గీ॥ ఆనినగంధర్వపతికతడనియెమగుననుహితసాహృద్దహృదయులుమానభనులు।
నగుభవాపివ్రతమోక్షమాక మరభద్రములుగొలుంతయెంగంధర్వకులవరేణ్య॥ 3॥

మ॥ ఆనిననతనికిఁబురజైత్రుండిట్లనియె॥

27

క॥ మన్నగరమల్లదేబలిభిన్నగరమువన్నెనమగుఁబుద్ధివృక్షమణి।
విన్నా నెడుమామేదలవిన్నాణముచూడనేడవిచ్చేయఁగదే॥

28

ప॥ ఆనిననతండుమునిసవనవిఘ్నకారులగుసురారులనిర్జింపుచుండదన్వేషణార్థం
బొంటిమైవచ్చిఁగావున నేడిందుండి మదీయసచివాదిపరివారంబుగూడ నెల్లమిపురంబున
కరుణచెదననిగంధర్వనాథప్రదర్శితంబగునొక్క మణిమందిరంబుననివసించి, యతనితో
సముచితసల్లాపంబులంబ్రోస్తువుచ్చుచుండెననివినిజ్ఞేమిని, పక్షులనవ్వలివృత్తాంతంబెఱిం
గింపుండనుటయు॥

౮౬॥

శా॥ పారేమాయవిలాసభాసురపరబ్రహ్మైక రూపాకరా॥

కారుణ్యంబుధిభక్తసంతరణవిఖ్యాతాత్మ సాక్షాత్ప్రియా॥

ధారంధర్యమహత్త్వసంకలితబోధప్రాప్తిచిత్సరియో॥

గారూఢప్రదమోక్షభాగ్యకరనిత్యానందసంధాయకా॥

౮౭॥

కం॥ సుబ్రహ్మత్వప్రవరణయై బాసిగి భీరభీరయమృతాకరసా॥

రబ్రహ్మనాథ బాణము॥ నిబ్రహ్మసురేంద్రవినుతనిర్మలచరితా॥

౮౮॥

కలకంఠము॥ పరమేశ్వరవరభాస్వరభరితాసురవినుతా॥

కరుణారసవరణాసుఖకరణానుతచరణా॥

పురభంజనగురురంజనభుననాపనకలనా॥

కిరీదానవహరణాశివగునపన్నగధరణా॥

౮౯॥

మాలినీ॥ వినమితబుధరత్నా విశ్వకృత్కార్యదత్తా

గుణనిధిసకలేశా కోటిసూర్యసృకాశా

గునకలుషవిరామా ఖండితాశేషకామా

యినశశిఘ్నాణిశేతా యీశగౌరీకళతా॥

౯౦॥

గద్య.

ఇదిశ్రీమదమ్మానేనన్యన్వయపయఃపారావారరాకాసుధాకరానవరతదేవబ్రాహ్మ
ణపూజావిధేయదిగంతరాకాంతయశఃపరిపూరితశ్రీబాపనార్యపాత్రవీరే

శలింగనాచుకపుత్రశ్రీమద్ధేరీరమణచరణారవిందామందముకరంద

పానతుందిలేందిందిరాయమాణశ్రీదక్షిణామూర్తిరామజోగి

గురుప్రసాదసమాసాదితసంస్కృతాంధ్రభాషాచతు

రకవితావితానానూనవైభవబుధజనవిరాజ

మానశరథలింగాభిధానప్రణీతంబైన

అలంకారచంద్రోదయంబును

మహాప్రబంధంబునందు

తృతీయాశ్వాసము.

శ్రీ. శ్రీ. శ్రీ.

శ్రీమేధాదక్షిణామూర్తయనమః.

శ్రీ మఖప్రజ చరిత్రంబను నామాంతరము గల

అలంకారచంద్రోదయము.

చతుర్థాశ్వాసము.

కం॥ శ్రీగారికచకుంకుమః॥ రాగోద్భాసితసుపక్షరమణీయమహా॥

భోగీంద్రభూషసంహృత॥ యాగామ్యగయాపురీశయఘజయనాకా॥

౧॥

తే॥ గీ॥ అవధరింపుమునుమృకండావృత్తజుండు॥ క్రోషికెఱిగించినట్లుసద్గోష్ఠినమరు॥

జైమినికి నెమ్మనముకడుసంతసిల్లె॥ బక్షిరత్నంబులిట్లుచెప్పందొడంగె॥

౨॥

కం॥ ఆవిధమునమణిగృహమున॥ నావిభుతోగోష్ఠిసన్నియచటదదనునే॥

నావిధిభృత్యులనునిచిని॥ జానాసంబునకుఁబురజిహ్వాఘోషంబుఁడరిగె॥

౩॥

ఉ॥ పిమ్మటనమ్మహీవిభుఁడుపెల్లనురాగముతోడవేలుపుం॥

గొమ్మను నెమ్మదిందలఁచికొంచుగనుంగొనలందునశ్రవు॥

ల్లిమ్మగనమ్మణీభవనరంగమునన్దలయంగవేమణుం

గుమ్మరునమ్మరుండుదశకుటస్థికుల్పలుకిన్కనేయగె॥

౪॥

సీ॥ లలితపంజరశుకాలాపముల్విననైననతివపల్కులటంచునాలకించు॥

గాంచనపాంచాలికాశోభగనైనబాలికాకృతీయంచుభ్రమవహించు॥

బటువజ్రముకురబింబములచాయలఁజూచిముదితాస్వరుచులంచుమదిదలంచు॥

గురువిందకుట్టిమసరణులారపియోషిదంఘ్రిలాక్షాంకంబులంచునెంచు॥

తే॥ గీ॥ జిత్రభిత్తికదద్రూపచిత్రరీలం॥ గాంచిత్రొమ్మించుబోడినీక్షించినిపు॥

డంచుడాయగగమకించుబంచబాణ॥ బాణధుతధైర్యుడగుచుభూపాలసుతుఁడు॥

౫॥

చం॥ అసదృశకల్పపాదపథలాతిరసాద్యములెల్లజాతునా ।

వెసలలనుంచియూడిగవు వేల్పువెలందులు దెచ్చియిచ్చిన ।

స్మృతపదమవేడికొన్న బలిమిన్జవించుచునుగానిచూడఁడిం ।

వెసఁగఁగముచ్చటాడఁడుమహీపతితద్విరహార్తచిత్తుడై॥

౯॥

తే॥ గీ॥ అనిశముతదీయనిశ్చలధ్యానయుక్తి నలరునృపునకుబహురూపములఁబ్రసన్న ।

యయ్యె మోహనలక్ష్మీనానప్పుడెల్లకడలలో వెలిగనుపట్టుకలికిరూపు॥

౧౦॥

వ॥ ఇట్లమితవేదనాచలితహృదయుండైనృపతనయుండునిజాంతర్గతంబు॥

౧౧॥

సీ॥ తొలిజన్మములను నెచ్చెలులేమినోములునోచిరోచెలి చెల్మిమోచియుండ ।

రతనాలవీణెయెట్టితంబుపత్నెనోబాలిక చేపట్టుచాముకుండ ।

సుమణిహరంబులేసుకృతంబొనరెనోకాంతాకుచాగ్రభాగములమెలఁగ ।

సదనదర్పణములేసద్విధుల్చేసెనోప్రమదానుబింబభాగ్యములుగలుగ॥

తే॥ గీ॥ నిచటిమణిచిత్రసౌధంబులిచటితమ్మి కొలఁకులిచ్చటియుపవనీకుంజతటులు ।

నెట్టియుపకృతిఁగావించెయెసఁగెనొక్కొరమణికేతీవిహారసంసౌప్తి నొనర॥

౧౨॥

చం॥ అలచెలియూరురంభలభుజాచ్ఛబిసంబులహాసచంద్రిక॥

బలితపుగబ్బిగుబ్బవిరిబంతులఁజెక్కిలికప్పురంపువి ।

శ్లలజిగిమోవిపానకములందనివొందినఁగాక యేక్కియ ।

ద్వలమగుచున్నయివ్విరహతాపభరంబుశమించునాకేక॥

౧౩॥

చం॥ చెలిదలపువ్వుచంద్రునిగఁజెందిరపుండిలకంబుఫాలమం ।

దలిసెగకన్నుఁగా నెదఁగనంబడుహారములన్బుజంగభూ ।

షలుగజటస్థపద్మగుసారెదలంచిగిరిశభీతిచే ।

గలఁచుటమానినన్నొకనిఁగ్రాఁచుటయోపలరాయన్యామమా॥

౧౪॥

ఉ॥ ఎన్నఁడుకన్నులారందరలేక్షణఁగ్రమరఁగాంతుఁగాంచెయ ।

య్యన్మృతమిన్నతోడనెనరానఁగముచ్చటలాడిమోవిమోర ।

జున్నులుగోలిమక్కువలఁజొక్కుచుఁగొఁగిటగారవించుచు ।

నొన్ననవింటివానిబలుకూటమి నెన్నఁడుగూడఁగల్గునో॥

౧౫॥

కం॥ అనియిట్లుమోహవివశతమనుజాధిపనందనుండుమణిమయసదనం ।

బుననుండెనిటఁగళావతియునుదదధీననిజమానసోత్కటవృత్తి॥

౧౬॥

తే॥ గీ॥ ప్రాణసఖులవింతపడఁతులుగాఁజూచు॥ పలుకరింపదలమిచిలుకనైనఁ॥

జెడరుకురులఁజక్కఁ జేయదుమైమర॥ పూనినిలుచుఁజింతనుస్ఫురనుచు॥ ౧౦॥

మ॥ మృదుమధురోపహరములూకించుకవాచవికైనమోవిఁజే॥

ర్పదువరపారిజాతముమవల్లరులంటదుకేలనైనఁజూ॥

డదుకడకంటనైననెదుటందగుపంకజపాళిమైనలం॥

దదుఘనసారసాంకవకదంబమునంబుజనేత్రచింతచే॥ ౧౧॥

సీ॥ హృదయస్థితానంగుఁడెదనేయములుగులమొనలుపైఁదోఁచెనామొలఁచెఁబులక॥

లానంగళిభిక్షిందోడైవచ్చుకమ్మవీవడులనవలపుటూర్పులుజనించె॥

దద్వాతనిహితీచేతవియోగజలధియుప్పొంగెనాఘర్యాంబుపూరమొడవె॥

నానీటివెల్లిపైనలముడిందీరకాంతులునాఁగనెమ్మేనఁదెలుపువాడమె॥

తే॥ గీ॥ దెలుపునకుఁదోడునీడలైవెలయుహరకలితమాక్తికములుపెనుగాకఁగ్రాఁగి॥

బాష్పధారలఁగరఁగిపైపైనఁగ్రమ్మకొమ్మసాలిండ్లమకెవెండికొండలట్లు॥ ౧౨॥

కం॥ అనిశధృతస్థపఠినందినవదనేందుగుచిమరుప్రతాపప్రభుచే॥

తనునర్థముకులితములైకనుదమ్ములుతనరెనమరకామినికంతె॥ ౧౩॥

ఉ॥ వారకస్రక్కెబాహుబిసవల్లులునాడెఁగుచాబ్బికోశము॥

ల్లోరపుఁగంకజావళులుతోడనెజాఘోసమంచితోర్కి॥

ల్సారెగలంగెజీవనముశ్వాసమహోష్ణసమీరవారవి॥

స్సారగతిన్వియోగవనువర్తిదినంబునఁజారువేణికిఁ॥ ౧౪॥

కం॥ సాగసగుచుబంతులపైఁజిగిదగుమగరాలసరులుచెలిసాంజననే॥

త్రగళజ్జలములజాయ్యని॥ పొగలెగయఁగనిండ్లనీలములసరులయ్యె॥ ౧౫॥

ఉ॥ నూతనమండలీకృతధనుర్లతికాపరివేషధారిణం॥

ధాతతహృద్భయంకరశరాళికరస్రకురుండుచిత్తసం॥

జాతవిభాకరుండుపెలుచలబలుచందములంగలంపఁగం॥

జాతముభీతుముదవృత్తివెనస్వివశత్వమునొంఁచెస్రమృదుక॥ ౧౬॥

తే॥ గీ॥ చెలివిరులపానుపునమేనుఁజేర్చనవియు॥ స్మరుశరములెకాననేడంగొడంగె॥

గడునలసిచెల్లికత్తెలఁగన్వొంటిఁగూరివిరహాత్తిసరిశక్తంఁగారవనికి॥ ౧౭॥

కం॥ కలికిమలయంపువలిగరు॥ నలికిన్దలదళులబలురవలికిమయూరం॥

వలికిరశారికామం॥ దలికినదినులికితద్వనంబునమొలఁగుక॥ ౧౮॥

సీ॥ తలిరుటాకులజొంపములుదావళిఖలంచు నెంచెయందులబ్రవేశించఁజూచు।

నునుచీపలరంగంబులనిడాసితత్పల్లవాగ్రజిహ్వలు కేలనంటఁదివురు।

వెడలుపూఁదేనియవిషధారలనుచువితిర్కించిసారెకుఁద్రావఁదలఁచు।

శశికాంతకృతమహీజాతాలవాలంబులొనరడిగ్గియటంచునురుకఁదొడరు॥

తే॥ గీ॥ గదిసిమదనుండువదలకయదనెఱింగిపదులునూరులుగుదులుగ నెదనదిమెడు।

నురుశరములవిసరులకోర్వలేకతనువుదొలగంగఁదలఁచియవ్వనజగంధి॥ ౨౩॥

ఉ॥ నెచ్చెలులత్తఱిన్వరమణీభవనాంతరపుష్పశయ్యపై।

నచ్చపలాక్షిగానకరయంబునమారునిబాఱికోర్వలే।

కిచ్చటనుండిగోలయిపుడెచ్చటికేగెనొయంచుదద్యని॥

జొచ్చినికుంజపుంజములచోటులనారసియందునొక్కచో॥ ౨౪॥

కం॥ కలువలచెలివెలుఁగులచెనలువుదొలిగినిదురఁజెందునలియుఁబోలే।

స్తలమగువలరాయనికాకలనలయుచుసాలయులలనఁగనుఁగొనియెలమి॥ ౨౫॥

కం॥ దరియంజనినునుజెక్కులఁదొరఁగఁడుకన్నీరువోవఁదుడుచుచునంసో।

పరిస్రిదిలిజాఱునునకచభరమునుసవరించియట్లుపలికిరిచెలిమి॥ ౨౬॥

ఉ॥ అరనిముసంబుముమ్మనకటాయెడఁబాయనిదాననాంటినే।

తెరఁగునవచ్చితమృదరిఁదేలనిభూరిమరందసింఘలే।

తెరఁగుననీదిగమృదనిఁదెప్పరమాకపురంపుతిప్పలే।

తెరఁగునదాఱితమృదుదతీతెగువల్లగునమ్మయిమ్మెయి॥ ౨౭॥

చం॥ ఇలనెలఁబ్రాయపుంజెలువలిచ్చవహింపరటమ్మదివ్యమా।

చెలువముగల్లుచెల్వులకుచిత్తమునందిటుతాల్మిఁదక్కించి।

లిలుదురుటమ్మమేనువెనుతియ్యనితియ్యనివింటిమేటికా।

కలనలయింతురమ్మకొఱములునెల్లనటమ్మయింటికి॥ ౨౮॥

ఉ॥ నెమ్మదితాపమేలతరుణీధరణీరమణుండునిన్నుశీ।

ఘ్రుమ్మనగారవింపనసురాగమునన్విభవంబులందెదో।

యమ్మరొనమ్మమద్యచనమాతృధనమ్మగలెమ్మరమ్మతో।

రమ్మగునివ్వనమ్మనదిరమ్మగుసంపదఁజూతమిమ్మల॥ ౨౯॥

కం॥ అనిబాలంగనికేలం గొనిలీలందిగిచియెత్తి కూరిమితోడో॥

డొనికేళీవనపాళికెఁ జనె నాళీజనముమనముసంతసమందఁ॥

30॥

సీ॥ అధరబింబములకైయరుదెంచుచిలుకలుతనుసంకుమదగంధముననుబలువ॥

ముఖపంకజములపైముసరు తేఁటలుచూలువిమలనాసాచంపకములదోలఁగ॥

నక్షిమీనములదాయఁగవచ్చుకోకమున్నగవువెన్నెలలచే నెగసిపోవ॥

భుజమృణాలికలఁగప్పుమరాళికలునీలకబరికాభములచేఁగలఁగిసాలఁ॥

తే॥ గీ॥ జనుచెలులమూపులఁగరంబులునిచిపొదల॥ విరులనిట్టూర్పుగాడ్పులవేడిసలియ॥

చివురుటాకులు నెమ్మేనుదవిలినాడ॥ విరహతాపాప్తివనవీధివెడలెరమణి॥ 31॥

కం॥ ఓజవనీగూజనుమన॥ మాజవిభవమెఱుకపరచెమానినికపుడా॥

ళీజనమేతత్కథన॥ వ్యాజంబునఁబొద్దుపుత్తమనుచుఁ బ్రేమఁ॥

32॥

చం॥ వరసుమనోసురాగవిభవంబునగుచ్చకుచంబులొనిసం॥

భరితరుచింజెలంగుమ్మదుపల్లవపాణులఁబూగ నాఘకుం॥

ధరసుగవుంగలించుచులతావసితామణిభృంగవాదసా॥

దరమ్మదువాగ్విలాససముదారతమలతనమాడెఁజూచిజే॥ 33॥

చం॥ మునుపువుదేనెనల్కితెలి మొగ్గలముత్యపుముగ్గువెట్టియం॥

పొనరుప్రవాహిదీపికలునొప్పగుపూఁబరపుల్లటించినం॥

జనిలయసీమలిట్లువరుసన్దయినేసిమరుష్యరాష్ట్రకై॥

కనదళివీక్ష్యైయెదురుగన్గొనెఁగంఠెలతాసశీతతుల్॥ 34॥

చం॥ అనిశమహాసురాగసముదంచితశాసరసాంతరంగప॥

ద్విసులమదాంధతెన్విడచిదిమ్మరుతుమ్మెనెమ్మికాదుగా॥

ననియఁజూచితేయవినయమ్మునఁబుష్పిణులైకొమ్మలఁ॥

దనరఁగనొందుచుండెవనితామధుసాళులొనెనిల్కడల్॥ 35॥

సీ॥ వితితాళిమాలికావేణువుమ్రోయించిబలు నెమ్మినటనిముత్యాలయఁజేసి॥

కలకంతకాకలీగానంబులరించిఘనమండలవిలాసగతులుపూసి॥

కమనీయశుకభాషణములనుచ్చటలాడివలపూరవిమలనవ్వులొదవింపి॥

మంజుకింజల్కరహంసగుచ్చస్తనాంచనమౌళాశాసనములనెనసి॥

తే॥ గీ॥ కమ్రశాఖాభుజంబులఁగొంగలించి॥ కలవస్వనమణితంబులొలయం॥

కేళిఁజూపించెగాపించుకృష్ణమూర్తి॥ యివ్వనంబునఁగనఁగొంఠెయిందునదన॥ 36॥

కం॥ పనిసాధుమాధుకరగోష్ఠినివర్తిలుచున్నతపసిచిత్రంబుగనూ।

తనశోభనలరుగణికల। నెనసి మొగడజన్ములంపెనిదిగనగుగొంతే॥

32॥

మ॥ నలువైకాయ మొయిల్లభంగిదివనంటకాబ్రాకిసాంద్రచ్చదో।

జ్వలతంబొల్పుతమాలసాలములలోసంపుష్పితాశోకశా।

ఖలుమందానిలకందశాహతులచేగంపింపుచుదీనమిం।

చులుబోలెం నెటిమించెగాంచి తెననిన్యోసప్రవాళాధరా॥

33॥

నీ॥ ఆప్రవల్లరికేలనంటుమల్లనెబాలతిలకింపుమిదీనిదిలకమేని।

సుపతితాచగదమ్మయిదియశోకపుంగుకాగిలింపుముతావిగనయగ్రోలి।

యిదిప్రియాశువునాతిగదిసిపాడుముగీతిముచ్చాడుచు నేగుముదితగోగు।

కాంచనంబిదియింటినించి తేముఖకాంతిచేరినవృషముపొన్నచెలియమిన్న॥

తే॥ గీ॥ శ్వాసమొందింపుమిదిసింధువారమునోవాయువిదనేసరమిదీనిసమియుమమ్ము।

యిటులానర్చినగాకయివ్విట సములుసు। మంబులీనవువంటివేమొవాని॥ 34॥

కం॥ అనిభవ్వనికవ్వనితలు। వనితిగువిభవంబు చెలిపివరసురభిరజం।

బునంబసిమిదాల్చితమలత। లానరంగంబుష్పాసచయసముత్సుకలగుచుకా॥

రం॥

ఇభగలరగడ॥ పాలకొ? యీగొజ్జంగి పొదలతేనియసాన॥

కళలు పటుచాతకములై మసలె వనిలోన॥

జిన్ని సునుజివురాకుం జిదిమితివె కెంకేల॥

కన్ను లెఱ్ఱగం జేసెం గదవె కోకిల బాల॥

గానకనకములుం గొనుచుం గదలె దెమ్మెరముచ్చి॥

ననలక్ష్మీసాము లని వదలం గేమననచ్చు॥

గొమ్మకయి నంటి ననం గోయు మింక నంసకుము॥

నెమ్మొగము చాయలననిచి నదీచంపకము॥

కనదనిలగతి నెగయు కప్పపు చుచూరములు॥

గని వెన్నె లని పటచెంగ దె కోకవారములు॥

బింబ మని యెదురుకొ నె విడచి శుక మెలకూవి॥

నంబురుహనయన? దవ్వ రసి నీకెమ్మైవి॥

జడిగొనందొంగం గె సరముల మరందములు॥

తడిసెందద్దొందువుల ధమ్మిలకుందములు॥

పటు మధుప వితతులభృములని మయూరములు।
 నటియించె గంటె తన్నటనపుటాయారములు।
 క్రూరఫణులను జాట్టుకొనియె నీచందనము।
 చేరఁబోకచటి కోచెలిసీత వందనము।
 గోదంగి గోయ కేగదవేటికి మిటారి।
 కాదటేమరునకది కడుబంగరుకటారి।
 కలికి వనదేవతల కర్ణికాకారములు।
 దెలిపెనిచ్చటజూచితేకర్ణికారములు।
 వేడుకగ వినవేల పికకుహూకారములు।
 చేడె యవి విరహిణుల చెవులకు గఠోరములు।
 లతలచాటునఁ బెంపలరు నీదు కొనగోరు।
 నతిప యల్లయదిపూవనికేలఁ గొనఁగోరు।
 నరవిరియుమొల్లవిరులల్లచట మొల్లములు।
 మరచిపోదగునటే మరునకవిభల్లములు।
 మరువంపు సారభము మఱిలించె గురువేరు।
 సరిగాదు దానికెక జగతి వేటొక వేరు।
 సుదతిలో చేకొనవె సురపొన్న క్రొన్ననలు।
 చదలంటె బుప్పొడులు సారె తద్వాసనలు।
 కొలఁదిగననివిరాలిఁ గొని సాలసినదికొమ్మ।
 జలజాస్తుఁ గొల్తమిక సఖులార రారమ్మ॥

౪౧॥

తే॥ గీ॥ అనుచువనకేళిసల్పిపద్మయతాక్షులతులవివిధలతాంతసంతతులలోన।

నమిత సారభరుచిరములైనవాని నెంచిమదనునకర్పితమంచు వెడలి॥

౪౨॥

క॥ చిత్రంబుగనిటుమరునివిచిత్రాకృతివ్రాసిపూజఁ జేయుచుభక్తి॥

స్తోత్రములొనర్చిపంకజప్రతాక్షులుకేళిసాధభాగముజేరె॥

౪౩॥

క॥ చరమమహీధరశిఖరాంతరసరణిస్తరణిజరుగఁదగ్గరికసా॥

ద్రవజశ్చన్నతఁగ నెననఁనుస్ఫురితజపాశోణికిరణశోభితుడయ్యె॥

౪౪॥

- మ॥ తరుసఃసంబులకెల్లబల్లవితచూతత్వంబుగల్పించిభూ॥
 ధరశృంగంబులకెల్లమేరుశిఖరత్వంబున్నసాదించిభూ॥
 స్వరసాధాగ్రనలేందుకాంతములకున్ సాగంధికచ్ఛాయలన్॥
 విరచించెజరారూణాతపములవేష్టంగకుప్పజ్జులన్॥ ర౪౬॥
- కం॥ ఖరకరుండరిగెనురమ్మని॥స్ఫురదుదయాచలమువెనుకఁజొచ్చినయిరులన్॥
 ద్వరఁబిలువఁజనుఁదదాపులకరిణిసరిగెనీడలుతోలిగడకునిడుపులై॥ ర౪౭॥
- కం॥ బారులుదేరుచుగూడులఁజేరెఁబతంగములుభానుశిలకుఁదాపం॥
 బాన్మృగతృష్ణావాగ్ధారంబడిఁదీరెమింటరక్తిమమీతన్॥ ర౪౮॥
- మ॥ వరసన్మార్గగతుండినుండుత్రిజగద్వంద్యుడనన్బొల్పిదు॥
 స్తరమాదైవనియుక్తిఁబంకజరజస్యంపర్కయైసాంద్రశీ॥
 ధురసంబానినపద్మినింగలసితద్దోషంబువాయన్ హః॥
 పరపాథోనిధిలోనఁదామునిఁగెనాభానుండుఁగ్రుంకెన్వెసన్॥ ర౪౯॥
- సీ॥ చరమదిక్చంఢికార్చకాలశాక్తీయరచితకుంకుమరజోరాశియనఁగ॥
 సింధునాథసగంధసింధురోపరిపరిష్కృతరక్తరాంకవక్త్రీయనఁగ॥
 పశ్చిమాంభోనిధిప్రాంతనైకతసముద్యాతవిద్రుమలతాజాతమనఁగ॥
 స్ఫుటనటత్పటుమహానటశిరస్తటఫణిశ్వరఫణామణిగణచ్ఛాయయనఁగ॥
- తే॥ గీ॥ విరహిజనహృద్ధయంకరవిషమబాణజైత్రయాత్రాసమారంభసంభవాజ్జ॥
 జాంబవృత్తదీయకౌరాగ్నికీలసముదయంబనసంజకెంజాయమెఱసె॥ ర౫౦॥
- కం॥ అనుఁగుజవరాలికొంగిట॥నెనయకనుఖముడిగిచింతసేగరవిసనం॥
 గనియొకజక్కువయకటా॥యినహీనతనున్నచక్రమెట్లునుభించున్॥ ర౫౧॥
- చం॥ ఇనుండపరాశఁజెందెనికి నేటికజీవనమంచుబద్ధిని॥
 వనితవిషాదవేదనలఁబాల్పడితుమ్మెదచాలువేరిట॥
 జ్ఞనువిషధారగాగ్రిలననిశంబమృతశీతీగల్గుటన్మృతిం॥
 బానరకమూర్ఛగన్నుఁగవమోడ్చినన్దుకులింఁచెఁబద్ధముల్॥ ర౫౨॥
- చ॥ తనపతివచ్చునంచుఁబ్రమదంబునరేజవరాలునెమ్మెగం॥
 బునమ్మగనాభికాతిలకమున్నటియింఁచెనన్దమంబునొ॥
 య్యనబలుకొమ్ముడిన్ముడిచినట్టివిమాతనపుల్లమల్లికా॥
 ఘనకుసుమాస్రగోళుమనఁగానఁగనయ్యెనుడుప్రతానమున్॥ ర౫౩॥

సీ॥ వైకుంఠశితికంఠవరకంఠకలకంఠ కాలకంఠాభలమేలమాడి।

తతశ్చైలతనయాలఘుతమాలహరినీలకాకోలరుచులజీకాకుపటచి।

యశిపుంజమ్మగభంజనలవాంజనశుభేంజనాగ్రకుంజరలీలవఘులించి।

యముసాంబరబలాంబరమహాంబుదకిదంబకాదంబకాంతులగలయమేలసి॥

తే॥ గీ॥ వేల్పుదొరమేనిచాయతోవియ్యమందికిదిసెనదసాభిసారికాకాముకప్ర॥

కామదమ్మగీమదాలేపకల్పమగుచుఁగటికచీకటిబ్రహ్మాంశగహ్వరమున॥ ౫౩॥

తే॥ గీ॥ ఘనతిమిరసంగమునసంధ్యఁగాంచిలోకములకుఁబెంచుకొనఁగనిడ్డలలితత్వ॥

ధృతజనకయాపనైజసంతతులనంగఁగజ్జలయుతాగ్రగృహదీపకళికలమరె॥ ౫౪॥

కం॥ ఘనకువలయపాలనకుంజనుచెంచెడిరాజావిడియఁజతురతఁబ్రాగ్ది।

క్కునభేచరులెత్తినఘోతనవపటకుటీరమనఁగధవిమహాఁచె॥ ౫౫॥

చం॥ సమయవిటుండుగన్మౌఱఁగిశక్రదిశావిటిగబ్బించుటసాం।

ద్రముగవిదిర్చుచెందెరమనందగఁబాటలరేఖయవ్విభు।

స్నేమకికనంగనవ్వెలఁదిసెమ్మొగమెత్తెననన్సధాంశులిం।

బమువెఁదోఁచెఁగాంచిగమన్నగనావిలసిల్లెవైస్నేలల్॥ ౫౬॥

తే॥ గీ॥ సోముడుదయాద్రక్షిలససీమవెడలిఁబోకభీకరమేమరాస్థాకతిమిర।

హాలహలమానెఁగానినాడంకదంభకలితతత్కంఠకాళిమగానఁబడునె॥ ౫౭॥

సీ॥ వనములెల్లనుగల్పవనములుగావించిరాలనెల్లనుమగఁరాలఁజేసి।

కొండలెల్లనువెండికొండలుగావించిరుదులనెల్లనువభోనదులఁజేసి।

జలధులెల్లనుదుగ్ధజలధులుగావించికరులనెల్లనువియత్కరులఁజేసి।

సరసులెల్లనుసుధాసరసులుగావించినరులనెల్లనుగిన్నరులఁజేసి॥

తే॥ గీ॥ వైవస్వప్తికైఁబ్రతిస్పృహదారచించిఁబ్రహ్మమునుబోలెజగదంతరంబునిండె॥

గుండలిపచంద్రడిండీరఖండకాండసమవిమలధామకౌముదీసముదయంబు॥ ౫౮॥

కం॥ కుముదంబులకుముదంబులుకొమరాఁజకోరికలకుఁగోరికలొదవె॥

రమణులకుసురమణులకుసుదమివెలసెన్దమియువెలసెఁదనపతిశోభన్॥ ౫౯॥

కం॥ పగఁటివిరహంపువేఁడిమిఁనొగిలినకుముదినులుచలువనూన్మానసాంద్రం॥

బుగఁబన్నిరుకరంబులఁదొగఁచెలిచిలికెనరాఁలెందుహినకణంబుల్॥ ౬౦॥

ప॥ మఱియునుతోదయోల్లాసంబునవియదుల్లిఘటల్లోలంబైయుల్లసిల్లి పాలవెల్లి
వెల్లివొడిచి పుడమి నెల్లెడల నల్లుకొనియెనన నంతకంతకు ననంతంబుగా దిగంతంబులనా

క్రమించుచు నంబరతరంగిణీర్పురంబులనుండి భూమండలంబునకు డిగ్గు మరాళమాలికల
 పోలిక నస్తోకవ్యాకోచ్ఛక్తైరవనిసరంబులగు సరోవరంబులన్వసరించుచు విధుంతుదవద
 నగవ్వారప్రవేశభాగ్యవసశంబునంబోలె సౌధేంద్రనీలజాలగోళంబులంబూచుచుదిమి
 రజలదసమయ విగమంబగుటయుఁ బెల్లుఁజెల్లువిరిసెనన విశాలంబులగు కూలంకషాకూ
 లంబులంగ్రాగుచుగునుమసముదయంబుచందంబునఁదరులతాఛదంబుల ధాశభశ్యంబు
 న మెఱయుచు మదకేసరికిఁగోరవారంబుతీటున శిఖరిశిఖరంబులెక్కుచు లీలందేలియా
 డువాలుగుమీల బెళుకులచెన్నున మున్నీటిపెన్నీటికగడులమీఁద దీపించుచుఁగాముదిదా
 నగుట నభివ్యక్తశుద్ధవర్ణంబై ద్విజముఖంబులవ్యాపించుచుఁజంచద్విధుమండలహరిణము
 ఖపరివ్యుతరోమంధబంధురఁగ్నేనపుంజంబులవశువున సంకేతకుంజంబులపైరంజిల్లుపుల్లము
 ల్లికామంజరులమేదురామోదంబున మోదంబురెట్టింపఁదొలుతఁగలసి యలసినకాముకు
 లబదరియుపరిసురతంబు నెఱపు తరుణులగుఖస్మత్కృతలతెరంగునన్దరంగి తోరంగుచెంగ
 లువరాచట్టుల జలజలని తెలిసీటితెళుకులనేకీభవించుచుఁబెంపుగాఁగురియు నమృతధా
 రాపరంపరలకునుంపులై యిం పాలయు వియత్తలంబునకెత్తిన కుత్తుకలువంపక బెంపార
 బెంపిల్లునాయు మఁ గుత్తుకబంటిఁగ్రోలివెక్కసంబుగఁ బుక్కిళ్లంబట్టియొండొంటికొండ
 చ్చిదు పాచ్చినమచ్చికలంగలయు నచ్చకోరదంపతులసాంపునఁ బటికంపుగి న్నెలఁజె
 న్నలరు నారికేళాసవంబు లాసకొలందిగమిచిత్రదీయమదో న్మాదంబున వినోదంబుగా
 బాడు విచిత్రగీతంబుల వ్యత్యస్తస్థలాపంబుల వింతవింతనటనంబుల వికృతచేష్టావిలా
 సంబుల నకారణహాసంబుల మెలంగి తెలివఁగని నలపుఁగొని మణిమంజీరసింజితంబులు
 లియ నలగుఁబొదలకుంజని పసిపనంబునంబయ్యెదబుఁదొలంగింపకయెతోలంగ బంగారు
 బొంగరాలహారంగునఁబొంగారు మొలకచనుంగనల మిలమిలంగనుపట్టు శిబ్బెంబులు
 గుబ్బటిల్ల గొబ్బునంగవుంగలిం దుప్రాణవల్లభులతో మల్లిడిగొని వివిధబంధచమత్కారం
 బులంగూడిక్రీడించు మించుఁబోడుల చంచలవృగంచలప్రభలరాణించు వజ్రితాటంక
 లాలాటికాచాకచక్యంబులతో సఖ్యంబొనర్చుచు నిట్లఖండసాండురచ్చాయామండలం
 బుల మెండుకొని పండువెన్నెలలుగాయఁగాయజౌడేయెడంజూచినఁదానయై యమే
 యవికృమంబునంబాయక చాయలుదేరు సాయకనికాయంబులేయ దాయయై మలయా
 నిలుండుడాయ నుల్లంబుర్పుల్లనందాలిరుదూలి నిదురనొందక కందలిరుపాస్సుడిగి పవ
 మానవిలోలపాలవల్లరియుంబోలె సోలుచు నక్కశాపతీసతీతీలకంబు నిరంతర నిజస్వాం
 తచింతిత మహీకాంతకాంతాకారంబు కన్నులన్గట్టినపై కంటిఁగంటినని దిగ్గనలేచి బయ

లుగవుంగలించుచుగలవలించుచు నక్కటా వైవంబుగిర్దయుండయ్యె నేమిసేయుదు
నని బుడిబుడి కనుగవ నీరుజడిగొన నడుగులుతడబడ నడుముగడగడవడక వెన్నెల
యేటసురికెదనని చంగునందుముక జారుకుజారుక్కున చొక్కపుమేన నక్కజంబుగ
వెన్నెలలుగ్రక్కునసోక మిక్కిలివెక్కుసంబునమూర్ఛిల్లిన నొయ్యన నొయ్యారంబుగ
నెయ్యంపుతోయ్యలులు చయ్యనయ్యంతినెత్తికొనివచ్చి శిశిరజల విసకిసలయ శశిక
లాదుల శీతలోపచారంబుఁగావించె నెట్టకేలకు నేడదేరి తేటిచూచి చంద్రునుద్దేశించి
యూపాలంభంబుగా నిట్లనియె॥

౬౦॥

మ॥ సుమనఃప్రీతియొనర్చిత్వపరిష్కృత్యంబునర్వజమా॥

లిమణిత్యంబునుగాంచురాజవయిచాళింశంబురారాతిస॥

ఖ్యమునన్మీటుచుభీగుతాకలితపాంధ్రాళిదయాశూన్యత॥

శ్రమమొందించికలంచుఁజెంచునృపధర్మంబేనిశానాయకా॥

౬౧॥

చ॥ హితసరణిన్పిరంబునవహించెమహేశ్వరుడంచుగర్వభా॥

నితగతిమిన్నముటైనుశశీమణినిన్నరకాలందన్నిము॥

నృతఁడకదాకళాగతివటంచువయన్నిడచెన్తావమా॥

నతఁగని, సిగ్గుఁజెందవుమంబుననీకుఁబరాకునచ్చెనే॥

౬౨॥

క॥ తొలిలోకములకువంకరఁగలిగింతువటంచు నెంచి, కులభవుశుని

న్నిలఁబుట్టినపుడెవంకరగలవానిఁగజేసెగాఁడకమలవిరోధీ॥

౬౩॥

సీ॥ ఇందిరావిభుఁడాత్మహృదయస్థితునినిన్నుదోషాకరుడవంచుదొలఁగజేసె॥

నతఁడుధాతయుస్వకీయాబ్జపీఠికజేటొదవునంచునత్రినేత్రముననుచె॥

నందుండితారాపహరణవైఖరిఁజూపనతఁడుపాధోరాశియందువైచె॥

నచటరాజేవంహరణంబుఁగావించువనియభియంబరంబునకుఁద్రోచె॥

తే॥ గీ॥ నచటరామాపుమింగియునఱుగకునికి॥ మఱలఁగ్రక్కంగనీరీతిమపలిజగతి॥

నందఱికిఁగంటకుడవౌచునిందనొందు॥ నీకునిలకడగలుగునేనీరజారి॥

౬౪॥

ఉ॥ ఇంతటివానినిన్నుఁదమహృత్పథమందుఁదలకభరించుశ్రీ॥

కాంతునకుంగిరీకునకుఁగాననదావహాలాహలానలా॥

నంతనితాంతకీలములనానుటలెంతటివింతయామిని॥

కాంతతలంపదద్యయముఁగాంచు నెధాత్రిభవత్సమాగ్రత॥

౬౫॥

ప॥ అనిపలికి తగుకువిరిమలుకులుచిలుకు పలకొనినుజేశించి॥

౬౬॥

కం॥ కమలాక్షునికొమరుండవై సుమనోధర్మంబుంబూనుచుబ్రవర్తిలియున్ |

కమలాక్షులనే చెదవె | మమతమధువ్రతగుణంబుమానవుమదనా॥ ౬౮॥

తే॥ గీ॥ తొలుతఁగుజనులనలరించుచెలినిఁబనిచి | బలమునడవులనిడియించిసాంధజనుల |

మానభనములఁగొంచుదుర్మార్గనియతి | నలగుశంబరఘాతీవజ్జబాణ॥ ౬౯॥

కం॥ యుగవిగమజగత్తు యదం | బగుశర్వునికంటిమంటనంటికడసియు |

న్యగుడన్బలికితివీవ | ధ్వజనదురితమునఁగాదెవారిచరాంకా॥ ౭౦॥

ఉ॥ శంబరదానవుండునినుఁజొర్యమునంగొనిపోయివార్ధిలో |

నంబడఁద్రోయనందొక్కనంబగుమీనముమ్రొంగదానిగ |

ర్భంబుననవుజీర్ణతనుఁబాటిలినన్నిరహివ్రజంబులో |

కంబునదానవహ్నినిటుగ్రాఁగిక్యశించునెయోమధుప్రియా॥ ౭౧॥

న॥ అనిపలికిచెంగట నైంగలువల వు పొప్పుదులుజిమ్మకమ్మ తెమ్మెరపైనలిగి॥ ౭౨॥

కం॥ జగమునకుఁ బ్రాణంబని | పొగడుదురందడనునిన్న భువిలోహృదయా |

శుగమగుటయెఱుంగరికనీ | దగునడవడియేమిచెప్పనగునుసమీరా॥ ౭౩॥

కం॥ గునతరులకుఫలభంగంబొనరించుట చేజనించునుగుపాపములె |

ల్లనుఁగాలభుజగరూపము | అనునినుఁగబళించుజంచులగుణాపవనా॥ ౭౪॥

చం॥ అనిహరిణాంకశీవనచరాంక సమీరులదూటివారిజా |

ననమణిమందిరాంతరమునన్నిరిపాన్పుపయిన్నిరాలిసో |

లినఁగడుజాలినెచ్చెలులులెమ్మదెత్తుమురాజనందను |

న్బనివిన్యంచునూడిలఁబల్కెఁగనంతఁబ్రభౌతమాటయున్॥ ౭౫॥

సీ॥ కాలజ్ఞతిసురధాంగములకురవిరాకఁదెలిపెనాగృకవాకులెమిమ్రోసెఁ |

దనరాకనినుఁడుపద్మినికిఁజెప్పఁగబంపుశుభదూతియనవేగుఁజుక్కవొడిచెఁ |

దపసుండుదమసుంపదలుగొనుననుభీనినదీపికలువెల్లనైనడంకా |

వరుణరత్నరుటద్వాఃకీస్త సహీరమండనంబననుధాంశుండుగుంకా॥

తే॥ గీ॥ త్వనరుగుడంచుకమలబాంధవునిమేటి | తేరుమీదనుగనుపట్టుతెల్లపట్టు |

తెక్కియపుఁజాయయనఁగఁబెంపెక్కిప్రాచి | నల్లనల్లఁదొలివెల్లతెల్లమయ్యె॥ ౭౬॥

చం॥ ఉదయనగాగ్రవేదిసయిసుజ్వలకల్యవరుండుసంభ్రమం॥

బొదవద్విశాగ్రబుల్ శుభిహితోక్తి శుభస్వనములైలంగఁబా॥

కృదమలకన్యకంఘమునఁగట్టినరత్నమువర్ణసంపదా॥

స్పదమగుతాళిబాట్టనఁగభాస్కరబింబముతోఁచెదూర్పునన్ ॥ 22 ॥

తే॥ గీ॥ ప్రియునితోఁగూర్మికేరల్లఁగ్రీడసల్పియలసినిది॥ చెఁగుముదినులనఁగఁమొగిచె॥

దొంగ లినకరాళిగిలిగింతఁదగిలిపద్మనీతతులునవ్వెనవచ్చెనీరజములు॥ 23 ॥

కం॥ మక్కువలరనక్కుననిడి॥ అక్కలతోఁగొంగలించుతొనికిముద్దు॥

ల్లిక్కునఁదనముక్కుననిడి॥ జక్కవకఁగూడెనొక్కజలజపుటెంకిన్ ॥ 24 ॥

చం॥ ఒక పొలయల్లచేఁగలయనొల్లకపంథములాడిగుట్టుపు॥

చ్చకతరితీపుచూపులనెజాగొనరించుచువెన్నఁగూడిహా॥

రుక్మఁగనినట్రిదంపతులరూఢిగమేల్కొలుపందలంచెనా॥

శుకపికళారికల్వలకఁజొచ్చెగృహంతరపంజరంబులన్ ॥ 25 ॥

ఉ॥ రాతిరిచంద్రకాంతితిమిరంబులగీటడగింపదచ్చిశు॥

వ్రాణములజ్జకోశవివరంబులడాగిభయాప్తి నాత్మరూ॥

పాతిశయంబుమానియిత రాకృతిఁగైకొనెనోయనన్సరో॥

జ్ఞాతరజఃపిశంగతసుసంగతిఁజూల్చిమెలంగెభృంగముల్ ॥ 26 ॥

సీ॥ ధూరితినిజవిభాపూరితాభిలదిశామండలుండగుచుభానుండుదో॥

నపుడుపీణాధరీవ్యాప్తమంగళగీతరాజిమేల్చనిమఖప్రజవిభుండు॥

తత్సమయార్హకృత్యములునిర్వర్తింపిరమణీయమణిమందిరముననుండ॥

దివ్యదృష్టి నెఱింగిదేవసమానుండుగాలవుండుమృకండకణ్డముఖ్య॥

తే॥ గీ॥ మునులతోనటకరుదేరజనవిభుండు॥ సముచితవిధానములవారిసత్కరించి॥

కన్యనడుగంగఁబురజైత్రుకడకుఁబనుప॥ వారలరిగితత్సభావాసమునకు॥ 27 ॥

వ॥ ఇట్లువిచ్చేసినమునిపుంగవులను॥

మ॥ కనిగంధర్వవిభుండువారికినమస్తారాదికృత్యంబులిం॥

పునఁగావింపుచుదీవనల్యడసిమత్పణ్యంబునేఁడోతపో॥

ధనులా రాఃఫలియించెసర్వమునుభద్రంబయ్యెమిరించుప॥

చ్చినకార్యంబెఱింగింపుఁడేసఫలత్ జెందింతుశీఘ్రంబుగన్ ॥ 28 ॥

చం॥ ఆనినమునీంద్రులిట్లనిరనర్థ గుణోజ్వలుడచ్యుతాంశసం॥
జనితుడుసర్వలోక సుతశార్వాయశోబలరూపసత్కళా॥
ఘనుడుమఖప్రజప్రభుడుగానభవత్తనయాలలామణి॥
య్యనఘునకిచ్చిక్తిగ సమయ్యధరస్ఫురజిత్సమాహ్వయా॥

౧౫॥

స॥ ఆనిననగ్గంధర్వవల్లభుండునిజాత్మజాంతరంగంబుకలవాణిపలననంతకుమున్న
యెఱింగినవాడుగావున॥

౧౬॥

సం॥ అటులానరింతునేననతనాస్త సుచుస్మసులెల్లఁబుగ్గన॥
చ్చటంగలవాణితచ్చుభవచస్థిఁదా వినియేగితల్లిం॥
గటనలరారుకన్నియకుఁగ్రన్న నఁదెల్పగనవ్వెలందివి॥
స్ఫుటరమదాల్చెమోదఁ సపూరితఘోరితరాంతరంగయై॥

౧౭॥

మ॥ మునిపర్యుల్లుభలగ్న ముద్వైలుపసమ్మోదంబుతోనప్పడ॥
జ్జననాధోత్తముతండ్రిపాలికినభస్మంచారిజంఘాటుని॥
ఘనలీలస్ఫుభరేఖయిచ్చిపనిచెన్దంధర్వనాఘండు, వే॥
చనిశస్త్రంజయుఁగాంచివాడుదెలిపెన్సమ్యక్సభోదంతము॥

౧౮॥

ఉ॥ ఆనరనాయకుండువినిహర్షమహంబుధిఁదేలినందనుం॥
డైనమఖప్రజాధిపుసమగ్రశుభంబునకైచనన్బ్రతి॥
స్థానపురంబు వెల్వడెభటద్విరదాశ్వరధాతిసాంద్రవే॥
నానివహస్త బాంధవజనద్విజమంత్రిసుహృత్సమేతుఁడై॥

౧౯॥

కం॥ ఈరీతివెడలివైలమ॥ హారణ్యాధ్యములుఁగడచియల్లనాధా॥
తీగ్రమణుఁడుగంధర్వవనీరంగమునందునున్న నిజసుతుఁగనియొక్క॥

౨౦॥

ప॥ కనుగొనిశస్త్రంజయుండుదనకునమస్కరించునందనుంగవుంగలించి శిరంబు
మూర్ఖుని సంతోషితిస్వాంతుండై నిజపరివారంబునయ్యారామంబునంబటకుటీరము
లందువిడియించియుండె సంత నక్కడనప్పరజైతుండంతఃపురంబును బురంబునలంకరిం
చుటకు ఖచరకంచుకీజనంబులనియోగించి కుబేరాదిబంధువులరావించుటకుఁబ్రధానులఁ
బంచెనంత॥

౨౧॥

సీ॥ ఆపరంజినీటనూత్నపుంజాయదీర్ఘికోటకొమ్మలహర్మ్యకూటములను.

కనకనిర్మితపతాకలునిల్పిరున్నతప్రాసాదగోపురోపరితటులను।

గలయంబన్నీటిచేగలయంపింజల్లిరిరాజమార్గాంగణరంగములను।

కస్తూరికాగరుకర్దమద్రవములనలికిరికేళికానిలయములను.

తే॥ గీ॥ నెల్లెడలముత్తియెఁపుముగ్గులుల్లెల్లెఁగదళికాక్రముకస్తంభకలితనలద।

కాయమానహరిన్మణీఖచిత్రతోరణములుపన్నిరిద్వారభాగములగముల॥ ౯౨॥

లయగామి॥ లీలగృహలక్ష్మీగిలమాలికల నెన్నఁదగుపాలికలఁగ్రాలుమణిడోలికలతీర్థి॥

వాలికలమొత్తములకేలికలన న్మెఱయుబాలికలవృగ్గజపాలికలరేవణ॥

మేలగుకపోతకులపాలికలవ్యాగ్రలినమరాళికలఁ బొల్పునునశాలికలన న్నై॥

కేళికలనాంచితమదాళికచలాడువచనాళికలనాదములప్రోలికకమిం చె॥

ప॥ ఆసనుయంబున వివిధవిచిత్రవిమానవితానంబులతో నిండివరాక్షప్రియంపద
చిత్రనేన జీమాతవాహనాది గంధర్వులును నలకూబర వరాహకర్ణగజకర్ణ సుకేతు మణి
భద్ర పృథ్వీయత్నులును వైవర్తప్రముఖగుహ్యకులునుమందారముఖ్యవిద్యాధరులును నే
గుడేర వారలందోడ్కొని యస్పరశైత్రుండు శస్త్రంజయమహారాజన్యకడకరిగి సవిన
యప్రియసంభాషణాలింగనాదులనతని నాదరించి తత్పరిజనంబునుఁ దగినవిడిమట్టులవిడి
యించి మగిడి యాస్థానంబునకేతెంచి పెండ్లికొడుకుగ్గావించుటకుఁబంచినది దివ్యాంగన
లుమంగళగీతంబులతో శోభనాక్షతంబులునృపాలుఁ ఘాతలంబుననునిచిరింత॥ ౯౩॥

ఉ॥ సంపదగిను నెనంటిపెలుచున్నసపూనఁగనల్లు వెటిమే।

త్రెంపులనత్తుసాంపుదులకింపఁబునుంగుజనుంగి వంగుబా।

లింప మెఱుంగుముంగురులులేఁజెమటన్నదనైనటింపనై।

లింపవధూటియొక్కతెనలీలగత్తిన్గత్తికుమాళిక॥ ౯౪॥

కం॥ అలకములువిప్పిగంధామలకంబిడిచెలులుసంకుమదపు మెఱుంగుతోఁ।

దెలిగిజ్జగిపన్నీట।న్దలకములాడించిలమిజనవరతనయ్య॥ ౯౫॥

సీ॥ వలిపెమఱుంగుచేఁజెలియొర్తుదడియొత్తనుదుకులములొర్తుగట్టినొసఁగె।

కస్తూరితిలక మొక్కతెద్దిదనొకతెసాంకవపరీరాగరుకలపములఁ దె।

మాళిపైనొక్కతెమకుటంబుసంధిపనొకతెముత్రియఁపుబాసికముఁగూర్చె।

నొకతెకేయూరహరకలాపములుపూన్పనొక్కతెకట్టాణియొంటులునిచె॥

తే॥ గీ॥ నటనయొక్క తెకల్పమాల్యంబువైవనోక తెకంకణరత్నముద్రకబుదొడిగి,
నఖిలభూషణభూషితుడగుచుభూషగుండురంజితైల్యూర్ణచంద్రుండువోతే॥ ౧౭॥

మ॥ గంధశ్చంద్రనియుక్తులైకదిసెలగ్నంబంచుమంత్రులారల౯
గంధేభాశ్వశతాంగభూరిభటరంగజైత్రవాదిత్రధా॥
రంభర్యాన్వితుతాచువచ్చియమరేంద్రప్రేషితభద్రద్రవ॥
స్తంధారూఢునిఁ జేసిరుత్సవముతోఁజ్ఞామండలాఖండలు॥

౧౮॥

ము॥ త్వరతోనత్తటిఁజారవారవనితావారంబపారప్రహ॥
క్షరసంబుష్ఠిలన్యహంగణమణీసాధంబులన్నిచ్చిభా॥
స్వరలీలజతురంగసేనగొలువనొననిపెచ్చజబం॥
ధురఘంటాపథసీమభూమివరనూనుగా న్ననంచద్రతి॥

౧౯॥

చం॥ బలువలపూరఁజెందిరిక పావడపైసరిగంచుచీరకం॥
దళుకులుచేరఁబెన్నెగులతావికిఁదేటులుచేరఁగొల్లల॥
స్థళుకులుమీఱఁదారకడకంటికిఁదారదృగంకుపాళిక॥
ల్పలజగితీరుగేరనోకవారవిలాసినిచూచెనవ్విభు॥

౨౦॥

చం॥ పగడంపుమోవితోజలుఁగుపయ్యెదతోడమిఁగొల్పుబొల్పుతో॥
నిగనిగమించుశిబ్బములనిగ్గులతోడగుగుబ్బదోయితో॥
సాగసగువేణితోబెకుకుచూపులతోలలిలేతనవ్వతో॥
జగివగగుల్లవచ్చియొకచేడియచూచెధరాపురందరు॥

౨౧॥

చం॥ సురుచిరగల్గభాగములతోభలగమృలనుల్లసిల్లదా॥
మరనిరసించు నెమ్మొగమమందరుచులెవ్వదచల్లఁగంచెల॥
స్థురతరమైబిగి నెవ్వలుగుబ్బజగాజిగుబ్బటిల్లవే॥
మరునిలుచెమ్మగిల్లనొకమానినిగాంచెధరావరోత్తము॥

౨౨॥

ఉ॥ బాలికయోర్లువేగఁజని, బంగరుమేడనునిల్చివేడ్లభూ॥
పాలతనూజుఁజూచు నెడఁబయ్యెదయూర్పులగాలిదులిన॥
గేలనమగ్గుచోదమిఁగొన్నిడిసివియుజారభర్మపాం॥
చాలికచాటుఁజేరెగరసంగ్రధితాంకుకయైత్రపాగతి॥

౨౩॥

సీ॥ హీరభూషణధాతయైరాచిలుకఁగేలఁగొనిజూచెనజారాణియనఁగనొకతె॥
కనెమోహవివశయైకదలకమేడయంచుననిల్చెమణిపుత్రియనఁగనొకతె॥
హరినీలమంచతోపరినుండివీక్షించెఘనముపైమించుమించనఁగనొకతె॥
పగడంపుగొణికదాపుగహత్తిచూచెనుఘటితకాంచనవల్లియననొకతె॥

గీ॥ వ్యత్యయధ్యతాభరణలీలయగుచుసంభ్ర॥ మాంచితరయానుగళివచ్చికాంచెనొకతె॥

భువనమోహనమంగళస్ఫురితరూప॥ వైభవోదాగునమ్మహీనరకుమారు॥ ౧౦' ॥

ప॥ ఇతైరంగున ముదాయత్తంబులగుచిత్రంబులనలగు నత్తామరసనయనల తరళా
విరళధవళధవళేతరదృక్ప్రసారంబులకనుసారంబులై కైరవేందీవరతోరణంబులుద్దామ
చామరసమీరవారంబులంజలింప నిలింప కంపుగుమ్మ చంపకగంధుల చితురబంధగంధంబు
లకువేఱచి గంధసింధురకుంభంబులనాలు బంధరంబులరొదలంబొదవు నారట్టజఘో
ట్టాణఘోటకగళాటకహాటకకటకకింకిణీగణనటికంకణమణిమంజుమంశీర శింజితంబుల
దిదృక్షుజనవచనకోలాహలంబులనుగ్రిందుపరచి క్రందుకొను సురదుందుభి డమామికా
కాహళ మృదంగ పుంఖానుపుంఖశంఖ వేణువీణాదివాదన నినాదంబులుహోదసినింప
నిండారవిరిసినపుండరీకమండలంబు గండంచు పాడురపుండరీకంబుల మెండుమీతిన
ముత్తైపుజల్లులజిగివెల్లువలకల్లుకొను వెల్లుపల్టుసింబులనడునాఁబడంబులంబువిడంబిం
చు దట్టంపుకంపుటాలవట్టంబుల కట్టెనిగ్గులకునిట్టలంబుగఁజుట్టంబులై నట్టుచ వెలుల
యంగదట్టంబులమీదిపుట్టంబులంగప్పి యుప్పరంబెగయు సారకేయూరమకుటఘట్టన
రత్నరజంబులు మెఱయ వఱచుగఁదొరఁగు డిండిమవాదనోత్పాదితవేదందగండమదజ
లంబులబంకిలంబగు నేలంగాలూచక సమృద్ధంబునంద్రోపావఁగ్రిక్కిటిసియెగ యుపౌరుల
విలాసంబుగన్నట్టఁ బట్టపగలు గాఁజంద్రజ్యోతులుఁ వెలుంగ నభంగశృంగారఁసతరం
గంబుల తెరంగునఁగురంగధరమరీచిసద్ధీచీనదుచ్చిచిరంబై చీనిచీనాంబరకరీటాంగ హహర
హీరచాకచక్యంబుచెన్నెంచమందగమనంబునందగుచతుర్దంతవంతావళంబుపైనింద్రుండు
నుంబోలె నృపనందనుండురాజభవనాంగణంబుచేరవచ్చెనంతనక్కడ॥ ౧౦౫॥

కం॥ సుందరులప్పడుబంగరు॥ బింబెలపాటీరసలిలప్పధారలన॥

య్యిందుముఖిజలక మార్చిర॥ హిందడియొత్తిరినితాంతి మృదుచేలఁముల॥ ౧౦౬॥

పం॥ కలితదుకూలమింపలరఁగట్టిలలిందిలకంబుదిద్దిక॥

జ్వలమిడిపారిజాతమునుసంఘములున్గలసంబుఁగూర్చిస॥

ల్లలితమణిస్ఫుటాఖిలకలాపకలాపములనట్లించికాం॥

తలపుడు దిచ్చిరవివ్వికతామరసాక్షివివాహవేదికె॥ ౧౦౭॥

కం॥ ఇటభవనద్వారముముందటకున్వచ్చునృపతనయనకు నెదురుగనం॥

తటవసుమంతుఁడుసనిచెం॥ గటఁగరి డిగ్రిమొక్కునతనిఁగనిదీవిం చె॥ ౧౦౮॥

ప॥ దేవర్షిభూదేవమంగళాశీర్వాదనాదంబులును బృందారకవందిమాగధులకై వా
రంబులును వేల్పుగాణియల లక్ష్మీనారాయణకళ్యాణంపుఁబాటలనన్నంపు టెలుంగులును
భూనభోతరంబునిండ నభ్యంతరనిశాంతంబునకు సామంతహితమంత్రీసహితంబుగాఁ
దోడ్కొనియేగుతత్తనృపనందనుండందంద పుత్రాంగ నాజనమణిభాజననీరాజనోపచారం

బులాదరింపుచుఁ గత్వాంతరద్వారపార్శ్వనిక్షిప్త మంగళకలశముకురాదిభద్రపదార్థంబుల
నీక్షించుచునుచుభానుండనుగంధర్వస్రగధానుండోసంగునీఁగిమానిపువ్వు లక్షదండఁగొ
నుచు నల్లనల్లనడచి గాగుత్మతతోరణవిరాజితవియ్యమస్తంభసంభారబింబితరంభాదివి
జరంభోరుకలకలకరంభితకళ్యాణకిరీయారంభంబును సైరంద్రీకరభృతకస్తూరికాది నిస్తుల
పరిమళవస్తుఘముఘుమాయమాన కనకపాత్రంబును బురోహితబ్రాహ్మణబంధుపురంధ్రీ
బృందసీరంద్రంబును నగు వైవాహికమందిరంబునడుమ నడచు మరకతమణివేదికోపరికు
రువిందచరణాంచిత కాంచనపీతంబున నధివసించే నష్టదు|| ౧౦౯||

కం॥ ఆగమవిధిసహితముగానాగంధర్వసతియొసఁగెనవనీపతికన్
ద్యోగోపధిమధుగుడనుబుమాగుంభితమైచెలంగుమధుసర్పంబున్|| ౧౧౦||

కం॥ కలుములచెలికెనయగుచుఁ ధులకుఁతుద్దాచుచనమత్యోయ్యలియుధరా
తలనాధతనయుహరిగతిఁబోలుపుననర్చించిధారవోసిరియెలమిన్|| ౧౧౧||

ప॥ ఇవిధిగలయున వైవాహికమంగళంబాచరించి గంధర్వవల్లభదత్తంబగు నుపా
యనంబులతోఁ గన్యారత్నంబును దోడ్తోని నిజపరివారంబుతోమఖనజాధినాథుండుని
జపురంబుఁబ్రవేశించి యభ్యంతరమందిరంబుఁ జేరిన నచ్చటినుందరీబృందంబుచుంనానం
దంబున|| ౧౧౨||

ఉ॥ అంతఁగళావతీసతీనిహానికేళిగృహంబుచెంతన
భ్యంతరమందిరంబునసుఖావనాశోభనకార్యసదృశ
న్యంతసమొప్పదల్పునటుఁజయ్యనమూయమఖనజాండుదా
నెంతోముదంబుఁజెందివననింపినిగొఁగిటఁజేర్చెఁబేర్చితోన్|| ౧౧౩||

ఉ॥ తోడనెయమృఖప్రజాఁడుత్యోయ్యలిన్యోయ్యనశయ్యపైఁదగ
నూడఁగఁజేర్చిబ్రష్టసునగూహనమొప్పఁగఁజేసిచెక్కుల
నోడిమిమీఁబుదుద్దిడిపోల్పురదచ్చపమానిమానిని
నూడిసుఖాప్తిసాత్మరతిఁగొల్పఁగఁదేలెవిలాసవైఖరిన్|| ౧౧౪||

ఉ॥ ఒండోరుకోర్కెలిమ్ముగ నవహోత్తటమైవిలసిల్లరాగము
త్యేండగుచుండబ్రష్టమెయిమేకొనిబంధగతుల్పుగాఢమై
యొండోరుమీఱిభూరిరతులొప్పగసల్పిరిముక్తకామిని
నొడిగఁగూడుయోగిగతిధన్యత సాత్మసుఖంబుఁదేలుచున్|| ౧౧౫||

ప॥ ఇట్లమృఖప్రజాధుండు నిరంతరసుఖానురాగంబుల భోగంబులుగాంచుచు
నక్రళావతీసతీలిలకంబుతో సుఖంబుండె|| ౧౧౬||

కం॥ అనిమార్కండేయమహామునిత్రోష్టికిఁజెప్పినట్లుముదమునఁబట్టు
ల్వినిపించిననపుడాక్షిమినిసంతసమందివేర్చిమెయిసుఖముండెన్|| ౧౧౭||

కా॥ అకాపాళవివాళభాసురదయాహాసః స్ఫురద్భాకనః
 జ్యేషాఃకాశాదిగీశవంద్యవరనిర్వేషామహేశానువీ
 కాకాసీనమునీశమానసలసత్కైవల్యయామైకచి
 త్కాశుభ్రశరీరపన్నగధరాకూటస్థపర్యవరా॥ ౧౧౯

కం॥ శ్రీపతివాక్పతిసుతపర! మాప్రాజ్యోతిస్స్వయాపయపవర్గమయా!
 పాపాఘనాశశంకర! కాపధజనదూరధీరగౌరీరమణా॥ ౧౨౦

కవిరాజవిరాజితం॥ వినమితమానివరావనసౌవనవిశ్వకృతప్రవిచక్షణధీ॥
 మనసిజసంహరమర్దితగహ్వరమంగళకారణమాననధీ॥
 ఘృణితశశిమూర్త్యవిలోకనశ్రీకరగృధ్నసుతూరణసర్వసుధీ॥
 జనవరహంధితకాశ్వతభాస్వరసన్మయచిన్మయబోధనిధీ॥ ౧౨౧

మాలిని॥ కవిజనపరిపాషా-కావ్యవిద్యజిగీషా! దివిజమధనరోషా-దివ్యభవన్మహామహా-
 సువినయపరిభాషా-శోభితానందవేషా! ప్రవినులహతదోషా-భక్తచిత్తప్రజోషా॥

గద్య.

ఇదిశ్రీమదిన్మానేన్యన్వయపయఃపారావారరాకాసుధాకరానవరతదేవబ్రాహ్మ
 ణపూజావిధేయదిగంతరాకాంతయశఃపరిపూరితశ్రీబాసనార్యపాత్రవీరే
 శలింగనానుకృతశ్రీమద్గౌరీరమణచరణారవిందామందమకరంద
 పానకుండిరేందిదిరాయమాణశ్రీదక్షిణామూర్తిరామజోగ
 నుయప్రసాదసమాసాదితసంస్కృతాంధ్రభాషాచతు
 రకవితావితానానూనవైభవబుధజనవిరాజ
 మానశరభలింగాభిధానప్రణీతంబైన
 యలంకారచంద్రోదయంబును
 మహాప్రబంధంబునందు
 సర్వంబును
 చతుర్థాశ్వాసము.
 శ్రీ. శ్రీ. శ్రీ.

